

Euroopan unionin virallinen lehti

C 299

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

59. vuosikerta

18. elokuuta 2016

Sisältö

I Päätöslauseimat, suositukset ja lausunnot

SUOSITUKSET

Neuvosto

2016/C 299/01	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Italian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Italian vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	1
2016/C 299/02	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Espanjan vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Espanjan vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	7
2016/C 299/03	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Yhdistyneen kuningaskunnan vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Yhdistyneen kuningaskunnan vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	12
2016/C 299/04	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Puolan vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Puolan vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	15
2016/C 299/05	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Saksan vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Saksan vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	19
2016/C 299/06	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Tšekin vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Tšekin vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	23
2016/C 299/07	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Kyproksen vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Kyproksen vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	27
2016/C 299/08	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Bulgarian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Bulgarian vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	32

FI

2016/C 299/09	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Belgian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Belgian vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	36
2016/C 299/10	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Alankomaiden vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Alankomaiden vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	41
2016/C 299/11	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Viron vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Viron vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	45
2016/C 299/12	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Unkarin vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Unkarin vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	49
2016/C 299/13	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Ruotsin vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Ruotsin vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	53
2016/C 299/14	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Itävallan vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Itävallan vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	57
2016/C 299/15	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Slovakian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Slovakian vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	61
2016/C 299/16	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Irlannin vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Irlannin vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	65
2016/C 299/17	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Liettuan vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Liettuan vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	69
2016/C 299/18	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Romanian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Romanian vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	73
2016/C 299/19	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Suomen vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Suomen vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	79
2016/C 299/20	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Latvian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Latvian vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	83
2016/C 299/21	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Tanskan vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Tanskan vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	87
2016/C 299/22	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Slovenian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Slovenian vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	90
2016/C 299/23	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Kroatian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Kroatian vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	96

2016/C 299/24	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Luxemburgin vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Luxemburgin vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	101
2016/C 299/25	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Maltan vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Maltan vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	105
2016/C 299/26	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Portugalin vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Portugalin vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	109
2016/C 299/27	Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016, Ranskan vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Ranskan vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto	114

I

(Päätöslauseimat, suositukset ja lausunnot)

SUOSITUKSET

NEUVOSTO

NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,

Italian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Italian vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2016/C 299/01)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauseimat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 asetuksen (EU)

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

N:o 1176/2011 perusteella varoituskansalaisia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Italia kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016⁽¹⁾. Koska Italia kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa tiiviisti yhteydessä toisiinsa, Italian olisi varmistettava, että suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.

- (2) Italiaa koskeva vuoden 2016 maaraaportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Italian edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio esitteli 8 päivänä maaliskuuta 2016 perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päätelee analyysinsä perusteella, että Italian makrotaloudessa on liiallisia epätasapainoja. Erityisesti tuottavuuden heikko kasvu haittaa kilpailukyvyyn elpymistä ja vaikeuttaa suuren julkisen velan vähentämistä. On erityisen tärkeää toteuttaa toimia, joilla voidaan pienentää Italian talouteen kohdistuvien haittavaikutusten riskiä, ja kun otetaan huomioon sen talouden suuruusluokka, myös talous- ja rahaliittoon kohdistuvien kielteisten heijastusvaikutusten riskiä.
- (3) Italia toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 vakausohjelmansa 28 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽²⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Italiaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota sekä väliaikaista velkasääntöä vuosina 2013–2015 ja velkasääntöä vuodesta 2016 alkaen. Vakausohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan olevan suurimmillaan 132,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2015 ja supistuvan vähitellen 123,8 prosenttiin vuonna 2019. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan velkasuhteen odotetaan vakiintuvan vuonna 2016 ja aloittavan hitaan laskun vasta vuodesta 2017. Italian viranomaiset ovat laatineet merkittävän yksityistämisohjelman, jonka toteuttaminen on Italialle keskeinen haaste, kun otetaan huomioon sen odotettu vaikutus velan vähentämistoimiin. Yksityistämiset toteutettiin vuonna 2015 suunnitelmien mukaan, mutta tavoite – eli 0,5 prosentin yksityistämistulot vuodessa suhteessa BKT:hen vuosina 2016–2018 ja 0,3 prosentin yksityistämistulot vuonna 2019 – vaikuttaa hyvin kunnianhimoiselta, myös kun otetaan huomioon joidenkin yksityistämishankkeiden aiheuttamat viiveet. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava.
- (6) Komissio antoi 18 päivänä toukokuuta 2016 SEUT 126 artiklan 3 kohdan nojalla kertomuksen, sillä Italia ei edistynyt riittävästi velkasäännön noudattamisessa vuonna 2015. Analyysiin sisältyivät kaikki merkitykselliset tekijät, ja siinä pääteltiin, että velkakriteerin olisi katsottava täyttyneen. Komissio tarkistaa arviointiaan syksyn 2016 talousennusteeseen perustuvassa, SEUT 126 artiklan 3 kohdan nojalla annettavassa uudessa kertomuksessa, kun saadaan lisätietoja palaamisesta takaisin vuoden 2017 julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävälle sopeuttamisuralle.
- (7) Italialle myönnettiin keväällä 2015 mahdollisuus poiketa väliaikaisesti keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä vaaditulta sopeuttamisuralla 0,4 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuonna 2016, jotta voidaan ottaa huomioon merkittäviä rakenneuudistuksia, joilla on positiivinen vaikutus julkisen talouden pitkän aikavälin

⁽¹⁾ EUVL C 96, 11.3.2016, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

kestävyyteen. Italia pyysi vuotta 2016 koskevan alustavan talousarvioesityksensä yhteydessä mahdollisuutta poiketa väliaikaisesti keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä vaaditulta sopeuttamisuralta vielä 0,1 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuonna 2016, jotta voidaan ottaa huomioon muita merkittäviä rakenneuudistuksia, joilla on positiivinen vaikutus julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyteen. Kaikki näiden uudistusten yksityiskohdat on esitetty Italian vuoden 2016 kansallisessa uudistusohjelmassa, jossa pitkälti vahvistetaan uudistusten agenda. Ohjelmassa esitetään seuraavat uudistusaloina, joilla on vaikutusta julkisen talouden kestävyyteen: i) julkishallinto ja hallinnon yksinkertaistaminen, ii) tuote- ja palvelumarkkinat, iii) työmarkkinat, iv) yksityisoikeus, v) koulutus, vi) verotuksen painopisteen siirtäminen, vii) toimenpiteet järjestämättömien lainojen määrän vähentämiseksi ja maksukyvyttömyysmenettelyjen uudistamiseksi ja viii) menojen uudelleenarviointi rahoitustoimenpiteenä. Viranomaiset ovat arvioineet, että kaikkien näiden uudistusten vaikutus reaalisena BKT:hen on 2,2 prosenttiyksikköä vuoteen 2020 mennessä, mikä vaikuttaa uskottavalta. Mikäli uudistukset toteutetaan täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti, niillä on myönteinen vaikutus julkisen talouden kestävyyteen. Italian voidaan katsoa olevan oikeutettu pyydettyyn väliaikaiseen 0,5 prosenttiyksikön poikkeamaan suhteessa BKT:hen vuonna 2016 täysimääräisesti edellyttäen, että sovitut uudistukset pannaan asianmukaisesti täytäntöön, mitä valvotaan osana talouspolitiikan eurooppalaista ohjausjaksoa, ja että johdanto-osan 10 kappaleessa esitetyt edellytyksiä noudatetaan.

- (8) Italia pyysi vuotta 2016 koskevan alustavan talousarvioesityksensä yhteydessä mahdollisuutta poiketa väliaikaisesti keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä vaaditulta sopeuttamisuralta vielä 0,3 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuonna 2016, jotta voidaan ottaa huomioon EU:n osarahoittamien hankkeiden kansalliset investointikustannukset. Vuoden 2016 vakausohjelmassa annetut tiedot vaikuttavat vahvistavan, että Italian poikkeamaa julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeuttamisuralta vuonna 2016 käytetään tehokkaasti investointien lisäämiseen. Koko osarahoitettujen investointien ennakoidun määrän toteutavuudesta vuoden 2016 aikana on kuitenkin edelleen joitakin epäilyjä. Italian voidaan katsoa olevan oikeutettu väliaikaiseen 0,25 prosenttiyksikön poikkeamaan suhteessa BKT:hen vuonna 2016 edellyttäen, että sovitut uudistukset pannaan asianmukaisesti täytäntöön ja johdanto-osan 10 kappaleessa esitetyt edellytyksiä noudatetaan. Komissio tekee jälkiarvioinnin varmistaakseen, mikä on yhteisrahoitettujen investointihankkeiden kansallisten kustannusten todellinen määrä ja niihin liittyvä sallittu määrä, johon Italia on oikeutettu niin kutsutun investointilausekkeen mukaisesti.
- (9) Vuoden 2016 vakausohjelmassa todetaan, että poikkeuksellisen pakolaisvirran ja poikkeuksellisten turvatoimien aiheuttamat vaikutukset julkiseen talouteen ovat merkittävät, ja niitä on pidettävä asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 1 kohdassa ja 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna epätavallisena tapahtumana, johon valtio ei voi vaikuttaa. Komission mukaan lisävaikutus on vakausohjelmassa esitettyjen arvioiden mukainen, pakolaisiin liittyvien kustannusten osalta 0,03 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2015 ja 0,04 prosenttia vuonna 2016 sekä turvatoimien osalta 0,06 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016. Italia pyysi tähän liittyen mahdollisuutta poiketa väliaikaisesti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeuttamisuralta. Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 1 kohdan ja 6 artiklan 3 kohdan säännöksissä otetaan huomioon tällaiset lisämenot, sillä pakolaisvirta samoin kuin vakava terroriuhka ovat poikkeuksellisia tapahtumia, joiden vaikutus Italian julkiseen talouteen on merkittävä, eikä kestävyys vaaranna, jos poikkeaminen julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeuttamisuralta sallitaan. Vaadittua sopeutusta kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta vuodeksi 2015 on siksi pienennetty pakolaisiin liittyvien lisäkustannusten huomioon ottamiseksi. Vuoden 2016 osalta tehdään keväällä 2017 Italian viranomaisten toimittamien havaittujen tietojen perusteella lopullinen arviointi hyväksyttävine määrineen.
- (10) Komissio esitti lausunnossaan Italian alustavasta talousarviosuunnitelmasta vuodeksi 2016, että tehdessään kokonaisarviota mahdollisesta poikkeamisesta keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeuttamisuralta se ottaa huomioon Italian mahdollisuuden saada joustoa vakaus- ja kasvusopimuksen puitteissa ja kiinnittää erityistä huomiota siihen, tapahtuuko sopeuttamisuralta poikkeaminen tosiasiallisesti investointien lisäämiseksi. Se ottaa huomioon myös sen, onko olemassa uskottavia suunnitelmia palata takaisin keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävälle sopeuttamisuralle ja miten rakenneuudistusohjelman suhteen on edistytty ottaen huomioon neuvoston suosituksen. Komissio arvioi, että Italialle voidaan sallia vielä 0,35 prosenttiyksikön poikkeaminen suhteessa BKT:hen vuonna 2016, kun otetaan huomioon edistymisen rakenneuudistusohjelman suhteen, suunnitellut investoinnit sekä hallituksen sitoutuminen varmistamaan keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävän sopeutuksen toteutuminen vuonna 2017, mitä komissio arvioi uudelleen syksyllä.
- (11) Komission kevään 2016 talousennusteen perusteella ennustettu rakenteellisen rahoitusaseman heikkeneminen – 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016 osoittaa olevan vaarana, että Italia poikkeaa jonkin verran

vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevän osion mukaisista velvoitteistaan, kun otetaan huomioon investointeja ja rakenneuudistusten toteuttamista varten sallittu poikkeama. Komission talousennusteen mukaan vuonna 2017 rakenteellisia toimia ei ole, minkä vuoksi on vaarana, että vaaditusta 0,6 prosentin rakenteellisesta sopeutuksesta suhteessa BKT:hen poiketaan merkittävästi, jos politiikka säilyy muuttumattomana. Italian ei ennusteta noudattavan velkasääntöä vuosina 2016 ja 2017.

- (12) Neuvosto katsoo yleisesti vuoden 2016 vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella olevan vaarana, että Italia ei noudata vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Komissio arvioi uudelleen syksyn 2016 talousennusteensa perusteella, miten Italia noudattaa keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävää vaadittua sopeuttamisuraa, kun saadaan lisätietoa, myös vuoden 2017 alustava talousarviosuunnitelma, Italian paluusta takaisin keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävälle sopeuttamisuralle vuonna 2017.
- (13) Vaikka julkisen talouden kehysten uudistamiseksi ollaan laatimassa aloitteita, toistaiseksi on tehty vain vähän sen varmistamiseksi, että menojen uudelleenarvioinnilla on vaikutusta julkisen talouden vakauttamiseen. Uudelleenarvioinnille asetettuja tavoitteita on vähennetty edelleen, ja arvioinnin yleistä tehokkuutta häiritsee se, ettei sitä ole otettu täysimääräisesti osaksi talousarvioennustelyä. Talousarvioennustelyyn kattava uudistus on ollut valmisteilla vuodesta 2009. Siinä on tarkoitus korjata tämä puute ja tehdä menettelyistä lähestymistavaltaan tulossuuntautuneempi. Julkisen velan kestävyuden parantamiseksi on myös tärkeää nopeuttaa yksityistämisuunnitelman toteutusta. Italian verotusjärjestelmä estää taloudellista tehokkuutta ja siihen kohdistuu edelleen monia haasteita, jotka liittyvät erityisesti verosäännösten hyvin heikkoon noudattamiseen ja verotukien pitkään odotettuun uudistukseen erityisesti alennettujen arvonlisäverokantojen ja vanhan kiinteistörekisterijärjestelmän osalta. Nämä kuuluivat kaikki verojärjestelmän uudistamista koskevan valtuutuslain piiriin, mutta lakia ei ole pantu täytäntöön tai se on pantu täytäntöön vain osittain. Lisäksi viimeaikaiset toimet, kuten ensiasuntojen kiinteistöveron poistaminen, vaikuttavat olevan veropohjan laajentamista koskevan tavoitteen vastaisia ja siirtävän verorasitusta tuotannon tekijöistä omaisuuteen ja kulutukseen.
- (14) Julkishallinnon uudistaminen on tärkeä askel, ja jos edellytetyt säädökset hyväksytään ja pannaan täytäntöön, Italia voi saada julkisen sektorin tehokkuuden ja laadun paranemisen kannalta odotettavissa olevat edut. Hallituksen tammikuussa 2016 ehdottamat valtionyhtiöitä ja paikallisia julkisia palveluja koskevat säädökset sekä tuleva julkisia työvoimapalveluja koskeva säädös ovat erityisen tärkeitä, jotta voidaan puuttua tehottomuuden perimmäisiin syihin. Viime aikoina on toteutettu myös toimenpiteitä korruption torjunnan vauhdittamiseksi esimerkiksi tiukentamalla tiettyjen korruption rikosten seuraamuksia ja pidentämällä niiden vanhentumisaikoja, mutta jo pitkään suositeltu vanhentumisaikojen järjestelmällinen tarkistaminen on yhä tekemättä. Myös kirjanpito- ja oikeusjärjestelmässä suurimpia haasteita ovat pitkät oikeudenkäynnit ja käsittelemättä olevien yksityis- ja kauppaoikeudellisten tapausten suuri määrä. Näiden kysymysten ratkaisemiseksi viime vuosina toteutettujen toimenpiteiden vaikutuksen tarkka seuranta auttaa arvioimaan, olisiko niitä täydennettävä lisätoimilla.
- (15) Pankkisektorilla on edistytty jonkin verran omaisuserien laadun parantamisessa. Vaikka uusien järjestämättömien lainojen virta on hidastunut viime kuukausien aikana, näitä lainoja on edelleen hyvin paljon, mikä aiheuttaa yhä painetta tuottavuudelle ja pankkien resursseille. Lisäksi Italian maksukyvyttömyysjärjestelmä ja velkojen perimistä koskeva kehys eivät johda tarpeeksi tehokkaasti arvoltaan alentuneiden lainojen nopeaan selvittämiseen. Vuoden 2015 puolivälin jälkeen on hyväksytty useita lakeja maksukyvyttömyys- ja ulosmittausmenettelyjen yksinkertaistamiseksi ja nopeuttamiseksi sekä esitetty valtuutuslakiluonnos konkurssikehyksen muuttamiseksi organisaationa. Näiden uudistusten vaikutuksia menettelyjen pituuteen ja realisointiarvoihin ei kuitenkaan vielä tunneta. Italia on hyväksynyt vuoden 2015 alun jälkeen useita toimenpiteitä, joilla puututaan hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän heikkouksiin erityisesti suurimmissa osuuspankeissa, pankeissa, joiden osakkeenomistajina on säätiöitä, sekä pienissä keskinäisissä pankeissa. Näiden uudistusten toteuttaminen täysimittaisesti tekisi sektorista kestävämmän ja varmistaisi reaalitalouden tehokkaamman luotonsaannin. Pankkisektorin heikko kustannustehokkuus häiritsee tuottavuutta ja sisäisen pääoman muodostusta. Lisähaasteen asettaa ympäristö, jossa kasvu on heikkoa ja korot alhaiset. EU:n uusi pankkialan kriisintarkaisukehys⁽¹⁾ on muuttanut pankkien liikkeeseen laskemien, merkittävässä määrin italialaisten vähittäisasiakkaiden hallussa olevien joukkovelkakirjojen riskiprofiilia, mikä korostaa kansalaisten finanssiosaamisen tärkeyttä.

(¹) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/59/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisintarkaisukehystä sekä neuvoston direktiivin 82/891/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2001/24/EY, 2002/47/EY, 2004/25/EY, 2005/56/EY, 2007/36/EY, 2011/35/EU, 2012/30/EU ja 2013/36/EU ja asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (EUVL L 173, 12.6.2014, s. 190).

- (16) Italia uudisti työmarkkinasääntöjään ja -instituutioitaan perusteellisesti vuonna 2015 muuttamalla työlakia. Aktiivisten työmarkkinatoimien uudistus on keskeisen tärkeä aktivoitaessa työmarkkinoilta etäännyneitä, erityisesti pitkäaikaistyöttömiä ja nuoria. Tähän kohdistuu tällä hetkellä useita hallinnollisia, poliittisia ja resursseihin liittyviä haasteita. Erityisesti uudistus edellyttää julkisten työvoimapalvelujen lujittamista ja palvelujen tarjoamisen tarkkaa valvontaa. Oppisopimusjärjestelmää on uudistettu ottamalla siihen mukaan myös työttömiksi jääneet aikuiset ja laajentamalla nuorille tarjottavia mahdollisuuksia, mutta uudistuksen täytäntöönpano on vielä kesken. Toisen tason palkkaneuvottelut eivät ole riittävän kehittyneitä Italiassa. Tämä haittaa yritystason innovatiivisten ratkaisujen hyväksymistä, mikä voisi parantaa tuottavuutta ja saattaa palkat vastaamaan paremmin työmarkkinaoloja. Alan toimet on toteutettava työmarkkinaosapuolia kuullen ja kansallisten käytäntöjen mukaisesti. Työmarkkinaosapuolet eivät ole vielä saavuttaneet sopimusta keskitetystä sopimisesta. Kansallisen uudistusohjelman mukaan uudistusta ollaan toteuttamassa vuoden 2016 loppuun mennessä. Naisten työvoimaosuus on EU:n pienimpiä. Naiset ovat enemmän epätyypillisissä ja epävarmoissa työsuhteissa ja muodostavat valtaosan muuta kuin tavanomaista työtä tekevästä. Vaarana on myös, että epävirallinen talous vaikuttaa heihin erityisen paljon. Vero- ja etuusjärjestelmä estää kotitalouksien toisia tulonsaajia työskentelemästä, eikä työlaissa ole puututtu kysymykseen tehokkaasti. Kohtuuhintaisten hoitopalvelujen rajallinen tarjonta vaikeuttaa sellaisten naisten osallistumista työmarkkinoille, joilla on lapsia ja iäkkäitä omaisia. Köyhyyttä on paljon, ja yli neljännes italialaisista on köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa. Sosiaaliavustusten tarjonta on edelleen heikkoa ja hajanaista. Kansallisen köyhyydentorjuntastrategian hyväksyminen ja toteuttaminen sekä sosiaalimenojen järjeistäminen voisivat olla ensimmäinen vaihe sellaisen riittävän sosiaaliavustusjärjestelmän käynnistämiseksi asteittain kansallisella tasolla, joka perustuu aktiivisen osallistamisen periaatteeseen. Koulutuksen uudistamisessa on edistytty merkittävästi. Koulu-uudistus hyväksyttiin heinäkuussa 2015, ja sen täytäntöönpanosäädökset on tarkoitus hyväksyä viimeistään tammikuussa 2017.
- (17) Palvelualan kilpailun edistämiseksi on edistytty rajallisesti. Vuotta 2015 koskevasta vuotuisesta kilpailulaista keskustellaan edelleen parlamentissa. Parlamentin käsittelyssä useat, esimerkiksi oikeusalan ammatteja koskevat, säännökset ovat heikentyneet. Useat alat ovat edelleen ylisuojattuja tai -säänneltyjä. Tämä koskee erityisesti säänneltyjä ammatteja, terveydenhuoltoalaa, paikallista julkista liikennettä ja takseja, satamia sekä lentokenttiä. Vähittäis sektorilla on paljon tehottomuutta, joka johtuu markkinasääntelyn tiukkuudesta. Julkinen prosessi, jolla taloudelliseen toimintaan myönnetään oikeuksia, ei edistä kilpailua varsinkaan, koska lupajärjestelmään ei kuulu kilpailun perustuvia ja avoimia menettelyjä. Markkinoiden avaamista koskevilla toimenpiteillä on oltava tukenaan liiketoimintaa edistävä ympäristö. Vuosien 2015–2017 yksinkertaistamissuunnitelman toteuttamisessa on edistytty jonkin verran, minkä ansiosta keskus- ja aluehallinnon välinen yhteistyö on helpompaa ja virtaviivaisempaa. Italian liiketoimintaympäristö ei kuitenkaan edelleenkään edistä kasvua ja investointeja riittävästi, ja sen haittana on hajanaisuus ja jakautunut lakien ja asetusten järjestelmä, joka johtuu hallinnon monitasaisuudesta. Talouden toimijoille aiheutuu edelleen haittaa hallinnollisesta ja sääntelyyn liittyvästä rasitteesta. Vahvuudet yrityksen perustamisessa tai maksukyvyttömyyden ratkaisemisessa kompensoituvat heikkouksilla rakennuslupien käsittelyssä, sopimusten täytäntöönpanossa, verojen maksussa tai luoton saamisessa. Vuoden 2016 alussa hyväksytyyn kansallisen julkisen hankintoja koskevan strategian toteuttaminen saattaa myös auttaa joidenkin järjestelmään liittyvien ja laajalle levinneiden heikkoustehtävien ratkaisemisessa.
- (18) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Italian talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Italialle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Italian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyden kannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–5.
- (19) Neuvosto on tutkinut vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.
- (20) Neuvosto on tutkinut kansallisen uudistusohjelman ja vakausohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–5,

(¹) Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

SUOSITTAA, että Italia toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. rajoittaa vuonna 2016 väliaikaista poikkeamaa keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä vaaditulta 0,5 prosentin sopeuttamisuralta suhteessa BKT:hen 0,75 prosenttiin suhteessa BKT:hen, mikä on sallittu investointeja ja rakenteellisten uudistusten toteuttamista varten sillä edellytyksellä, että se jatkaa keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävällä sopeuttamisuralla vuonna 2017; sopeuttaa julkista taloutta kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta vähintään 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017; saattaa talousarviomenettelyn uudistuksen päätökseen vuoden 2016 aikana ja varmistaa, että menojen uudelleenarviointi on olennainen osa sitä; varmistaa yksityistämishojelman oikea-aikaisen täytäntöönpanon ja käyttää satunnaistuuottoja julkisen talouden velan supistamisen nopeuttamiseen; siirtää verorasitusta tuotannontekijöistä kulutukseen ja omaisuuteen; vähentää veromenojen määrää ja laajuutta ja saa kiinteistörekisterijärjestelmän uudistuksen valmiiksi viimeistään vuoden 2017 puolivälissä; toteuttaa toimenpiteitä verosäännösten noudattamisen parantamiseksi esimerkiksi sähköisen laskutuksen ja sähköisten maksujen kautta;
2. toteuttaa julkishallinnon uudistuksen hyväksymällä ja panemalla täytäntöön kaikki tarvittavat, erityisesti julkisessa omistuksessa olevien yritysten, paikallisten julkisten palvelujen ja henkilöstöjohtamisen uudistamista koskevat, säädökset; vauhdittaa korruption torjuntaa muun muassa tarkistamalla vanhentumisaikoja vuoden 2016 loppuun mennessä; lyhentää yksityisoikeudellisia oikeudenkäyntejä toteuttamalla uudistuksia ja tehostamalla asioiden käsittelyä;
3. nopeuttaa järjestämättömien lainojen määrän vähentämistä esimerkiksi parantamalla edelleen maksukyvyttömyyttä ja velkojen perimistä koskevaa kehystä; toteuttaa pankkialalla meneillään olevat hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän uudistukset nopeasti;
4. toteuttaa aktiivisten työmarkkinatoimien uudistuksen erityisesti tehostamalla työvoimapalveluja; helpottaa kotitalouksien toisen tulonsaajan työllistymistä; hyväksyy ja toteuttaa kansallisen köyhyydentorjuntastrategian sekä arvioi uudelleen sosiaalimenoja ja järkeistää niitä;
5. hyväksyy ja panee täytäntöön käsiteltävänä olevan kilpailulain nopeasti; toteuttaa lisätoimia kilpailun lisäämiseksi säänneltyjen ammattien, liikenteen, terveydenhuollon ja vähittäiskaupan aloilla sekä toimilupajärjestelmässä.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. KAŽIMÍR

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,
Espanjan vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Espanjan
vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2016/C 299/02)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoituskonkreetteja koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Espanja kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016 ⁽³⁾. Koska Espanja kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa tiiviisti yhteydessä toisiinsa, Espanjan olisi varmistettava, että suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (2) Espanjaa koskeva vuoden 2016 maaportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Espanjan edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio esitteli 8 päivänä maaliskuuta 2016 perusteellisen

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

⁽³⁾ EUVL C 96, 11.3.2016, s. 1.

tarkastelun tulokset. Komissio päättää analyysinsä perusteella, että Espanjan makrotaloudessa on epätasapainoja. Sekä julkisen talouden että kotitalouksien suuri ulkomainen ja kotimainen velka aiheuttaa edelleen haavoittuvuutta korkean työttömyyden oloissa. On tärkeää toteuttaa toimia, joilla voidaan pienentää maan omaan talouteen kohdistuvien häiritsevien vaikutusten riskiä, ja kun otetaan huomioon Espanjan talouden suuruusluokka, myös talous- ja rahaliittoon kohdistuvien kielteisten heijastusvaikutusten riskiä. Vaikka vaihtotase on kohentunut, ulkomaisen nettovelan ei ennusteta saavuttavan varovaista tasoa lyhyellä aikavälillä. Yksityisen sektorin velkaantumisen purkamisen etenee suunnitellusti, osittain suotuisten kasvuolosuhteiden tuella. Velkaantumisen purkamistarve on kuitenkin suuri, ja julkinen velka on edelleen mittava. Toimenpiteitä on toteutettu rahoitusosalalla sekä yritysten ja yksityishenkilöiden maksukyvyttömyysmenettelyjen osalta, mutta innovoinnin ja osaamisen sekä vakaus- ja kasvusopimuksen noudattamisen osa-alueilla tarvitaan lisää toimia.

- (3) Espanja toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa 29 päivänä huhtikuuta 2016 ja vuoden 2016 vakausohjelmansa 30 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Espanjaan sovelletaan tällä hetkellä vakaus- ja kasvusopimuksen korjaavaa osiota. Espanja suunnittelee vuoden 2016 vakausohjelmassaan saavuttavansa julkisen talouden alijäämätavoitteet, jotka ovat 3,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja 2,9 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017. Liiallisen alijäämän korjaamisen suunnitellaan näin ollen toteutuvan vuotta myöhempään kuin neuvosto tällä hetkellä suosittaa, sillä julkisen talouden toimet ja alijäämätavoitteet jäivät suosituksia heikommiksi vuosina 2014 ja 2015. Tavoitteiden mukaan keskus- ja aluehallinnon menosäästöt, joiden vaikutus on 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen ja joista ilmoitettiin vastauksena komission 9 päivänä maaliskuuta 2016 antamaan itsenäiseen suositukseen, toteutetaan täysimääräisesti. Alijäämän suunnitellaan supistuvan sen jälkeen edelleen siten, että se on 1,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Keskipitkän aikavälin tavoitetta eli rakenteellisesti tasapainoista rahoitusasemaa ei kuitenkaan suunnitella saavutettavan vakausohjelman ohjelmakaudella. Uudelleenlasketun rakenteellisen rahoitusaseman ennustetaan paranevan vuosina 2016 ja 2017 vain hieman eli noin $-2\frac{1}{2}$ prosenttiin suhteessa BKT:hen ja heikenevän hitaasti $-2\frac{3}{4}$ prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Julkisen talouden velka väheni vain marginaalisesti vuonna 2015 ja oli 99,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Velan odotetaan vähenevän hieman vuosina 2016 ja 2017 ja selvemmin kahtena seuraavana vuonna siten, että se on 96 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2019, kun perusjäämä muuttuu ylijäämäiseksi. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava vuosina 2016 ja 2017, mutta jossain määrin optimistinen sen jälkeen. Skenaario on Espanjan riippumattoman finanssipolitiikan instituution (AIReF) hyväksymä. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan alijäämän odotetaan olevan 3,9 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja 3,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017, eli vakausohjelman alijäämätavoitteita suurempi. Espanjan ei tämän vuoksi ennusteta korjaavan liiallista alijäämäänsä vuonna 2016, kuten neuvosto on suosittanut. Ohjelman alijäämätavoitteisiin liittyvät riskit johtuvat pitkälti epävarmuustekijöistä, jotka koskevat maaliskuuhuhtikuun 2016 toimenpiteisiin perustuvien säästöjen toteuttamista. Koska rakenteellisen alijäämän ennustetaan lisääntyvän hieman molempina vuosina, julkisen talouden toimet eivät vastaa vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella olevan vaarana, että Espanja ei noudata vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Tämän vuoksi tarvitaan lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan vaatimusten noudattaminen vuosina 2016 ja 2017.
- (6) Asetuksen (EY) N:o 1467/97⁽²⁾ 10 artiklan 1 kohdan mukaan komissio seuraa säännöllisesti toimia, joita Espanja toteuttaa viimeisimmän SEUT 126 artiklan 7 kohdan nojalla annetun neuvoston suosituksen johdosta. Tämän vuoksi komissio suosittaa, että neuvosto toteuttaa liiallista alijäämää koskevan menettelyn mukaiset aiheelliset toimenpiteet.
- (7) Espanjan julkisen talouden kehystä on vahvistettu vuodesta 2012 lähtien, jotta voidaan muun muassa estää poikkeamat ja varmistaa, että kaikilla hallinnon tasoilla noudatetaan niille asetettuja alijäämä-, velka- ja

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 1467/97, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1997, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä (EYVL L 209, 2.8.1997, s. 6).

menotavoitteita. Vuoden 2015 puolivälissä hyväksyttiin alueellisella tasolla (vapaaehtoisesti) sovellettava sääntö (jonka soveltaminen tehtiin vuonna 2016 pakolliseksi useimmille alueille), jolla pyritään rajoittamaan terveydenhuolto- ja lääkemenojen kasvua. Lisäksi marraskuussa 2015 hallitus ja lääketeollisuuden edustajat allekirjoittivat sopimuksen, jolla helpotetaan lääkemenojen järjeistämistä. Tästä huolimatta vuonna 2015 useimmat alueet ja sosiaaliturvarahastot jäivät tuntuvasti kansallisista finanssipoliittisista tavoitteistaan. Keskus-, alue- ja paikallishallinnon alasektorit eivät noudattaneet talouden vakautta koskevan lain menosääntöä, ja lääkemenojen kasvu erityisesti sairaaloissa lisääntyi edelleen, vaikka huomioon ei otettaisi hepatiitti C:n hoitoon tarkoitettuja uusia tuotteita.

- (8) Julkisten hankintojen alalla tulokset ovat Espanjassa hyviä lainsäädännön laadun ja muutoksenhakumenettelyjen saatavuuden osalta. Julkisia hankintoja on järjeistetty erityisesti yhteisten hankintajärjestelyjen avulla. Julkisten hankintojen toteuttamisessa on kuitenkin eroja eri hallintoviranomaisten välillä, ja riittämättömät valvontamekanismit haittaavat julkisia hankintoja koskevien sääntöjen asianmukaista soveltamista. Komission tietoon tulneiden julkisia hankintoja koskevan EU:n lainsäädännön oletettujen rikkomisten määrä on ollut suhteellisen korkea viime vuosina. Espanjan valtionhallinnon tarkastusvirasto on lisäksi todennut joitakin heikkoustehtäviä, kuten suorahankintojen käyttö, sopimusten toistuva muuttaminen, sopimusten pilkkominen pienempiin osiin sekä eräiden tarjouskilpailuasiakirjojen ja hallinnollisten päätösten epätäsmällisyys ja epäselvyys.
- (9) Espanja on edistynyt merkittävästi rahoitusalan rakenneuudistuksessa. Laki säästöpankkien hallinnon lujittamiseksi ja pankkisäätiöiden hallussa olevien enemmistöosuuksien supistamiseksi on pantu täytäntöön. Valtion tukemien pankkien rakenneuudistussuunnitelmien toteuttaminen on edistynyt hyvin. Espanjan keskuspankki on muuttanut luottolaitosten nykyistä tilinpäätösjärjestelmää ja hyväksynyt omaisuudenhoitoyhtiö SAREBia koskevia uusia säännöksiä. Uusien säännösten avulla SAREB voi käsitellä arvonalentumisia asianmukaisesti, ja ne auttavat sitä mukauttamaan velkaantumisen vähentämistä koskevia toimenpiteitä uskottavien markkinaoletusten mukaisesti.
- (10) Viime vuosina toteutetut työmarkkinauudistukset ovat saaneet työllisyyden reagoimaan paremmin kasvuun, ja työpaikkojen luominen on elpynyt kasvaneen joustavuuden ja jatkuvan palkkamaltin tukemana. Työehtosopimukset ovat tukeneet tätä kehitystä, myös kesäkuussa 2015 allekirjoitetun eri ammattialat kattavan sopimuksen ansiosta. Kokonaistyöllisyyden viimeaikainen kasvu perustuu lähinnä määräaikaisiin työsuhteisiin, vaikka äskettäin allekirjoitettujen pysyvien työsuopimusten määrään kasvaa hitaasti. Kannustimia uusien pysyvien työntekijöiden palkkaamiseen on edelleen käytetty vähän. Tilapäisten työntekijöiden osuus on yhä EU:n suurimpia, ja mahdollisuudet siirtyä määräaikaisesta vakituiseen työsuopimukseen ovat säilyneet heikkoina. Määräaikaisten työsuopimusten lyhyt kesto heikentää kannustimia investoida inhimilliseen pääomaan, mikä haittaa tuottavuuden kasvua. Vaikka työllisyystilanne paraneekin nopeasti, erityisesti nuorten työttömyysaste on edelleen hyvin korkea, ja työttömyyden keskimääräinen kesto on myös hyvin pitkä. Pitkäaikaistyöttömyyden pysyminen jatkuvasti korkealla tasolla merkitsee, että työttömyys uhkaa vakiintua tasolleen, mikä vaikuttaa kielteisesti työ- ja sosiaalisiin oloihin. Lähes 60 prosentilla pitkäaikaistyöttömistä on matala osaamistaso. Tämä edellyttää asianmukaista aktiivista ja passiivista työmarkkina- ja koulutuspolitiikkaa, joilla puututaan laaja-alaisiin osaamiseen kohtaanto-ongelmiin ja ehkäistään ammattitaidon vanhentumista. Vuorovaikutus työnantajien kanssa koulutusohjelmia suunniteltaessa on edelleen vähäistä.
- (11) Aktivointitoimien ja aktiivisten työmarkkinatoimenpiteiden tuloksellisuus riippuu pitkälti työvoimapolvelujen valmiuksista suunnitella ja tarjota yksilöllistä tukea. Aktiivisen työmarkkinapolitiikan viimeaikaisten uudistusten toteuttaminen etenee hitaasti, ja julkisten työvoimapolvelujen valmiudet tarjota tuloksellista ja yksilöllistä neuvontaa sekä työnhakuapua ovat edelleen heikot. Alueellisten julkisten työvoimapolvelujen ja yksityisten työnvälitystoimistojen yhteistyö on edelleen vähäistä. Myös työvoima- ja sosiaalipalvelujen yksikköjen välinen yhteistyö vaihtelee alueittain, mikä haittaa koordinoitua avun tarjoamista työmarkkinoilta kauimmas etäänntyneille henkilöille, erityisesti vähimmäistoimeentulotuen saajille. Toimeentulotukijärjestelmissä ja esimerkiksi niiden maksujärjestelyissä, kelpoisuusvaatimuksissa, kattavuudessa ja riittävyudessa on huomattavia alueellisia eroja. Myös vaikeudet siirtää sosiaalietuuksia haittaavat ammatillista liikkuvuutta alueiden välillä. Lisäksi tiedottaminen siitä, miten vähimmäistoimeentulojärjestelmistä voi siirtyä työelämään, on melko vähäistä. Espanja valmistelelee parhaillaan maan kansallisten ja alueellisten toimeentulotukijärjestelmien karttaa, joka kattaa kansallisen ja alueellisen tason. Vaikka joitakin toimenpiteitä on otettu käyttöön, perhe-etuuksien ja asumistuen vaikutus köyhyyden vähentämisessä on edelleen vähäistä. Asianmukaisen ja kohtuuhintaisen lastenhoidon ja pitkäaikaishoidon tarjonnan puute estää erityisesti naisia ottamasta vastaan työtä.
- (12) Työllisyyden alakohtaisen jakautumisen muutokset ovat olleet yhä nopeampia vuodesta 2008 alkaen, ja myös osaamisen kohtaanto-ongelmat ovat lisääntyneet. Matala yleinen osaamistaso rajoittaa siirtymistä korkeampaa

arvonlisää tuottaviin toimintoihin ja heikentää tuottavuuden kasvua. Vaikka korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus on suuri, osaamisen tarjonta ei vastaa riittävästi työmarkkinoiden tarpeita. Korkea-asteen tutkinnon hiljattain suorittaneiden työllistymisaste on Euroopan alhaisimpia, ja merkittävä osa heistä työskentelee tehtävissä, jotka eivät edellytä korkea-asteen tutkintoa. Vaikka tilanne on hieman kohentunut viiden viime vuoden aikana ja kehitystä on tuettu aloitteilla yritysten edustuksen lisäämiseksi korkeakoulujen johtokunnissa, korkeakoulujen ja yritysten välinen yhteistyö on edelleen vähäistä. Akateemisen henkilöstön vähäinen liikkuvuus, korkeakoulujen hallintojärjestelmän jäykkyys ja tutkimustulosten siirtoyksikköjen (Oficinas de transferencia de Resultados de Investigación) toiminnan hallinnolliset esteet vaikeuttavat tiiviimpää yhteistyötä.

- (13) Tutkimus- ja innovaatiopolitiikalla on Espanjassa lukuisia haasteita. Julkisen ja yksityisen sektorin tutkimuksen välinen vuorovaikutus on vähäistä. Espanjan T&K-intensiteetti (T&K-menojen suhde BKT:hen) ja innovaatioosuus-rituskyky ovat edelleen laskussa. Innovatiivisia yrityksiä on suhteellisen vähän, ja julkisten tutkimuslaitosten ja yritysten väliseen yhteistyöhön ei ole juurikaan kannustimia. Espanjan tulokset ovat heikkoja useimmilla yritysten innovaatiotoiminnan indikaattoreilla mitattuna. T&K-intensiteetin ero koko EU:n tasoon verrattuna on erityisen huomattava, kun tarkastellaan yksityisen sektorin T&K-investointeja (0,6 prosenttia Espanjassa verrattuna 1,3 prosenttiin koko EU:ssa). Riskipääomaa ei edelleenkaan käytetä Espanjassa laajalti, varsinkaan siemenvaiheessa. T&K-politiikan heikko koordinointi Espanjassa ja se, että investointitoiminnan sekä tiedeyhteisön ja yritysten yhteistyön edistämiseen tähtäävät elimet ja ohjelmat ovat alueellisesti hajanaisia, aiheuttaa huomattavia haasteita yrityksille ja etenkin pienille yrityksille. Yritysten vähäinen osallistuminen innovaatio-toimintaan saattaa viitata siihen, että vastaanottokyky, innovaatiomyönteiset perusedellytykset ja kannustimet puuttuvat. Kuten ERACin (Eurooppalaisen tutkimusalueen komitea) vuonna 2014 toteuttamassa Espanjan tutkimus- ja innovointijärjestelmää koskevassa vertaisarvioinnissa korostettiin, menestyneimpien julkisten tutkimusjärjestelmien arviointi- ja vastuuvollisuusaste on korkeampi kuin Espanjassa. Julkista institutionaalista rahoitusta korkeakoulujen ja julkisten tutkimuslaitosten T&K-toimintaan ei yleensä myönnetä saavutettujen tulosten perusteella, mikä heikentää kannustimia parantaa tieteellisten tuotosten laatua ja tarkoituksenmu-kaisuutta.
- (14) Espanjalaisten yritysten pieni keskimääräinen koko auttaa selittämään talouden jatkuvaa heikkoa tuottavuutta. Yrityskoon kasvu sekä inhimillisen pääoman, innovoinnin, teknologian, rahoituksen saatavuuden ja tehokkaan oikeusjärjestelmän kehittäminen voisivat lisätä kokonaistuottavuutta. Vuonna 2015 yritysten investoinnit lisääntyivät dynaamisten kysyntäolosuhteiden, alhaisten lainakustannusten ja yrityssektorin ja kotitalouksien taseiden tervehtyttämisen ansiosta. Espanja on toteuttanut erilaisia toimenpiteitä helpottaakseen yritysten kasvua. Esimerkiksi hiljattain annetun yritysrahoitusta koskevan lain odotetaan helpottavan pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) rahoituksen saantia. Lisäksi pk-yrityksiä koskevan uuden lainsäädännön mahdollisten vaikutusten ennakoarvioinnista on tullut pakollista. Yrityksen perustamiseen ja tiettyjen taloudellisten toimintojen käynnistämiseen kuluva aika ja tarvittavien lupien määrä ovat kuitenkin edelleen suhteellisen merkittäviä.
- (15) Espanjan alueiden väliset huomattavat sääntelykäytännön erot, myös yritystoiminnan lupamenettelyjen osalta, voivat rajoittaa yritysten kasvukykyä. Markkinoiden yhtenäisyyttä koskevan lain tavoitteena on vähentää esteitä, jotka haittaavat taloudellisen toiminnan harjoittamista ja markkinoille pääsyä kaikilla Espanjan alueilla, ja parantaa sääntelyä. Lailla voi olla merkittävä vaikutus investointien esteiden poistamiseen, ja se voi helpottaa yritysten luvansaantia, liiketoimintaa ja kasvua. Markkinoiden yhtenäisyyttä koskevan lain täytäntöönpano edellyttää kaikkien hallinnon tasojen täysimääräistä osallistumista. Vaikka laki on nyt kolmatta vuotta voimassa, sen täytäntöönpano aluehallituksissa on ollut verkkaista. Myös vähittäiskaupan alan vuoden 2014 uudistuksen hyötyjen toteutuminen edellyttää, että aluehallitukset hyväksyvät tarvittavat täytäntöönpanosäädökset. Lisäksi asiantuntijapalvelujen alalle pääsyn esteiden poistaminen parantaa todennäköisesti tuottavuutta muilla aloilla, joilla kyseisiä palveluja käytetään. Palveludirektiivi on saatettu osaksi Espanjan kansallista lainsäädäntöä, mutta säänneltyjä ammatteja ja ammatillisia yhdistyksiä koskevan sääntelykehysten horisontaalisessa uudistuksessa ei ole edistytty, lukuun ottamatta yhdistysten antamaa hyväksyntää hankkeille. Kansallisissa uudistusohjelmissa suunniteltua uudistusta ei ole hyväksytty. Uudistuksen tavoitteena oli määritellä ammatilliseen yhdistykseen rekisteröitymistä edellyttävät ammatit, edistää ammattialan järjestöjen avoimuutta ja tilivelvollisuutta, purkaa perusteetonta toiminnan sääntelyä ja turvata markkinoiden yhtenäisyys asiantuntijapalvelujen alalle pääsyn ja asiantuntijapalvelujen harjoittamisen osalta.
- (16) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Espanjan talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraaportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Espanjalle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Espanjan finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyyden kannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta

on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–4.

- (17) Neuvosto on tutkinut vakaushjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto ⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.
- (18) Neuvosto on tutkinut kansallisen uudistusohjelman ja vakaushjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–4,

SUOSITTAA, että Espanja toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. varmistaa liiallisen alijäämän kestävä korjaamisen liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä tehtyjen päätösten ja siinä annettujen suositusten mukaisesti niin, että toteutetaan tarvittavat rakenteelliset toimenpiteet ja käytetään kaikki satunnaistulot alijäämän ja velan supistamiseen; panee kaikilla hallintotasoilla täytäntöön julkisen talouden kehystä koskevassa laissa säädetyt toimet; parantaa julkisten hankintojen valvontamekanismeja ja julkisia hankintoja koskevan politiikan koordinoitua eri hallintotasoilla;
2. toteuttaa lisää toimenpiteitä parantaakseen integroitumista työmarkkinoille panostamalla yksilölliseen tukeen ja vahvistamalla koulutustoimenpiteiden tuloksellisuutta; parantaa alueellisten työvoimapalvelujen valmiuksia ja sovittaa ne paremmin yhteen sosiaalipalvelujen kanssa; puuttuu vähimmäistoimeentulojärjestelmien puutteisiin ja eroihin ja parantaa perhe-etuusjärjestelmiä sekä laadukkaan lastenhoidon ja pitkäaikaishoidon saatavuutta;
3. toteuttaa lisää toimenpiteitä, joilla parannetaan korkea-asteen koulutuksen tarkoituksenmukaisuutta työmarkkinoiden kannalta, myös tarjoamalla kannustimia korkeakoulujen, yritysten ja tutkimuslaitosten väliseen yhteistyöhön; lisää julkisten tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen tulosperusteista rahoitusta ja edistää yksityissektorin T&K-investointeja;
4. nopeuttaa markkinoiden yhtenäisyyttä koskevan lain täytäntöönpanoa alueellisella tasolla; varmistaa, että vähittäiskaupan alalla hyväksytyt uudistustoimenpiteet pannaan täytäntöön autonomisilla alueilla; hyväksyy itsenäisiä ammatinharjoittajia ja ammatillisia yhdistyksiä koskevan suunnitellun uudistuksen.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

NEUVOSTON SUOSITUS,**annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,****Yhdistyneen kuningaskunnan vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Yhdistyneen kuningaskunnan vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto**

(2016/C 299/03)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ perusteella varoituskansallismekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Yhdistynyt kuningaskunta kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.
- (2) Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskeva vuoden 2016 maaportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Yhdistyneen kuningaskunnan edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio esitteli 8 päivänä maaliskuuta 2016 perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päättelee analyysinsä perusteella, että Yhdistyneen kuningaskunnan makrotaloudessa ei ole epätasapainoja. Kotitalouksien huomattava velka, korkeat asuntojen hinnat ja suuri vaihtotaseen alijäämä voivat olla haavoittuvuustekijöitä. Toisaalta kotitalouksien yhteenlasketut taseet ovat vahvoja ja pankkialan häiriönsietokyky paranee edelleen. Kotitaloussektorin ja laajemman talouden kyky selviytyä lyhyellä aikavälillä korkotason ja työttömyyden kaltaisten riskien aiheuttamista häiriöistä näyttää parantuneen. Hallituksen tekemillä aloitteilla on ollut jonkin verran vaikutusta asuntotarjontaan, mutta asuntojen kysynnän ja tarjonnan välinen epätasapaino on vieläkin huomattava. Suureen vaihtotaseen

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

alijäämään liittyviä riskejä lieventävät suotuisa institutionaalinen kehys ja ulkomaan valuutan määraisten vastuiden vähäisyys. Vaihtotaseen alijäämän kasvua on edistänyt ensitulon alijäämän suureneminen, ja sen odotetaan supistuvan, kun heikko suhdannetilanne kääntyy.

- (3) Yhdistynyt kuningaskunta toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 lähentymisohjelmansa 24 päivänä maaliskuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamisesta, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen korjaavaa osiota. Jos liiallinen alijäämä korjataan kestäväällä tavalla budjettivuonna 2016–2017, Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sovelletaan budjettivuodesta 2017–2018 alkaen vakaus- ja kasvusopimuksen ennalta ehkäisevää osiota ja väliaikaista velkasääntöä. Budjettivuoden 2015–2016 lähentymisohjelman mukaan hallitus odottaa, että julkisen sektorin alijäämä on alle 3 prosenttia suhteessa BKT:hen budjettivuonna 2016–2017, ja suunnittelee sen supistamista edelleen 2,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen budjettivuonna 2017–2018. Uudelleenlaskettu⁽²⁾ rakenteellinen alijäämä kuitenkin viittaa siihen, että rakenteellinen rahoitusasema paranee suhteessa BKT:hen 0,6 prosenttiyksikköä budjettivuonna 2015–2016, 0,9 prosenttiyksikköä budjettivuonna 2016–2017 ja 0,7 prosenttiyksikköä budjettivuonna 2017–2018. Lähentymisohjelmassa ei esitetä julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta. Lähentymisohjelmassa julkisen talouden velan odotetaan supistuvan 88,9 prosentista suhteessa BKT:hen budjettivuonna 2015–2016 88,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen budjettivuonna 2016–2017 ja supistuvan edelleen 87,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen budjettivuonna 2017–2018. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteet, joiden avulla tuetaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista budjettivuosina 2016–2017 ja 2017–2018, on esitetty riittävän yksityiskohtaisesti. Eräiden budjettivuodelle 2017–2018 suunniteltujen toimenpiteiden vaikutus, joiden vaikutuksen julkiseen talouteen arvioidaan olevan noin 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen, on kuitenkin epävarmempi. Komission kevään 2016 talousennusteen perusteella odotetaan, että Yhdistynyt kuningaskunta on budjettivuonna 2015–2016 saavuttanut suositellun alijäämätavoitteen, joka on 4,1 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja noudattanut suositettua julkisen talouden sopeutusta. Yhdistyneen kuningaskunnan ennustetaan saavan liiallisen alijäämän korjatuksi budjettivuoden 2016–2017 määräaikaan mennessä neuvoston suosituksen mukaisesti, mutta jäävän suositetusta alijäämätavoitteesta, joka on 2,7 prosenttia suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden sopeutuksen ennustetaan toteutuvan kumulatiivisesti hieman suositusta pienempänä liiallista alijäämää koskevan menettelyn kuluessa. Budjettivuonna 2017–2018 Yhdistyneen kuningaskunnan odotetaan noudattavan suositettua sopeutusta kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta, jos politiikkaa ei muuteta. Yhdistyneen kuningaskunnan ennustetaan myös noudattavan väliaikaista velkasääntöä budjettivuonna 2017–2018. Neuvosto katsoo lähentymisohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella, että Yhdistyneen kuningaskunnan odotetaan pitkälti noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.
- (6) Tuottavuus on Yhdistyneessä kuningaskunnassa polkenut paikallaan vuodesta 2008. Tämä voi johtua useista tekijöistä, kuten pääomainvestointien vähäisyydestä, ammattitaitoisen työvoiman puutteesta, osaamisen kohtaanto-ongelmista ja talouden painottumisesta kohti alhaisemman tuottavuuden sektoreita. Tässä yhteydessä on otettava huomioon myös riittämättömään asuntotarjontaan liittyvät haasteet erityisesti niillä maantieteellisillä alueilla, joilla talouskasvu on nopeaa. Hallituksen heinäkuussa 2015 julkaisemassa asiakirjassa "Fixing the foundations – creating a prosperous nation" esitetään kattava ehdotus ongelman ratkaisemiseksi. Koska tietyt esteet edelleen haittaavat investointien tekemistä ja koska julkiset ja yksityiset investoinnit ovat vähäisiä, Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen politiikkatoimet osaamistason, innovoinnin ja infrastruktuuri-investointien parantamiseksi osuvat oikeaan ajankohtaan. Tulokset riippuvat kuitenkin niiden toteutumisesta. Yksi suurimmista investointeja haittaavista haasteista on riittävän verkkoinfrastruktuurin tarjonta. Maaliskuussa 2016 päivitetystä kansallisesta infrastruktuuri-suunnitelmasta esitetään katsaus infrastruktuurihankkeiden edistymiseen johdonmukaisen ja yhtenäisen kehityksen puitteissa. Suunnitelman tavoitteena on toteuttaa suuri osa investoinneista yksityistä rahoitusta lisäämällä. Täytäntöönpano ja seuranta ovat ratkaisevan tärkeitä, samoin läpinäkyvyys ja vastuuvollisuus. Hallituksen eri aloitteista huolimatta asuntojen kysyntä ylittää edelleen tarjonnan, mikä näkyy siinä, että jo ennestään korkeat asuntojen hinnat nousevat edelleen. Asuntopula on pahin

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ Rakenteellinen rahoitusasema sellaisena kuin komissio on sen laskenut uudelleen lähentymisohjelman tietojen perusteella ja yhteistä menetelmää noudattaen.

Lontoon ja Kaakkois-Englannin nopeasti kasvavilla alueilla. Maankäyttöä ohjaavat periaatteet on esitetty kansallisessa kaavoituspolitiikan kehityksessä, ja asuntorakentamisen lisäämistä voitaisiin helpottaa toteuttamalla kaavoitusjärjestelmän uudistus.

- (7) Yhdistyneen kuningaskunnan työmarkkinat ovat edelleen dynaamiset. Vuonna 2015 työllisyysaste nousi 20–64-vuotiaiden ikäryhmässä 76,9 prosenttiin, kun taas työttömyysaste aleni edelleen 5,3 prosenttiin. Nuorisotyöttömyys sekä työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten osuus ovat edelleen supistuneet. Työelämän ulkopuolella olevien, alityöllisten ja matalan osaamistason työntekijöiden työllisyysnäkymissä on kuitenkin vielä parantamisen varaa. Paremmat etenemismahdollisuudet työmarkkinoilla ja selkeämmät reitit osaamisen täydentämiseen auttaisivat niitä, jotka ovat jääneet alipalkatuiksi ja/tai alityöllistetyiksi. Näin voitaisiin myös paikata ammattitaitoisen työvoiman puutetta, joka näkyy selvästi eräillä talouden aloilla, muun muassa rakennusalalla. Oppisopimusmaksusta kertyvien resurssien hyödyntämiseen on paneuduttava huolellisesti. Ehdotukset päivähoitopalvelujen tarjonnan parantamiseksi on pantava täytäntöön pikaisesti, sillä näiden palvelujen saatavuus ja hinta ovat edelleen haasteellisia.
- (8) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Yhdistyneen kuningaskunnan talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös lähentymisohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Yhdistyneelle kuningaskunnalle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Yhdistyneen kuningaskunnan finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyden kannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen tehostaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3.
- (9) Neuvosto on tutkinut lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1,

SUOSITTAA, että Yhdistynyt kuningaskunta toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. pyrkii korjaamaan liiallisen alijäämän kestäväällä tavalla budjettivuonna 2016–2017; sen jälkeen kun liiallinen alijäämä on korjattu, sopeuttaa julkista taloutta 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen budjettivuonna 2017–2018 kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin vähimmäistavoitetta;
2. korjaa verkkoinfrastruktuuri-investointien puutteet muun muassa toteuttamalla kansallisen infrastruktuurisuunnitelman painopisteet; toteuttaa lisätoimia asuntotarjonnan parantamiseksi muun muassa toteuttamalla kansallisen maankäyttöpölytiikan kehityksen uudistukset.
3. puuttuu osaamiseen liittyviin kohtaanto-ongelmiin ja edistää osaamisen kehittämistä muun muassa parantamalla oppisopimuskoulutuksen laatua; parantaa edelleen kohtuuhintaisten ja laadukkaiden kokopäiväisten lastenhoito- palvelujen saatavuutta.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,
Puolan vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Puolan
vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2016/C 299/04)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ perusteella varoituskansallismekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Puola ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.
- (2) Puolaa koskeva vuoden 2016 maaraaportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Puolan edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa.
- (3) Puola toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 lähentymisohjelmansa 28 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU)

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.

- (5) Puolaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 lähentymisohjelmassaan rahoitusaseman parantamista 2,6 prosentista suhteessa BKT:hen vuonna 2015, 2,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2017, minkä jälkeen se supistuisi 1,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Ei ole odotettavissa, että julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite – 1 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen – saavutetaan ohjelmakaudella eli vuoteen 2019 mennessä. Lähentymisohjelmassa odotetaan julkisen talouden velan kasvavan 51,3 prosentista suhteessa BKT:hen vuonna 2015, 52,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2017 ja supistuvan sen jälkeen 50,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on vuonna 2016 uskottava ja sen jälkeen suotuisa. Komission kevään 2016 talousennusteen perusteella on olemassa riski, että suositetusta sopeutuksesta poiketaan merkittävästi sekä vuonna 2016 että vuonna 2017, jos politiikka säilyy muuttumattomana. Neuvosto katsoo lähentymisohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella olevan vaarana, että Puola ei noudata vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Tämän vuoksi tarvitaan lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan vaatimusten noudattaminen vuosina 2016 ja 2017.
- (6) Puola on ainoa jäsenvaltio, jolla ei ole varsinaista riippumatonta finanssipoliittista neuvostoa, eikä tiedossa ole myöskään suunnitelmia sellaisen perustamisesta. Puolalla on kuitenkin riippumattomia finanssilaitoksia, jotka hoitavat joitakin sen tehtäviä. Perustuslain mukaisen velkajarrun lisäksi Puola otti vuonna 2013 käyttöön vakauttavan menosäännön, jota sovellettiin täysimääräisesti ensimmäisen kerran vuoden 2015 talousarviossa. Sääntöä kuitenkin muutettiin joulukuussa 2015, ja menoja voitaisiin lisätä erityisesti nyt, kun inflaatio on alhainen. Pidemmällä aikavälillä Puolan taloudessa on merkittäviä julkisen talouden kestävyteen liittyviä riskejä. Tämä johtuu julkisen talouden rahoitusaseman epäsuotuisasta lähtötasosta ja väestön ikääntymisestä aiheutuvien kustannusten ennustetusta kasvusta pääasiassa terveydenhuoltomenojen lisääntymisen vuoksi. Jos politiikka säilyy muuttumattomana, julkisen talouden keskipitkän aikavälin riskit ovat velanhoitokyvyn kannalta suuret, koska velkakannan ennustetaan kasvavan.
- (7) Alv-tulojen ennustetaan pysyneen vähäisinä suhteessa BKT:hen huolimatta jo toteutetuista toimenpiteistä, joihin kuuluvat käännetty verovelvollisuus ja yritysten yhteisvastuullisuus herkillä aloilla. Arvonlisäveron keräämisen lisääminen ja alv-petosten torjunta ovat hallituksen painopisteitä, ja tätä koskevaa strategiaa valmistellaan parhaillaan. Strategian odotetaan sisältävän toimenpiteitä, jotka koskevat muun muassa uusia tietoteknisiä välineitä alv-petosten paljastamista ja torjuntaa varten sekä verohallinnon uudistusta. Yritysten välillä sallittujen käteismaksujen enimmäismäärää alennetaan tammikuussa 2017. Puolan pitkäaikaisena haasteena on edelleen verohallinnon tehottomuus. Verojen kantamisesta aiheutuvat kulut eli hallinnolliset kulut suhteessa kerättyjen nettoverotulojen määrään ovat EU:n suurimmat.
- (8) Puola soveltaa edelleen alennettuja alv-kantoja moniin tavaroihin ja palveluihin. Tämä lisää osaltaan menetettyjen verotulojen määrää ja heikentää arvonlisäverojärjestelmän tehokkuutta. On näyttöä siitä, että alennetut alv-kannat eivät ole tehoava sosiaalipolitiikan väline etenkin siksi, että niitä ei ole kohdennettu erityisesti heikoimmassa asemassa oleville kotitalouksille. Sen sijaan niillä on taipumus muodostaa huomattavia tukia varakkaille veronmaksajille. Sosiaalietuuksia ja tuloveroa pidetään paremmin kohdennettuina välineinä, jotka soveltuvat paremmin resurssien uudelleenjakamista koskevien tavoitteiden toteuttamiseen. Alennettujen alv-kantojen ja valinnaisten verovapautusten vuoksi menetettyjen mahdollisten tulojen määrä on EU:n toiseksi korkein.
- (9) Viimeaikaisista parannuksista huolimatta Puolan työmarkkinoilla on merkittäviä haasteita, kuten työvoiman ikääntyminen, alhainen tuottavuus ja työmarkkinoiden huomattava segmentoituminen. Myös koulutusjärjestelmässä on puutteita. Vaikka Puolan koulutusjärjestelmä on viime vuosina huomattavasti parantunut, se ei edelleenkään anna nuorille riittävästi sellaisia monialaisia taitoja, joita tarvitaan nopeasti muuttuvilla työmarkkinoilla ja innovoinnin edistämiseksi. Puolan korkea-asteen koulutuksen ja tutkimustoiminnan taso on keskimäärin suhteellisen heikko, mikä heikentää koulutustarjonnan laatua. Puolan korkea-asteen koulutuksen kansainvälistymisaste on hyvin alhainen sekä ulkomaisten opiskelijoiden määrällä että kansainväliseen tieteelliseen yhteistyöhön osallistumisella mitattuna. Korkeakoulutuksen rahoitustapa ei edistä riittävästi laadun parantamista, koska se perustuu suurelta osin yliopiston aiempaan sijoittumiseen ja määrällisiin muutuksiin, kuten opiskelijoiden

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

ja akateemisen henkilöstön lukumäärään. Työnantajien mukaan tutkinnon suorittaneilta puuttuu monialaisia taitoja, kuten ongelmanratkaisukyky, kriittinen ajattelu ja ryhmätyöskentelytaidot. Osallistuminen elinikäiseen oppimiseen on vähäistä eikä ammatillinen koulutus vastaa markkinoiden tarpeita.

- (10) Vaikka esiopetuksen saatavuus ja siihen osallistuminen ovat viime vuosina huomattavasti lisääntyneet, päivähoito- ja palvelujen saatavuus kuuluu edelleen EU:n heikoimpiin. Pakollisen koulunaloituksen nostaminen seitsemään vuoteen ja esikouluvelvollisuuden poistaminen viisivuotialta sekä uusi lapsilisä voivat vähentää etenkin naisten osallistumista työmarkkinoille. Asiaa on syytä seurata tiiviisti.
- (11) Vaikka pysyvät työsuhteet lisääntyivät merkittävästi vuonna 2015, määräaikaisten työsuhteiden osuus on Puolassa EU:n suurimpia. Puola on viime aikoina toteuttanut useita toimenpiteitä työmarkkinoiden segmentoitumisen vähentämiseksi. Työlakia on muutettu, eräisiin yksityisoikeudellisiin sopimuksiin liittyviä sosiaaliturvamaksuja on nostettu, ja tammikuussa 2017 on tarkoitus ottaa käyttöön yksityisoikeudellisiin työsuhteisiin liittyvä vähimmäistuntipalkka. Eräät työlain piirteet eivät kuitenkaan kannusta työnantajia palkkaamaan työntekijöitä toistaiseksi voimassa olevien työsuhteiden perusteella, ja tällaisten työsuhteiden käyttö on edelleen vähäistä. Tämä johtuu pääasiassa työlaainsäädännön monimutkaisuudesta ja tällaisten työsuhteiden irtisanomiseen liittyvistä suurista kustannuksista. Niitä aiheuttavat korkeat oikeudenkäyntikulut, aikaa vieviin ja epävarmoihin riidanratkaisumekanismeihin liittyvät kustannukset ja muun muassa ikääntyvien työntekijöiden irtisanomissuojaa koskevat erityissäännökset.
- (12) Sosiaaliturvajärjestelmiin liittyvä alakohtainen etuuskohtelu ja etenkin viljelijöiden ja kaivostyöläisten voimakkaasti tuetut eläkejärjestelmät aiheuttavat julkiselle taloudelle suuria kustannuksia ja saattavat myös vähentää työvoiman liikkuvuutta. Maanviljelijöiden sosiaaliturvajärjestelmässä (KRUS) vakuutettujen henkilöiden lukumäärä on hitaasti supistunut vuodesta 2007, ja hallitus odottaa, että vuonna 2019 heitä on 1,18 miljoonaa. Sen sijaan eläke-etuuksia saavien henkilöiden määrä, joka tällä hetkellä on 1,229 miljoonaa, luultavasti kasvaa vuoteen 2018 saakka. KRUSin osuus julkisen talouden menoista on vakiintunut vuodesta 2011 saakka 1 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Viljelijöiden ei tarvitse maksaa yleisiä veroja eikä heillä ole kirjanpitovelvollisuutta, ja KRUSin omarahoitusaste on alhainen. Vuonna 2014 Puolassa oli 1,382 miljoonaa maatilaa, joista 52 prosenttia oli kooltaan alle 5 hehtaaria (GUS). Kaivostyöntekijät on vapautettu yleisestä maksuperusteisesta eläkejärjestelmästä. Sen sijaan heidän eläkkeisiinsä sovelletaan erityisen etuuskohtelun mukaista korjauseroita. Tästä aiheutuu vuosittain merkittävät julkisen talouden kustannukset, jotka ovat yli 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Väestönkehityksen epäsuotuisa suuntaus näkyy jo työikäisen väestön vähenemisenä. Sen vuoksi on olennaisen tärkeää säilyttää myönteinen kehitys erityisesti ikääntyneiden työntekijöiden työllisyyden suhteen, myös jotta voidaan turvata julkisten eläkejärjestelmien riittävyys ja kestävyys. Vaikka keskimääräinen todellinen eläkkeellesiirtymisikä on viime vuosina noussut, se on edelleen huomattavasti alempi kuin lakisääteinen eläkeikä. Siksi on erittäin tärkeää nostaa todellista eläkeikää, jotta voidaan turvata tulevien eläkkeiden pitkän aikavälin sosiaalinen riittävyys ja julkisen talouden vakaus sekä lisätä työmarkkinoille osallistumista.
- (13) Viime vuosien mittavista investoinneista huolimatta liikenteen, energian ja viestintäverkkojen alalla on edelleen pullonkauloja ja puutteita. Investointitoimintaa haittaavat esteet liittyvät julkishallinnon toimintaan, verotukseen ja tutkimus-, kehittämis- ja innovointiympäristöön sekä sopimusten täytäntöönpanon hitauteen. Johtamis- ja hallintovalmiuksien heikkoudet haittaavat rautateiden sekä muun liikenne-, energia- ja televiestintäinfrastruktuurin investointihankkeiden oikea-aikaista toteuttamista. Puolan talous on edelleen energia- ja hiili-intensiivinen, joten energiatehokkuuden parantamisesta voitaisiin saada merkittävää hyötyä. Sähköntuotantolaitokset ovat vanhentuneita ja toimivat edelleen pitkälti hiilen varassa. Sähköverkkoa ei ole kytketty riittävästi naapurimaihin. Uusiutuvan energian tukijärjestelmän oli tarkoitus tulla voimaan vuoden 2016 alussa, mutta se on viivästynyt, mikä aiheuttaa investointien epävarmuutta. Erityisesti rakennusalalla keskeisiä investointeja haittaavia tekijöitä ovat kaavoituksen vähäisyys ja epävakaisuus varsinkin paikallistasolla sekä ylisääntely ja sääntelyn ja hallintotoimien epäohdonmukaisuus, joka vaikeuttaa rakennuslupien myöntämistä.
- (14) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Puolan talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraaportissa. Se on arvioinut myös lähentymisohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Puolalle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Puolan finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyys-

kannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3.

- (15) Neuvosto on tutkinut lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto ⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1,

SUOSITTAA, että Puola toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. sopeuttaa julkista taloutta vuosittain kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja vuonna 2017; vahvistaa finanssipoliittista kehystä, myös perustamalla riippumattoman finanssipoliittisen neuvoston; parantaa veronkantoa tehostamalla alv-säännösten noudattamista ja rajoittaa alennettujen alv-kantojen laajaa käyttöä;
2. varmistaa eläkejärjestelmän kestävyuden ja riittävyyden ja lisää osallistumista työmarkkinoille aloittamalla etuuskohteluun perustuvien eläkejärjestelyjen uudistamisen, poistaa pysyvämpiä työsuhteita haittaavat esteet ja parantaa koulutusjärjestelmien työmarkkinarelevanssia;
3. toteuttaa toimenpiteitä esteiden poistamiseksi liikenteeseen, rakentamiseen ja energiainfrastruktuuriin kohdistuvilta investoinneilta ja lisää kaavoituksen kattavuutta paikallistasolla.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,
Saksan vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Saksan
vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2016/C 299/05)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoituskonetta koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Saksa kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016 ⁽³⁾. Koska Saksa kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa tiiviisti yhteydessä toisiinsa, Saksan olisi varmistettava, että suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (2) Saksaa koskeva maaraportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Saksan edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

⁽³⁾ EUVL C 96, 11.3.2016, s. 1.

Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio antoi 8 päivänä maaliskuuta 2016 tiedonannon, jossa esiteltiin perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päätelee analyysinsä perusteella, että Saksan makrotaloudessa on epätasapainoja. Erityisesti vaihtotaseen ylijäämän suuruus ja pitkäaikaisuus kertoo liiallisesta säästämisestä ja vaihteista investoinneista sekä yksityisellä että julkisella sektorilla. Vähäiset kotimaiset investoinnit estävät potentiaalista kasvua, ja liiallinen turvautuminen ulkoiseen kysyntään sisältää makrotaloudellisia riskejä, kun ulkomainen kysyntä on vaihteista. Vaihtotaseen suurella ylijäämällä on kielteisiä vaikutuksia myös euroalueen taloudelliseen suorituskäyttöön. Ylijäämän käsitteleminen lisäämällä investointeja lisäisi Saksan kasvupotentiaalia ja auttaisi ylläpitämään talouden elpymistä euroalueella.

- (3) Saksa toimitti vuoden 2016 vakausohjelmansa 15 päivänä huhtikuuta 2016 ja kansallisen uudistusohjelmansa 29 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Saksaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja velkasääntöä. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 vakausohjelmassaan, että julkisen talouden rahoitusasema on suhdannekorjaamattomin luvuin tasapainoinen vuosina 2016–2020. Julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteessa, joka on 0,5 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, pysytään edelleen selvästi koko ohjelmakauden ajan. Vakausohjelman mukaan julkisen talouden velan suhteessa BKT:hen ennakoidaan supistuvan vähitellen siten, että se on 59½ prosenttia vuonna 2020. Näiden julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario, jota mikään riippumaton elin ei ole virallisesti vahvistanut, on uskottava. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan rakenteellisen rahoitusaseman odotetaan olevan 0,4 prosenttia ylijäämäinen suhteessa BKT:hen vuosina 2016 ja 2017, mikä ylittää julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen. Mahdollisia tulevia poikkeamia esimerkiksi julkisten investointien tarpeiden huomioimiseksi arvioidaan suhteessa vaatimukseen pitää rakenteellinen rahoitusasema julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteessa. Bruttovelan odotetaan pysyvän vakaalla lasku-uralla velkasääntöön vaatimukset ylittäen. Tämä luo mahdollisuuksia lisätä julkisia investointeja. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella, että Saksan odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.
- (6) Vaikka liittohallitus on toteuttanut lukuisia toimenpiteitä infrastruktuuri-investointien lisäämiseksi tulevina vuosina, kyseiset varat eivät vielä näytä saavan aikaan julkisten investointien kestävästä kasvusuuntausta tai täyttävän infrastruktuuri-investointitarpeita. Kuntatasolla kiinteän pääoman nettomuodostus on pysynyt edelleen selvästi negatiivisena, mikä on osoitus liian vähäisistä investoinneista. Koulutus- ja tutkimusalan kokonaismenot ovat viime vuosina nousseet vain hiukan ja ovat saattaneet jäädä alle kansallisen tavoitteen, joka oli 10 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2015. Koulutukseen, tutkimukseen ja innovointiin suunnattavien investointien jatkaminen on olennaista Saksan kilpailuaseman takaamiseksi tulevaisuudessa. Koska talousarvion odotetaan pysyvän tasapainossa sekä suhdannekorjaamattomin että rakenteellisin luvuin vuosina 2016–2017, finanssipo liittista liikkumavaraa on riittävästi julkisten investointien lisäämiseen ilman, että rikotaan vakaus- ja kasvusopimuksen tai kansallisen velkajarrun sääntöjä. Eläkejärjestelmän uudistaminen edistäisi osaltaan julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyuden varmistamista. Tämänhetkinen verotuksen tasausjärjestelmä on monimutkainen ja omiaan vähentämään tulojen lisäämiseen tähtäviä kannustimia yksittäisissä osavaltioissa. Käynnissä oleva liittovaltion taloussuhteiden tarkistus tarjoaa mahdollisuuden lujittaa kehystä muun muassa huolehtimalla riittävästä julkisista investoinneista kaikilla hallinnon tasoilla, erityisesti kuntatasolla. Tämänhetkinen osavaltioiden kesken sovittu kompromissiehdotus merkitsisi verotuksen horisontaalisen tasausjärjestelmän yksinkertaistamista. Se jää kuitenkin epämääräiseksi menovaltuuksien erottamisen lisäämisen suhteen eikä paranna tuloautonomiamia. Samanaikaisesti liikenneinfrastruktuurin perinteisen valtionrahoituksen vaihtoehtoisia rahoitusvälineitä, kuten julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia, käytetään vain vähäisessä

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

määrässä. Lisäksi investointeja jarruttavat eri hallintotasojen monimutkaiset suunnitteluvastuut, hallinnollisiin valmiuksiin liittyvät pullonkaulat sekä mutkikkaat hyväksyntämenettelyt. Myönteisiä vaikutuksia investointeihin voisi olla myös julkisten hankintamenettelyjen tehokkaammalla hyödyntämisellä, sillä EU:n laajuisesti julkaistujen julkisia hankintoja koskevien tarjouskilpailujen määrä on edelleen huomattavasti EU:n keskiarvoa alhaisempi.

- (7) Yksityisen sektorin investointeja jarruttaa edelleen yhtiöverojärjestelmän monimutkaisuus, ja yrityksiin kohdistuva tuloverorasitus, johon kuuluvat muun muassa alueellinen yritysvero (Gewerbesteuer) ja solidaarisuuslisä, on edelleen kokonaisuudessaan suuri. Alueellisesta yritysverosta aiheutuu tehottomuutta sen vuoksi, että veropohjaan on sisällytetty voittoa tuottamattomia elementtejä. Verojärjestelmä suosii velkarahoitusta suhteessa oman pääoman ehtoiseen rahoitukseen, ja velanoton suosimista koskeva indikaattori oli vuonna 2015 EU:n kahdeksanneksi korkein. Suhteellisen kasvuystävällisten kulutusverojen ja juoksevien kiinteistöverojen osuus kokonaisverotuksesta pysyi vuosina 2007–2014 vakaana, noin 28–29 prosentissa, mikä on alhainen taso verrattuna koko EU:n alueen keskimääräiseen 32–33 prosentin osuuteen. Lisäksi kiinteistöjen varainsiirtoverojen noususuuntaus on jatkunut sen sijaan, että tukeuduttaisiin suuremmissa määrin juokseviin kiinteistöveroihin, jotka ovat vähemmän vääristäviä. Verohallinnon nykyaikaistamiseksi toteutetut toimet ovat rajoittuneet siihen, että liittohallitus hyväksyi lainsäädännön, jolla pyritään yksinkertaistamaan verohallinnon menettelyjä. Maan 16 osavaltion verohallintojen välille ei ole edelleenkään luotu verotustietojen automaattisen vaihdon järjestelmää, jolla voitaisiin tehostaa verotarkastuksia. Kaiken kaikkiaan rakenteelliset puutteet ja nykyaikaistamisen viivästyminen johtavat verohallinnon suhteellisen heikkoon tuloksellisuuteen ja veronkannon tehottomuuksiin.
- (8) Rahoitusolosuhteet ovat Saksassa yleisesti ottaen suotuisat. Riskipääomamarkkinat ovat kuitenkin edelleen kansainvälisesti vertaillen alikehittyneet, ja verotukseen liittyvät reunaehdot voivat rajoittaa niiden kokoa. Riskipääoman saatavuuden parantaminen on tärkeä tekijä edistettäessä yrittäjyyttä, myös huipputeknologian ja osaamisvaltaisten palvelujen aloilla. Liittohallitus on käynnistänyt joukon toimenpiteitä parantaakseen riskipääoman käytön edellytyksiä, ja muista toimista keskustellaan. Lisäksi riskipääomaa koskevan sääntelykehityksen tarkistaminen voisi edistää yksityisten investointien lisääntymistä, myös ulkomaisten investoijien suunnalta.
- (9) Poliittikkatoimet kilpailun lisäämiseksi palvelualoilla ja erityisesti asiantuntijapalveluissa ovat olleet vähäisiä. Saksa kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joissa sääntelystä johtuvat esteet ovat palvelujen osalta suuria. Tuotemerkkinoiden rajoittava sääntely vaikuttaa hintoihin ja tuottavuuteen. Työn alhainen tuottavuus sekä suuret voittomarginaalit osoittavat, että Saksalla on huomattavat mahdollisuudet parantaa asiantuntijapalvelujen suorituskykyä. Yrityspalvelujen ongelmat johtuvat lupavaatimuksista, monialatoimintaa koskevista rajoituksista, vakuutusvaatimuksista ja kiinteistä tariffeista. Lisäksi edelleen on voimassa oikeudellista muotoa ja osakkuutta koskevia vaatimuksia. Toimintasuunnitelmassa, jonka Saksa esitti säänneltyihin ammatteihin pääsyä ja niiden harjoittamista koskevan keskinäisen arvioinnin johdosta, ehdotetaan vain joitakin toimia, vaikka kunnianhimoisempien ehdotusten esittämiseen olisi selvästi mahdollisuuksia.
- (10) Työmarkkinat toimivat kaiken kaikkiaan erittäin vahvasti, ja erityisesti työttömyys on historiallisen alhaisella tasolla. Tulevaisuudessa siintää kuitenkin väestön ikääntymiseen liittyvä työvoimapula ja ammattitaitoisen työvoiman puute, minkä vuoksi nykyinen työvoima olisi saatava täysimääräiseen käyttöön. Koska näiden suuntausten mukanaan tuomat haasteet eivät kohdistu pelkästään työmarkkinoihin, vaan myös eläkejärjestelmän kestävyys- ja riittävyys, vahvemmat kannustimet eläkkeelle siirtymisen lykkäämiseen näyttävät välttämättömiltä. Vanhuusiän köyhyysriskiaste (16,3 prosenttia vuonna 2014) on EU:n keskiarvon (13,8 prosenttia) yläpuolella, ja lakisääteisen eläkejärjestelmän korvaustasoa ollaan supistamassa asteittain, kun taas toisen tai kolmannen pilarin eläkejärjestelmiin kuulumisaste on liian vähäinen, jotta tämä riski pienenesi. Tarveharkintaisen eläkeläisille tarkoitetun vähimmäistulon saajien määrä lähes kaksinkertaistui vuosien 2003 ja 2014 välillä. Ehdotuksia, joilla pyritään parantamaan eläkkeelle siirtymisen lykkäämisen kannustimia (Flexi-Rente), ei ole kuitenkaan vielä hyväksytty virallisesti. Nähtäväksi jää, miten tehokkaasti ne toimivat vastavoimana vuonna 2014 käyttöön otetuille varhaiseläkkeelle siirtymisen kannustimille.
- (11) Tiettyjen ryhmien, erityisesti naisten ja maahanmuuttajataustaisten henkilöiden, työmarkkinapotentiaalia ei hyödynnetä riittävästi. Lisäksi erityisesti kotitalouksien toisen tulonsaajan työntekoon kohdistuu edelleen pidäkkeitä. Vero- ja sairausvakuutusjärjestelmän erityispiirteet hillitsevät kotitalouksien toista tulonsaajaa ottamasta vastaan työtä tai pidentämästä työaikaansa. Tämä vaikuttaa osaltaan siihen, että kokopäivätyössä olevien naisten osuus on vähäinen ja naisten keskimääräinen työntuntien määrä kuuluu EU:n pienimpiin, vaikka naisten työllisyysaste onkin korkea. Vaikka vähimmäispalkan käyttöönoton sivutuotteena on tapahtunut jonkin verran siirtymistä minityöpaikoista tavanomaisiin työsuhteisiin, minityöpaikoissa on edelleen noin seitsemän miljoonaa työntekijää (heistä 5 miljoonalla minityöpaikka on ainoa ansiotyö). Minityöpaikkojen vapauttaminen henkilökohtaisesta tuloverosta ja monissa tapauksissa myös kaikista työntekijän sosiaaliturvamaksuista voi estää työntekijöitä siirtymästä työpaikkoihin, joissa he ansaitsisivat enemmän kuin minityöpaikkojen enimmäismäärän (450 euroa kuukaudessa). Tämä pidäke on monissa tapauksissa vielä voimakkaampi sellaisten puolisoiden kohdalla, joihin sovelletaan avioparien yhteistä tuloverotusta. Useiden avustusten hienoisten korotusten ja kansantulon kasvaessa tapahtuvan keskimääräisen veroasteen kasvun hyvittämisen myötä syntynyt myönteinen vaikutus kotitalouksien tuloihin ja kulutukseen saattaa pitkälti mitätöityä palkansaajien sosiaaliturvamaksujen

nousun johdosta. Verokiila on vähimmäispalkan tasolla korkea muihin jäsenvaltioihin verrattuna, mikä johtaa vähäisempiin tuloihin palkka-asteikon alapäässä. Tätä verokiilaa voitaisiin supistaa alentamalla työntekijöiden sosiaaliturvamaksuja tai henkilökohtaista tuloveroa, esimerkiksi kohdennetuilla avustuksilla tai korvauksilla, mikä puolestaan lisäisi pienipalkkaisten käytettävissä olevia tuloja ja sen myötä kulutusmahdollisuuksia.

- (12) Viime vuonna koetulla pakolaisten laajamittaisella maahantulolla on sosiaalisia ja taloudellisia seurauksia Saksalle. Lyhyellä aikavälillä pakolaisvirta lisää julkisia menoja ja kotimaista kysyntää ja sen myötä kasvattaa BKT:tä. Keskipitkän aikavälin vaikutukset työllisyyteen ja kasvuun riippuvat kuitenkin siitä, kuinka hyvin pakolaiset integroituvat työmarkkinoille ja yhteiskuntaan. Tähän vaikuttavat myös koulutuksen tukitoimet. Asia on poliittisen asialistan kärjessä sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla, joten sitä seurataan ja analysoidaan tarkasti, myös vuoden 2017 maaraportissa.
- (13) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Saksan talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Saksalle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Saksan finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyuden kannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3.
- (14) Neuvosto on tutkinut vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella ja katsoo⁽¹⁾, että Saksan odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.
- (15) Neuvosto on tutkinut kansallisen uudistusohjelman ja vakausohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3,

SUOSITTAA, että Saksa toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. saavuttaa kestävä julkisten investointien kasvusuuntauksen, erityisesti infrastruktuurin, koulutuksen, tutkimuksen ja innovoinnin osalta, keskipitkän aikavälin tavoitteita samalla noudattaen; parantaa liittovaltion taloussuhteiden rakennetta julkisten investointien lisäämiseksi etenkin kuntatasolla;
2. vähentää verojärjestelmän tehottomuustekijöitä, erityisesti tarkastelemalla uudelleen yritysverotusta ja alueellista yritysveroa, nykyaikaistaa verohallintoa ja tarkastelee uudelleen riskipääomaa koskevaa sääntelykehystä; vauhdittaa toimenpiteitä kilpailun edistämiseksi palvelualalla, erityisesti yrityspalvelujen ja säänneltyjen ammattien osalta;
3. lisää eläkkeelle siirtymisen lykkäämisen kannustimia ja vähentää kotitalouden toisen tulonsaajan työnteon pidäkkeitä; kaventaa pienipalkkaisten työntekijöiden suurta verokiilaa ja helpottaa siirtymistä minityöpaikoista tavanomaisiin työsuhteisiin.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

NEUVOSTON SUOSITUS,**annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,****Tšekin vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Tšekin vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto**

(2016/C 299/06)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjauksen. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ perusteella varoituskansallismekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Tšekki ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.
- (2) Tšekkiä koskeva vuoden 2016 maaraaportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Tšekin edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa.
- (3) Tšekki toimitti vuoden 2016 lähentymisohjelmansa 11 päivänä toukokuuta 2016 ja vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa 12 päivänä toukokuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU)

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.

- (5) Tšekkiin sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 lähentymisohjelmassaan rahoitusaseman vähäistä heikkenemistä -0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja vakiintumista osapuilleen - 0,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuodesta 2017. Julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteessa, joka on 1 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, pysytään edelleen koko ohjelmakauden ajan. Lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan pysyttelevän 41,1 prosentissa suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja supistuvan 39,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2017 eteenpäin, ei ole vielä riittävästi täsmennetty. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan rakenteellisen rahoitusaseman odotetaan olevan - 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja - 0,9 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017, mikä ylittää julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen. Mahdollisia tulevia poikkeamia arvioidaan suhteessa vaatimukseen pitää rakenteellinen rahoitusasema julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteessa. Neuvosto katsoo lähentymisohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella, että Tšekin odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.
- (6) Tšekissä on pitkällä aikavälillä keskivaikeita julkisen talouden kestävyyyteen liittyviä riskejä. Ne johtuvat ensisijaisesti ikääntymiseen liittyvien menojen - lähinnä terveydenhuolto- mutta myös eläkemenojen - ennakkoidusta vaikutuksesta. Viime aikoina hyväksytyt tai suunnitellut toimenpiteet eläkejärjestelmän muuttamiseksi saattaisivat toteutuessaan johtaa julkisen talouden heikkenemiseen pitkällä aikavälillä. Ensimmäkin hallitus hyväksyi helmikuussa 2016 lainsäädäntöä, jonka nojalla se sai valtuudet mukauttaa eläkkeiden indeksointimekanismeja joustavammin. Toiseksi parhaillaan käsitellään ehdotuksia lakisääteisen eläkeiän ylärajan asettamisesta 65 vuoteen ja eläkeiän säännöllisen tarkistuskoneistuksen käyttöönotosta. Toistaiseksi ei suunnitella alhaisen lakisääteisen eläkeiän nostamista. Terveydenhuoltoalalla huolta herättää menojen ennakoitu kasvu pitkällä aikavälillä. Tšekin haasteena on terveydenhuoltojärjestelmän hallintotavan ja kustannustehokkuuden parantaminen, joskin useat toimenpiteet ovat jo toteutuksen eri vaiheissa. Indikaattorien mukaan tavaroiden ja palvelujen kulutus on korkealla tasolla ja sairaalahoitoon turvaututaan suhteellisen runsaasti, vaikka se on kalliimpaa kuin avohoitopalvelut. Saatavilla olevia potilastietoja ei näytetä käytettävän tuloksellisesti laitospalvelukapasiteetin suunnittelussa ja järjeistämässä. Sairaalahoidon korvausjärjestelmää ollaan tarkistamassa erilaisten ongelmien vuoksi: esimerkiksi viitearvot oli laskettu liian pienen sairaalahoitoon perusteella. Ei ole vielä tutkittu riittävästi eri vaihtoehtoja, joiden avulla voitaisiin lujittaa avohoidon koordinoitua, vahvistaa yleislääkäreiden roolia terveydenhuoltojärjestelmän portinvartijana sekä rajoittaa tarpeettomia avohoitopalveluja.
- (7) Tšekin julkisen talouden kehys kuuluu EU:n heikoimpiin. Hallitus hyväksyi helmikuussa 2015 uudistuspaketin, jolla oli tarkoitus korjata suurimpia puutteita, mutta se odottaa edelleen parlamentin vahvistusta. Säädöspaketilla on tarkoitus saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä neuvoston direktiivi 2011/85/EU⁽²⁾. Ehdotetun uudistuksen tarkoituksena on vahvistaa menokatkoja ja liittää ne suoraan julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteisiin. Uudistuksen perusteella hallituksen pitäisi hyväksyä budjetti, joka takaa julkisen talouden keskipitkän aikavälin kestävyuden. On myös tarkoitus perustaa finanssipoliittinen neuvosto, jonka tehtävänä on valvoa julkista taloutta ja lisätä läpinäkyvyyttä.
- (8) Investointien määrä on Tšekissä asukasta kohti alle EU:n keskiarvon, ja lisäksi investoinnit ovat keskittyneet voimakkaasti pääkaupunkiseudulle. Hallinnolliset ja sääntelyesteet heikentävät edelleen liiketoimintaympäristön tehokkuutta ja jarruttavat investointeja. Liikenne- ja energiainfrastruktuurihankkeiden täytäntöönpanossa on erityisiä pullonkauloja. Lisäksi EU-varojen käyttö ohjelmakaudella 2007–2013 oli hidasta, mikä johtui pääasiassa monimutkaisista menettelyistä, hallinto- ja valvontajärjestelmien puutteista, julkisten hankintamenettelyjen tehostomuksesta ja hankkeiden täytäntöönpanon osallistuvien elinten hallintovalmiuksien heikkoudesta. Liikenneinfrastruktuurien alalla investointeja haittaavia hallinnollisia esteitä ovat maankäyttölupien pitkälliset myöntämismenettelyt sekä viivästykset, jotka johtuvat monopolien vastaiselle virastolle tehtyjen valitusten käsittelystä. Energiatoteutuksen alalla energiaintensiteetin vähentämiseen tähtäävät julkiset ohjelmat ovat olleet hajanaisia ja kustannustehottomia. On nähtävissä merkkejä siitä, että energiansäästö ei ole lisääntynyt kansallisen

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ Neuvoston direktiivi 2011/85/EU, annettu 8 päivänä marraskuuta 2011, jäsenvaltioiden julkisen talouden kehysistä koskevista vaatimuksista (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 41).

energiatsehokkuussuunnitelman mukaisesti. Palvelujen alalla on merkkejä rajoittavasta sääntelystä. Tämä koskee erityisesti eräitä yksittäisiä asiantuntijapalveluja, joille on asetettu EU:n keskiarvoa tiukempia pääsyn ja ammatinharjoittamisen esteitä. Liiketoimintaympäristöä heikentää myös verkossa toimivien laadukkaiden julkisten palvelujen vähäinen käyttö, mikä johtuu tarjonnan puutteista. Sähköisissä viranomaispalveluissa ei hyödynnetä täysimääräisesti teknisiä mahdollisuuksia käyttäjäkokemuksen parantamiseksi, ja ne kuuluvatkin EU:n heikoimmin kehittyneisiin. Saatavilla olevien tietojen perusteella veronkierto on Tšekissä suhteellisen yleistä. Tämän ongelman ratkaiseminen erityisesti arvonlisäveron osalta on poliittisella asialistalla kärkisijoilla. Toisaalta suunnitteilla ei ole toimenpiteitä verojen maksamiseen liittyvien suhteellisen suurten kustannusten vähentämiseksi tai verojärjestelmän yksinkertaistamiseksi. Veroviranomaisten tarjoamat palvelut ennen veroilmoituksen jättämistä ovat rajoitettuja. Veronmaksajat eivät juuri käytä sähköisiä veroilmoituspalveluja, joskin alv:n osalta on tapahtunut jonkin verran edistymistä. Lisäksi veronkantoon liittyvät kustannukset ovat viimeaikaisten kansainvälisten raporttien perusteella suhteellisen suuret. Työnantajien korkeat sosiaaliturvamaksut nostavat osaltaan muutenkin korkeaa työn verotusta, ja verojen monipuolistaminen muille aloille, kuten kiinteistövero-rotukseen, on rajallista.

- (9) Useat indikaattorit kertovat julkishallinnon huomattavista heikkouksista. Jonkin verran edistymistä on tapahtunut vuoden 2015 korruptiontorjuntasuunnitelmaan sisältyvien lainsäädäntö- ja muiden toimien hyväksymisessä. Parlamentti hyväksyi marraskuussa 2015 sopimusrekisterilain, jonka pikainen täytäntöönpano ja jatkokehittäminen parantaisivat julkisten hankintojen läpinäkyvyyttä ja kustannustehokkuutta. Eräät keskeiset korruptiontorjuntasäädökset, kuten eturistiriitoja koskevan lain muutossäädös ja poliittisten puolueiden rahoitusta koskeva uusi laki, ovat edelleen vireillä. Useiden jo hyväksytyjen toimenpiteiden täytäntöönpano on hankalaa ja niiden vaikutus on rajallinen, kun taas muita suunniteltuja toimenpiteitä on toistuvasti lykätty seuraavaan toimintasuunnitelmaan. Osa Tšekin julkisten hankintojen järjestelmään liittyvistä puutteista on jo korjattu, mutta sitä on vielä varaa kehittää erityisesti kilpailun ja kustannustehokkuuden parantamiseksi. Ongelmat johtuvat osittain siitä, että julkisista hankinnoista vastaavilla henkilöillä ei ole asianmukaista koulutusta ja että sopimusten tekemisessä ei painoteta riittävästi laatukriteerejä. Julkinen sektori on pitkälti riippuvainen kilpailuun perustumattomista menettelyistä ja sen mahdollisuudet houkuttaa tarjoajia ovat rajalliset. Yhdistettyjä hankintoja käytetään harvoin. Julkisissa hankinnoissa noudatettavia uudenaikaisia menettelyjä koskevat direktiivit on kuitenkin äskettäin saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä. Niiden täytäntöönpanon yhteydessä on mahdollisuus ottaa käyttöön strateginen ja näyttöön perustuva lähestymistapa julkisiin hankintoihin parantamalla toiminnan ammattimaisuutta, yhdistämällä julkisia hankintoja, tehostamalla laatukriteerien painotusta ja julkisista hankinnoista vastaavien toimijoiden lahjomattomuutta.
- (10) Vaikka T&K-investoinnit ovat lisääntyneet viime vuosina huomattavasti, tulokset ovat edelleen heikkoja, ja T&K-infrastruktuurin kestävyys herättää huolta. Tšekin tutkimusjärjestelmässä ollaan parhaillaan toteuttamassa pitkään odotettuja mutta huomattavia hallintotapauudistuksia, jotka kohdistuvat erityisesti arviointiin ja rahoitukseen. Nykyinen rahoitusmekanismi on hajanainen, sillä eri elinten välinen koordinaatio on riittämätöntä, ja vastuualueiden ja painopisteiden jako on epäselvä. Parhaillaan on kehitteillä T&K-puitteiden kattava arviointi, joka koskee myös rahoitusta, mutta edistyminen on hidasta. Yhteyksiä tiedemaailman ja elinkeinoelämän välillä on yritetty jossain määrin lisätä. Niitä heikentää julkisten tutkimuslaitosten arviointikehitys, jossa ei oteta huomioon yritysten kanssa tehtävän yhteistyön tasoa.
- (11) Korkeakoulutus uudistus hyväksyttiin parlamentissa tammikuussa 2016. Opettajan ammatin houkuttelevuus on edelleen ongelma, mihin yhtenä syynä ovat suhteellisen pienet palkat. Samaan aikaan opettajakunta ikääntyy. Kehitteillä on opettajien ja pedagogisen henkilöstön uusi urajärjestelmä, jonka tarkoituksena on lisätä ammatin houkuttelevuutta, mutta sen täytäntöönpano on lykätty. Oppimistulokset ovat yleensä ottaen hyviä, mutta niihin vaikuttaa voimakkaasti opiskelijoiden sosioekonominen tausta. Muita heikommassa asemassa olevien ryhmien ja erityisesti romanien heikot oppimistulokset ovat selkeä huolenaihe. On arvioitu, että hyvin suuri osa romanilapsista keskeyttää koulunkäynnin. Monet romanilapset eivät käy tavallisissa kouluissa, minkä vuoksi heihin sovelletaan alhaisempia oppimisvaatimuksia kuin muiden väestöryhmien lapsiin. Opettajille ei ole tarjolla riittävästi koulutusta, jotta he voisivat auttaa lapsia selviytymään näistä ongelmista, sillä vain pieni osa opettajista osallistuu sekaryhmien opettamista ja osallistavaa koulutusta koskevaan ammatilliseen täydennyskoulutukseen. Suuri osa osallistavaa koulutusta koskevasta lainsäädäntö- ja hallintotoimista on hyväksytty, ja niiden täytäntöönpano on alkamassa. Näiden toimien odotetaan edistävän koulutustason ja oppimistuloksiin liittyvän kiuilun kaventamista romanilasten ja muiden lasten välillä. Parlamentti hyväksyi maaliskuussa 2016 koulutuslain muutoksia, joilla viimeinen esikouluvuosi sisällytetään oppivelvollisuuteen ja varmistetaan, että sitä nuoremilla

lapsilla on oikeus tarhapaikkaan. Koulutusjärjestelmän piirissä ilmenevä epätasa-arvo muodostaa kuitenkin esteen, joka vaikeuttaa inhimillisen pääoman kehittämistä ja heikentää myös myöhemmin elämässä työmarkkinoilla saavutettavia tuloksia.

- (12) Tšekin työmarkkinatilanne on parantunut, mutta työllisyysasteen nostaminen riippuu edelleen siitä, lisääntykö aliedustettujen ryhmien osallistuminen. Näitä ryhmiä ovat muun muassa pienten lasten äidit, matalan osaamistason työntekijät ja romanit. Julkisten työvoimapalvelujen kenttätoiminta sekä asianmukainen ja oikein kohdennettu aktiivinen työmarkkinapolitiikka ja yksilölliset palvelut edistäisivät muita heikommassa asemassa olevien ryhmien osallistumista työmarkkinoille. Pienten lasten äitien osallistumista työmarkkinoille vaikeuttaa jatkuva pula etenkin alle 3-vuotiaille tarjolla olevista kohtuuhintaisista ja laadukkaista päivähoitopalveluista. Lisäksi joustavien työaikajärjestelyjen käyttö on rajallista. Viime vuosina on toteutettu joitakin toimia hoitopalvelujen tarjonnan lisäämiseksi, mutta lisätoimia tarvitaan runsaasti.
- (13) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Tšekin talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaportissa. Se on arvioinut myös lähentymisohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Tšekille viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Tšekin finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyuden kannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3.
- (14) Neuvosto on tutkinut lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella ja katsoo ⁽¹⁾, että Tšekin odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia,

SUOSITTAA, että Tšekki toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. toteuttaa toimenpiteitä julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyuden varmistamiseksi ottaen huomioon erityisesti terveydenhuoltoon liittyvät tulevat riskit; hyväksyy lainsäädäntöä julkisen talouden kehyksen lujittamiseksi;
2. vähentää sääntelyyn ja hallintoon liittyviä investointiesteitä erityisesti liikenteen ja energian alalla ja parantaa sähköisten viranomaispalvelujen saatavuutta; hyväksyy tekemättä olevat korruptiontorjuntauudistukset ja parantaa julkisiin hankintoihin liittyviä käytäntöjä;
3. lujittaa T&K-toiminnan hallintotapaa ja helpottaa yhteyksien luomista tiedemaailman ja elinkeinoelämän välille; parantaa opettajan ammatin houkuttelevuutta ja toteuttaa toimenpiteitä, joilla lisätään vähäosaisten lasten, kuten romanien, osallistumista koulunkäyntiin tavallisissa kouluissa ja esikouluissa; poistaa esteet, jotka vaikeuttavat aliedustettujen ryhmien ja etenkin naisten osallistumista työmarkkinoille.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

NEUVOSTON SUOSITUS,**annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,****Kyproksen vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu
Kyproksen vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto**

(2016/C 299/07)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Kypros toteutti 31 päivään maaliskuuta 2016 saakka makrotalouden sopeutusohjelmaa neuvoston täytäntöönpanopäätöksen 2013/463/EU ⁽³⁾ 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Kypros oli sopeutusohjelman keston ajaksi vapautettu talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson mukaisesta seurannasta ja arvioinnista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 472/2013 ⁽⁴⁾ 12 artiklan nojalla. Sopeutusohjelman nyt päätyttyä Kypros osallistuu jälleen täysimääräisesti eurooppalaiseen ohjausjaksoon.
- (2) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoituskonetta koskevan kertomuksen, jossa se ilmoitti, että Kyproksen tilannetta arvioidaan makrotalouden epätasapainoa koskevan menettelyn yhteydessä sen jälkeen, kun makrotalouden sopeutusohjelma on saatettu päätökseen. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

⁽³⁾ Neuvoston täytäntöönpanopäätös 2013/463/EU, annettu 13 päivänä syyskuuta 2013, Kyproksen makrotalouden sopeutusohjelman hyväksymisestä ja päätöksen 2013/236/EU kumoamisesta (EUVL L 250, 20.9.2013, s. 40).

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 472/2013, annettu 21 päivänä toukokuuta 2013, rahoitusvakautensa osalta vakavissa vaikeuksissa olevien tai vakavien vaikeuksien uhasta kärsivien euroalueen jäsenvaltioiden talouden ja julkisen talouden valvonnan tiukentamisesta (EUVL L 140, 27.5.2013, s. 1).

neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016 ⁽¹⁾. Koska Kypros kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa tiiviisti yhteydessä toisiinsa, Kyproksen olisi varmistettava, että suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.

- (3) Kyprosta koskeva vuoden 2016 maaportti julkaistiin 7 päivänä huhtikuuta 2016. Siinä arvioitiin Kyproksen taloudellista ja sosiaalista tilannetta sekä maan haasteita sen irtauduttua makrotalouden sopeutusohjelmasta 31 päivänä maaliskuuta 2016. Raportissa käsiteltiin myös Kyproksen edistymistä kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio esitteli 7 päivänä huhtikuuta 2016 perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päätelee analyysinsä perusteella, että Kyproksen makrotaloudessa on liiallisia epätasapainoja. On erityisen tärkeää, että Kypros puuttuu huomattaviin epätasapainoihin, jotka liittyvät yksityiseen, julkiseen ja ulkoiseen ylivelkaantumiseen. Maan on myös erityisen tärkeää saada ote järjestämättömien lainojen suuresta määrästä.
- (4) Kypros toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa 28 päivänä huhtikuuta 2016 ja vuoden 2016 vakausohjelmansa määräajan jälkeen 13 päivänä toukokuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (5) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 ⁽²⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (6) Kyprokseen on sovellettu vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja väliaikaista velkasääntöä sen jälkeen, kun liiallista alijäämää koskeva menettely lopetettiin. Rakenteellisen rahoitusaseman arvioidaan vuonna 2015 olevan ylijäämäinen eli 1,7 prosenttia suhteessa BKT:hen, mikä ylittää keskipitkän aikavälin tavoitteen samalla määrällä. Komission kevään 2016 talousennusteen perusteella on odotettavissa, että keskipitkän aikavälin julkisen talouden tavoite saavutetaan myös vuonna 2016. Jos politiikka säilyy muuttumattomana, on kuitenkin vaarana, että keskipitkän aikavälin julkisen talouden tavoitteesta jäädyään hieman vuonna 2017. Kyproksen rakenteellisen rahoitusaseman ennustetaan heikkenevän enemmän kuin on sallittua väliaikaisen velkasäännön mukaan. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella olevan vaarana, että Kypros ei noudata vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Tämän vuoksi tarvitaan lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan vaatimusten noudattaminen vuonna 2017.
- (7) Kypros on toteuttanut merkittäviä finanssipoliittisia ja rakenteellisia uudistuksia osana makrotalouden sopeutusohjelmaansa. Johdettua lainsäädäntöä on vielä hyväksyttävä jonkin verran seuraaviin liittyen: talousarvion valmistelu, vaatimukset, jotka koskevat talousarvion budjettivuoden aikana tehtäviä muutoksia, sekä sitoumusmäärärahojen valvonnasta vastaavien virkamiesten velvollisuudet. Julkiselle sektorille on edelleen ominaista tehostomuus. Erityisesti on todettava, että Kyproksen julkishallinnon palkkakustannukset (%/BKT) ovat suurimpien joukossa euroalueella, kun taas tehokkuusindikaattorit ovat keskitasoa. Syyksi tähän voidaan nähdä se, että virkamiesten liikkuvuus on vähäistä ja kannustimet tuloksellisuuteen puuttuvat. Julkisen sektorin tuottamille palveluille (tietoliikenneyhteydet ja energia-ala) on ominaista korkea hintataso, ja ne ovat edelleen melko suojattuja kilpailulta. Makrotalouden sopeutusohjelmassaan Kypros on sitoutunut ottamaan käyttöön sitovan mekanismin, jolla rajoitetaan julkisen sektorin työntekijöiden palkankorotuksia ja näin taataan julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys. Lakiesitys on laadittu ja esitetty parlamentille, mutta sitä ei ole vielä hyväksytty. Julkisen sektorin tehokkuuden parantamiseksi on makrotalouden sopeutusohjelman puitteissa esitetty julkishallinnon horisontaalista uudistusta, paikallishallinnon uudistussuunnitelmaa sekä uutta lakia valtion yritysten ja laitosten ohjauksesta ja hallinnasta. Näitä toimenpiteitä ei kuitenkaan ole vielä hyväksytty.

⁽¹⁾ EUVL C 96, 11.3.2016, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (8) Yksityinen velka on Kyproksessa edelleen liian suuri. Ulosmittaus- ja maksukyvyttömyysjärjestelmät on uudistettu, mikä on ollut tärkeää velallisten ja velkojien oikeuksien tasapainottamisessa. Järjestelmien tehokkuutta voidaan kuitenkin parantaa ja niiden hyödyntämistä lisätä. Järjestelmien toiminnassa on tiettyjä puutteita, jotka vaikeuttavat yksityisen velkaantuneisuuden ohjaamista kestäväan laskusuuntaan ja järjestämättömien lainojen nopeampaa vähentämistä. Puutteet huonontavat myös mahdollisuuksia siihen, että yrittäjät saisivat kerran epäonnistuttuaan toisen tilaisuuden. Useita puutteita on edelleen myös siinä, kuinka yksityisten velkojen uudelleenjärjestely toimii. Maksukyvyttömyyslainsäädännön tuloksellisen täytäntöönpanon kannalta on lisäksi tärkeää, että kaikki tarpeelliset siviiliprosesseja koskevat säännöt ja asetukset hyväksytään. Jotta maksukyvyttömyysasioita hoitava yksikkö olisi täysin toimintakykyinen, se tarvitsee asianmukaisen henkilöstön, tietotekniikkainfrastruktuurin ja riittävän määrän asianmukaisesti koulutettuja ja valtuutettuja maksukyvyttömyysmenettelyn selvittäjiä. Jotta asioiden ruuhkautuminen voidaan välttää ja kiinteistöjen ostajille annetaan takeet oikeusturvasta, on lisäksi keskeistä, että saantokirjojen antamiseen ja siirtämiseen käytettävät järjestelmät ovat luotettavia ja nopeita. Tällä tavoin varmistetaan, että omistusoikeudet vahvistetaan asianmukaisesti, ja edistetään sitä, että luottamus asuntomarkkinoihin palautuu.
- (9) Kyproksella on vakavia haasteita myös tuomioistuinjärjestelmän toiminnassa. Tehottomat tuomioistuinmenettelyt ja rajalliset resurssit johtavat siihen, että asioiden käsittely tuomioistuimissa kestää varsin pitkään. Tämä haittaa ulosmittaus- ja maksukyvyttömyysjärjestelmien toimintaa ja heikentää liiketoimintaympäristöä yleisesti. Koska siviiliprosessilakia ei ole uudistettu, tuomioistuinten päätösten antaminen ja täytäntöönpano sekä asiaruuhkan pienentäminen on edelleen hidasta.
- (10) Makrotalouden sopeutusohjelman aikana on edistytty merkittävästi toimissa, joilla on uudistettu Kyproksen rahoitusjärjestelmän rakennetta ja palautettu luottamusta rahoitusjärjestelmään. Kyproksen haasteena on kuitenkin edelleen, kuinka palauttaa talouteen normaali luottottaminen ja kuinka vähentää järjestämättömiä lainoja, joiden osuus on noin 55 prosenttia kotitalouksien ja rahoitusalan ulkopuolisten yritysten kaikista lainoista. Yrityssektorin suuret velat vähentävät yritysten kilpailukykyä ja niiden kykyä investoida ja kasvaa. Vaikka edistystä tapahtuu, pankkien pyrkimykset järjestää uudelleen elinkelpoisten velallisten velkoja eivät ole vielä tuottaneet konkreettisia tuloksia ja niiden järjestämättömistä saatavista koituvia riskejä on katettu edelleen suhteellisen vähän. Sopimusten täytäntöönpanossa ja lainojen takaisinmaksun varmistamisessa on puutteita, mikä heikentää valmiuksia estää strategisia takaisinmaksun laiminlyöntejä ja järjestämättömien lainojen muodostumista. Lisäksi pankkien mahdollisuudet saada tietoja velallisten tuloista ja varoista ovat luottorekisterin perustamisesta huolimatta rajoitetut.
- (11) Kypros on päässyt pitkälle toimissaan talouden ohjaamiseksi ulos taantumasta, mutta investointeja on edelleen vähän ja talouden kasvupotentiaali on heikko. Sopeutusohjelmansa nojalla Kypros laati kasvuun tähtäävän toimintasuunnitelman, jonka tavoitteena oli parantaa kilpailua, lisätä innovaatiokannustimia ja helpottaa investointeja siten, että luotaisiin läpinäkyvämpi ja tehokkaampi liiketoimintaympäristö ja helpotettaisiin lisenssi- ja lupamenettelyjä. Yksityistämissuunnitelman täytäntöönpanolla ja kansallisia sääntelyviranomaisia vahvistamalla pyritään houkuttelemaan maahan tuottavuutta lisääviä ulkomaisia investointeja. Uusilla yrityksillä ja pk-yrityksillä on tällä hetkellä hyvin rajalliset mahdollisuudet saada rahoitusta, sillä pankkien luottoehdot ovat tiukat eikä vaihtoehtoisia rahoituslähteitä ole. Rahoituksen saantia voitaisiin helpottaa parantamalla EU:n välineiden (kuten Euroopan rakenne- ja investointirahastot, Euroopan strategisten investointien rahasto ja EU:n ohjelmat kilpailukyyn tukemiseksi) koordinoitua.
- (12) Työmarkkinat alkoivat elpyä vuonna 2015. Vaikka työttömyys laskee, se on kuitenkin edelleen korkealla. Erityisesti nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyys on huolestuttavaa. Aktiivisen työvoimapolitiikan ja julkisten työvoimapalvelujen alalla on toteutettu joitakin toimenpiteitä. Työvoimapalveluja tarjoavilta julkisilta yksiköiltä kuitenkin edelleen puuttuu kapasiteetti, jolla ne vastaisivat kysyntään, tuottaisivat laadukasta työnhakuneuvontaa ja tavoittaisivat rekisteröimättömät työttömät. Suunnitelmat, joiden mukaan kyseisten yksiköiden valmiuksia vahvistettaisiin ja muun muassa lisättäisiin asiakkaiden tarpeita välittömästi palvelevien työvoimaneuvojien erikoistumista ja määrää, ovat viivästyneet. Aktiivisen työvoimapolitiikan vaikuttavuus on rajallista, koska nykyisten ohjelmien laatua ei seurata riittävästi.
- (13) Nuorten osallistuminen ammatilliseen koulutukseen on edelleen vähäistä, ja on tyypillistä, että työnantajat eivät sitoudu opiskelijoiden koulutukseen. Asiassa kuitenkin parhaillaan toteutetaan toimenpiteitä ammatillisen koulutuksen strategian mukaisesti.

- (14) Kyproksella ei ole kattavaa yleistä terveydenhuoltoa, eikä sen terveydenhuoltojärjestelmä tarjoa riittävää pääsyä hoitoon. Kun terveydenhuollon julkinen rahoitus on vähäistä, täyttymättömät hoitotarpeet ovat palvelujen kustannusten ja palvelujen käyttäjiltä perittävien maksujen vuoksi merkittävästi suuremmat kuin muissa EU:n jäsenvaltioissa. Resurssien käytön tehokkuutta voidaan vielä parantaa. Muun muassa julkisten sairaaloiden riippumattomuuden lisäämistä ja kansallisen terveydenhuoltojärjestelmän perustamista on pidetty asianmukaisina keinoina, joilla Kyproksen terveydenhuoltojärjestelmän riittävyttä ja kustannustehokkuutta voitaisiin parantaa. Toimenpiteisiin ei kuitenkaan ole vielä ryhdytty.
- (15) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Kyproksen talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraortissa. Se on arvioinut myös Kyproksen vakaushjelman ja kansallisen uudistusohjelman. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Kyproksen finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyden kannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–5.
- (16) Neuvosto on tutkinut vakaushjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto ⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.
- (17) Neuvosto on tutkinut kansallisen uudistusohjelman ja vakaushjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–5,

SUOSITTAA, että Kypros toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. noudattaa liiallisen alijäämän korjaamisen jälkeen julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta vuosina 2016 ja 2017; ottaa vuoden 2016 loppuun mennessä käyttöön sitovan mekanismin, jolla hillitään julkisen sektorin palkkojen kasvua; hyväksyy vuoden 2016 loppuun mennessä julkishallinnon horisontaalisen uudistuksen ja lain valtion yritysten ja laitosten ohjauksesta ja hallinnasta sekä panee täytäntöön paikallishallinnon uudistuksen; hyväksyy vuoden 2016 loppuun mennessä johdetun lainsäädännön, joka tarvitaan uuden julkisen talouden kehityksen täydentämiseksi;
2. poistaa kesäkuuhun 2017 mennessä esteet ulosmittaus- ja maksukyvyttömyysjärjestelmien täysimääräiseltä täytäntöönpanolta sekä varmistaa, että maksukyvyttömyysasioita hoitavalla yksiköllä on riittävät resurssit; varmistaa, että järjestelmät, joiden avulla annetaan saantokirjoja ja siirretään kiinteään omaisuuteen liittyviä oikeuksia, ovat luotettavia ja nopeita; lisää tuomioistuinjärjestelmän tehokkuutta ja suorituskykyä; uudistaa siviiliprosessilain;
3. toteuttaa vuoden 2016 loppuun mennessä lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan, että järjestämättömien lainojen määrä pienenee ja että vakuudet arvostetaan luottoriskien kattamista varten täsmällisesti; lisää velkojien saatavilla olevan tiedon määrää ja parantaa tällä hetkellä tarjottavia tietoja, jotta luottorekisteristä tulisi täysin toimiva;
4. poistaa investoinnin esteitä, erityisesti panemalla täytäntöön kasvuun tähtäävän toimintasuunnitelman, toteuttamalla yksityistämisuunnitelman ja vahvistamalla kansallisia sääntelyviranomaisia; toteuttaa toimenpiteitä, joiden avulla pienet ja keskisuuret yritykset saavat helpommin rahoitusta;

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

5. parantaa työvoimapalveluja tarjoavien julkisten yksiköiden toimintakykyä ja kohentaa kyseisten palvelujen tarjoamista pitkäaikaistyöttömille; pyrkii tavoittamaan paremmin rekisteröimättömät työttömät; hyväksyy sairaalauudistusta koskevan lainsäädännön ja etenee kattavan yleisen terveydenhuollon suunnitellussa täytäntöönpanossa.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. KAŽIMÍR

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,
Bulgarian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Bulgarian
vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2016/C 299/08)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoituskonkreetteja koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Bulgaria kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.
- (2) Bulgariaa koskeva vuoden 2016 maaraaportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Bulgarian edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio antoi 8 päivänä maaliskuuta 2016 tiedonannon, jossa esiteltiin perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päätelee analyysinsä perusteella, että Bulgarian makrotaloudessa on liiallisia epätasapainoja. Taloudelle on erityisesti ominaista rahoitussektorilla jatkuva epävakaus, yritysten suuri velkaantuneisuus ja korkea työttömyys.

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

- (3) Bulgaria toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 lähentymisohjelmansa 15 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Bulgariaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 lähentymisohjelmassaan rahoitusaseman parantamista vähitellen – 1,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja – 0,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite, joka on 1 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, on tarkoitus saavuttaa vuonna 2017. Lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan olevan suurimmillaan 31,8 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2018 ja supistuvan 30,8 prosenttiin vuonna 2019. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on jossain määrin suotuisa. Toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2017 eteenpäin, ei ole vielä täsmennetty riittävästi. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan on olemassa riski, että keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeutusuralta poiketaan jonkin verran vuonna 2016 ja vuonna 2017, jos politiikka säilyy muuttumattomana. Neuvosto katsoo lähentymisohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella, että Bulgarian odotetaan pitkälti noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Lisätoimenpiteitä kuitenkin tarvitaan, jotta varmistetaan vaatimusten noudattaminen vuosina 2016 ja 2017.
- (6) Bulgaria on pannut joitakin osin täytäntöön viime vuoden suosituksen, jossa kehoitettiin tehostamaan terveydenhuoltomenoja, erityisesti laatimalla terveydenhuoltoa koskevan kansallisen alue suunnitelman, jonka avulla terveydenhuoltomenoja voidaan suunnitella alueellisten kriteerien ja väestön tarpeiden mukaisesti. Bulgarian terveydenhuoltojärjestelmään liittyy suuria haasteita, kuten rajoitettu pääsy palvelujen piiriin, vähäiset määrärahat ja heikot terveydenhuoltotulokset. Vaikka veronkantoa on hiljattain pyritty parantamaan, harmaa talous on edelleen merkittävä ongelma, joka vaikuttaa julkisiin tuloihin. Pimeä työ, mukaan lukien palkkojen aliraportointi ja sosiaaliturvamaksujen kiertäminen, vääristää työmarkkinoita ja supistaa verotuloja.
- (7) Varomattomat liiketoimintakäytännöt finanssisektorilla ja erityisesti pankkialalla sekä tehoton valvonta ovat luoneet puitteet epätasapainojen kasautumiselle. Hiljattain käynnistetyt pankki- ja vakuutusalojen sekä eläkerahastojen tarkistukset on vietävä loppuun avoimesti ja parhaita kansainvälisiä toimintatapoja noudattaen, ja lisäksi on toteutettava tarvittavat jatkotoimet, jotta voidaan lujittaa luottamusta finanssisektoriin. On myös jatkettava toimia finanssisektorin valvonnan parantamiseksi (sekä pankkialalla että sen ulkopuolella), sillä näin voidaan merkittävästi vahvistaa rahoitusjärjestelmää ja auttaa sitä tukemaan orastavaa makrotalouden elpymistä.
- (8) Työmarkkinoilla on tapahtunut maltillista elpymistä, mutta jäljellä olevat heikkoudet jarruttavat edelleen kasvua ja rajoittavat talouden sopeutumiskykyä. Työmarkkinoiden sopeutumista haittaavat rakenteellinen pitkäaikais-työttömyys, työvoiman supistuminen ja ikääntyminen, alhainen työvoimaosuus ja osaamisen kohtaanto-ongelmat. Vaikka työttömyysaste on vähitellen pienenemässä, jäljellä on joitakin suuria haasteita, kuten pitkäaikais-työttömyys sekä työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret. Aktiivisilla työmarkkinatoimilla voitaisiin tehokkaammin auttaa kyseisiä ryhmiä pääsemään työmarkkinoille. Sosiaalietuuksien varassa elävien ihmisten aktiivointia haittaa etuuksien myöntämisestä vastaavien viranomaisten ja työvoimapalvelujen hajanaisuus ja

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

vähäinen keskinäinen yhteistyö. Bulgariassa on käynnistetty pilottihanke, jonka puitteissa on perustettu työllisyys- ja sosiaaliavustuskeskuksia, ja niissä on yhdistetty työvoima- ja sosiaalitoimistojen palvelut. Hanke päättyy joulukuussa 2016, eikä sen jatkamisesta laajemmassa mittakaavassa ole toistaiseksi tehty päätöstä.

- (9) Vaikka vähimmäispalkka on Bulgariassa EU:n pienin, se on kasvanut huomattavasti vuodesta 2011. Vähimmäispalkan määrittelyä varten ei kuitenkaan ole objektiivisia kriteerejä, mikä aiheuttaa epävarmuutta. Vaikka hallitus ja työmarkkinaosapuolet ovat toteuttaneet toimia tällä alalla, Bulgariassa ei edelleenkään ole vähimmäispalkan määrittelyä varten selkeitä ohjeita tai avoimia kriteerejä, joissa otettaisiin huomioon vähimmäispalkan vaikutus työpaikkojen luomiseen, sosiaalisiin oloihin ja kilpailukykyyn.
- (10) Köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevien ihmisten osuus ja eriarvoisuus ovat Bulgariassa edelleen erittäin suuret. Puuttumista köyhyyteen ja sosiaaliseen syrjäytymiseen hidastavat ongelmat, joita esiintyy edelleen romanien integroimisessa työmarkkinoille, siirtymisessä koulusta työelämään sekä sosiaali-, terveys- ja työmarkkinapolitiikkojen kattavuuden ja tuloksellisuuden parantamisessa. Yleinen vähimmäistulojärjestelmä tarjoaa tukea hyvin rajallisesti ja saavuttaa vain osan tarvitsevista. Vähimmäistulon määrä jää köyhyysrajan alapuolelle, eikä sitä ole korotettu viime vuosina samassa tahdissa kuin keski- ja vähimmäispalkkoja. Arvioitaessa vähimmäistulojärjestelmän kattavuutta on todettu, että suuri osa vähimmäistuloon oikeutetuista ei sitä saa. Köyhyyttä voitaisiin lieventää pyrkimällä saavuttamaan paremmin kohderyhmät sekä huolehtimalla vastuullisesta finanssipolitiikasta.
- (11) Koulutusjärjestelmä ei juuri kykene ottamaan huomioon haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä eikä antamaan oppilaille heidän tarvitsemiaan taitoja. Haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, kuten romanien ja köyhien perheiden lasten, on edelleen erittäin vaikeaa päästä koulutukseen ja saattaa koulunkäynti loppuun. Romanit osallistuvat koulutukseen muita kansanosia huomattavasti vähemmän kaikilla koulutustasoilla. Koulunkäynnin keskeyttäminen lisääntyy jatkuvasti ja on erityisen suurta maaseudulla ja vähemmän kehittyneillä alueilla. On olennaisen tärkeää poistaa esteet, jotka haittaavat huono-osaisten lasten osallistumista varhaiskasvatukseen, jotta voidaan parantaa koulutustuloksia ja ehkäistä koulunkäynnin keskeyttämistä. Parlamentin syyskuussa 2015 hyväksymä uusi esi- ja kouluopetuslaki on merkittävä askel kohti koulujärjestelmän kattavaa uudistamista. Lain täytäntöönpano sekä kohdennetut toimet huono-osaisten ryhmien koulutukseen osallistumista haittaavien muiden kuin sääntelyllisten esteiden poistamiseksi parantavat todennäköisesti osaltaan Bulgarian talouden kasvupotentiaalia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta pitkällä aikavälillä. Osallistuminen korkea-asteen koulutukseen ja korkeakoulututkinnon suorittaminen ovat lisääntyneet. Myös korkeakoulututkinnon hiljattain suorittaneiden työllisyysaste on vähitellen elpymässä, vaikka se onkin edelleen huomattavasti EU:n keskiarvon alapuolella.
- (12) Yritysten suuri velkaantuneisuus ja velkakannan purkamista haittaavat esteet aiheuttavat edelleen merkittäviä riskejä. Nykyinen maksukyvyttömyyslainsäädäntö tarjoaa vain vähän mahdollisuuksia velanhoidokyyvyn palauttamiseen eikä juuri tue puuttumista yritysten suureen velkaantuneisuuteen. Velkakannan purkamista voitaisiin tehostaa yritysten maksukyvyttömyysmenettelyjä helpottavilla uudistuksilla. Samalla uusien luottojen antaminen ja investoinnit voisivat lisääntyä.
- (13) Bulgarian julkisten hankintojen järjestelmässä on edelleen rakenteellisia ongelmia, kuten systemaattiset väärinkäytökset hankintamenettelyissä, heikot hallinnolliset valmiudet ja puutteelliset valvontamekanismit sekä tuomioistuimille järjestelmällisesti tehtävät valitukset, jotka usein viivästyttävät töitä kentällä. Siirtyminen sähköisten hankintamenettelyjen käyttöön ei ole juuri edennyt. Bulgarian julkisten hankintojen järjestelmään liittyvät puutteet ovat johtaneet EU:n rahoitusohjelmissa maksujen keskeytyksiin ja rahoitusoikaisuihin ja vaikuttavat laajemminkin liiketoimintaympäristöön.
- (14) Epävakaa politiikka sekä epäluottamus keskeisiä julkisia instituutioita, kuten oikeuslaitosta, kohtaan ehkäisevät tehokkaasti investointeja Bulgarian talouteen. Uudistukset julkishallinnossa sekä erällä erikoisaloilla, kuten tutkimuksen, innovoinnin ja energian aloilla, on pantu täytäntöön hitaasti, mikä haittaa investointiympäristön parantamista. Vaikka Bulgaria on hyväksynyt strategiset puitteet julkishallinnon uudistamiseksi ja nykyaikais- tamiseksi, edistyminen on hidasta ja täytäntöönpanoa on usein lykätty. Uusista säädöksistä ei tehdä järjestel- mällisesti vaikutustenarviointia huolimatta joistakin tämänsuuntaisista pyrkimyksistä. Toistuvat sääntelykehyksen muutokset aiheuttavat epävarmuutta ja vaikuttavat liiketoimintaympäristöön. Korruptio on edelleen suuri ongelma. Viranomaisten ratkaisuyritykset ovat kilpistyneet heikkoihin ja hajanaisiin instituutioihin. Bulgarialle osoitetaan yhteistyö- ja seurantamekanismin puitteissa suosituksia, jotka koskevat oikeuslaitoksen uudistamista sekä korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa. Sen vuoksi kyseisiä aloja ei ole otettu huomioon Bulgarialle osoitetuissa maakohtaisissa suosituksissa, vaikka ne ovat keskeisiä koko liiketoimintaympäristön kannalta.

- (15) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Bulgarian talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös lähentymisohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Bulgarialle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Bulgarian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyden kannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–4.
- (16) Neuvosto on tutkinut lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.
- (17) Neuvosto on tutkinut kansallisen uudistusohjelman ja lähentymisohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–4,

SUOSITTAA, että Bulgaria toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. sopeuttaa julkista taloutta vuosittain kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja vuonna 2017; parantaa edelleen veronkantoa ja toteuttaa toimenpiteitä epävirallisen talouden, mukaan lukien pimeän työn, vähentämiseksi;
2. saattaa vuoden 2016 loppuun mennessä päätökseen pankkien omaisuusserien laadun arvioinnin ja stressitestit; saattaa vuoden 2016 loppuun mennessä päätökseen vakuutusyhtiöiden taseiden tarkastamisen ja stressitestit sekä yksityisten eläkerahastojen omaisuusserien arvioinnin; toteuttaa tarvittaessa jatkotoimia kaikilla kolmella alalla sekä parantaa edelleen pankkialan ja sen ulkopuolisen rahoitussektorin valvontaa;
3. yhdistää sosiaaliavustukset, mukaan lukien asiaankuuluvat sosiaalipalvelut, ja aktiiviset työmarkkinatoimet ja vahvistaa niitä erityisesti pitkäaikaistyöttömien sekä työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten osalta; lisää laadukkaan koulutuksen tarjoamista huono-osaisille ryhmille, kuten romaneille; tehostaa terveydenhuoltojärjestelmää parantamalla terveydenhuoltoon pääsyä ja järjestelmän rahoitusta sekä terveydenhuoltotuloksia; vahvistaa työmarkkinaosapuolia kuultuaan suuntaviivat ja kriteerit vähimmäispalkan määrittämiseksi; parantaa vähimmäistulojärjestelmän kattavuutta ja riittävyttä;
4. uudistaa maksukyvyttömyyslainsäädäntöä nopeuttaakseen elvytys- ja kriisinratkaisumenettelyjä sekä lisätäkseen niiden tehoa ja avoimuutta; parantaa tuomioistuinten valmiuksia maksukyvyttömyysmenettelyissä; lujittaa julkisista hankinnoista vastaavan viraston ja hankintaviranomaisten valmiuksia sekä parantaa julkisten tarjouskilpailumenettelyjen suunnittelua ja valvontaa erityisesti panemalla kokonaisuudessaan täytäntöön kansallisen strategian julkisten hankintojen kehittämiseksi (2014–2020); nopeuttaa sähköisten hankintamenettelyjen käyttöönottoa.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,
Belgian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Belgian
vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2016/C 299/09)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ perusteella varoituskonkreetteja koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Belgia kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016 ⁽³⁾. Koska Belgia kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa tiiviisti yhteydessä toisiinsa, Belgian olisi varmistettava, että suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (2) Belgiaa koskeva vuoden 2016 maaportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Belgian edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa, ja siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio esitteli 8 päivänä maaliskuuta 2016 perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päätelee analyysinsä perusteella, että

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ EUVL C 96, 11.3.2016, s. 1.

Belgian makrotaloudessa ei ole epätasapainoja. Heikentynyt ulkoinen suorituskyky yhdessä suuren julkisen velan kanssa saattaa aiheuttaa ongelmia tulevaisuudessa. Viimeaikainen kehitys viittaa kuitenkin kilpailukykyyn paranemiseen. Korjaavat toimenpiteet, kuten palkkamallit ja eräiden sosiaaliturvamaksujen alentaminen, ovat hidastaneet työvoimakustannusten kasvua. Julkinen velka ei supistu, mutta lyhyen aikavälin riskit näyttävät olevan hallinnassa.

- (3) Belgia toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 vakausohjelmansa 29 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Vuoden 2016 vakausohjelma viittaa siihen, että vuosien 2015 ja 2016 poikkeuksellisen pakolaisvirran ja vuoden 2016 poikkeuksellisten turvatoimien vaikutus julkiseen talouteen on merkittävä. Vakausohjelmassa annetaan riittävä näyttö näiden julkisen talouden lisäkustannusten laajuudesta ja luonteesta. Hyväksyttävät lisämenot olivat komission mukaan pakolaisten osalta 0,03 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2015. Vuonna 2016 lisävaikutuksen arvioidaan olevan pakolaisiin liittyvien menojen osalta 0,17 prosenttia suhteessa BKT:hen ja turvatoimien osalta 0,12 prosenttia suhteessa BKT:hen. Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 1 kohdan ja 6 artiklan 3 kohdan säännöksissä otetaan huomioon tällaiset lisämenot, sillä pakolaisvirta samoin kuin vakava terroriuhka ovat poikkeuksellisia tapahtumia, joiden vaikutus Belgian julkiseen talouteen on merkittävä, eikä kestävyys vaarannu, jos tilapäinen poikkeaminen julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeuttamisolusta sallitaan. Vaadittua sopeutusta kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta vuodeksi 2015 on siksi pienennetty pakolaisiin liittyvien kustannusten huomioon ottamiseksi. Vuoden 2016 osalta tehdään keväällä 2017 Belgian viranomaisten toimittamien havaittujen tietojen perusteella lopullinen arviointi hyväksyttävine määrineen.
- (6) Belgiaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja väliaikaista velkasääntöä. Komissio antoi 18 päivänä toukokuuta 2016 SEUT 126 artiklan 3 kohdan nojalla kertomuksen, sillä Belgia ei edistynyt riittävästi velkasääntöä noudattamisessa vuonna 2015. Analyysissä pääteltiin, että velkakriteerin olisi katsottava täyttyneen. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 vakausohjelmassa rahoitusaseman asteittaista parantamista 2,6 prosentin alijäämästä suhteessa BKT:hen vuonna 2015–0,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Tarkistettu julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite, joka on rakenteellisesti tasapainoinen julkisen talouden rahoitusasema, odotetaan saavutettavan vuoteen 2018 mennessä. Uudelleenlaskettu rakenteellinen rahoitusasema⁽²⁾ viittaa kuitenkin siihen, että vuonna 2018 rakenteellinen alijäämä olisi 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen. Vakausohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan olevan suurimmillaan 106,2 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja supistuvan 99,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteitä, joita suunniteltujen alijäämätavoitteiden tukeminen vuodesta 2017 eteenpäin edellyttää, ei kuitenkaan ole vielä riittävästi täsmennetty. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan on olemassa riski, että suositellusta sopeutuksesta poiketaan merkittävästi vuonna 2016 sekä vuosina 2016 ja 2017 yhdessä tarkasteltuina, jos politiikkaa ei muuteta. Jos arvioinnissa ei oteta huomioon poikkeuksellisen pakolaisvirran ja poikkeuksellisten turvatoimien vaikutusta talousarvioon, ennustettu poikkeama vuonna 2016 ei ole merkittävä. Ennusteen mukaan Belgia ei noudata väliaikaista velkasääntöä vuonna 2016 eikä siirtymäkauden päättymisen jälkeen myöskään velan supistamista koskevaa vertailuarvoa vuonna 2017. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella olevan vaarana, että Belgia ei noudata vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Tämän vuoksi tarvitaan lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan vaatimusten noudattaminen vuosina 2016 ja 2017.
- (7) Sen lisäksi, että julkinen velka on suuri, myös vientimenestys ja kilpailukyky ovat heikkoja. Ulkoinen suorituskyky on heikentynyt vuodesta 2000 alkaen, kuten maailmanmarkkinaosuuksien kutistuminen osoittaa, ja tilannetta on

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ Rakenteellinen rahoitusasema sellaisena kuin komissio on sen laskenut uudelleen vakausohjelman tietojen perusteella ja yhteistä menetelmää noudattaen.

entisestään pahentanut viennin suuntautuminen pääasiassa vähemmän dynaamisille markkinoille. Vaikka markkinaosuuksien kutistuva suuntaus on viime vuosina onnistuttu pysäyttämään, kertyneet menetykset ovat huomattavat. Maan vientikykyä heikentää myös erikoistuminen markkinasegmentteihin, jotka ovat voimakkaammin alttiina hintakilpailulle. Tätä on erityisen vaikea sovittaa yhteen maan korkeiden työvoimakustannusten kanssa. Yksikkötyökustannukset ovat viime aikoihin asti nousseet nopeasti tuottavuuden alhaisen kasvun ja erityisesti palkkojen nopean nousun seurauksena. Viimeksi mainittu johtuu tietyistä palkanmuodostusjärjestelmän ominaisuuksista. Yhtäältä reaali-palkkojen kasvumarginaalit on asetettu toistuvasti liian korkealle. Toisaalta taas inflaatio on toistuvasti ylittänyt sekä odotukset että naapurimaiden inflaation. Belgian ja sen naapurimaiden pohjainflaation rakenteelliset erot johtuvat lähinnä palvelujen hintojen voimakkaammasta kasvusta ja siitä, että vähittäismarkkinat eivät toimi parhaalla mahdollisella tavalla. Tämä inflaatio on johtanut palkankorotuksiin, koska automaattinen palkkojen indeksointi on maassa yleinen käytäntö. Yhdessä nämä tekijät ovat murentaneet pitkälle koordinoitun palkanmuodostusjärjestelmän tehokkuuden. Pysäyttääkseen kilpailukyvyyn heikkenemisen ja sen kielteisen vaikutuksen vientimenestykseen ja työllisyyteen Belgian viranomaiset ovat viime vuosina pyrkineet muuttamaan palkanmuodostusjärjestelmää. Ne ovat määränneet palkkamalltia koskevia toimenpiteitä, kuten reaali-palkkojen korotusten rajoituksia ja palkkojen indeksointijärjestelmien keskeyttämisen. Lisäksi ollaan säätämässä sosiaaliturvamaksujen alentamisesta. Korjaustoimien pysyvyyden varmistamiseksi palkanmuodostusjärjestelmän rakennetta on kuitenkin uudistettava neuvoston viime vuosina esittämien suositusten mukaisesti. Hallitus aikoo tarkistaa työllisyyden edistämistä ja kilpailukyvyyn turvaamista koskevaa vuoden 1996 lakia, jossa vahvistettujen perusteiden mukaisesti työmarkkinaosapuolet määrittävät palkanormin kahden vuoden välein. Edistymisen on kuitenkin ollut toistaiseksi vähäistä. Jos palkat sidottaisiin tiukemmin tuottavuuteen, viimeaikainen edistyminen saataisiin paremmin vakiinnutettua ja voitaisiin välttää aiempien ongelmien uusiutuminen.

- (8) Työmarkkinoiden toimivuus on kokonaisuutena jonkin verran parantunut. Työnteon kannustimet ovat vahvistuneet, kun verokiilaa on kavennettu ja työttömyysetuusjärjestelmää muutettu. Eri väestöryhmien huomattavat työllisyserot johtavat kuitenkin edelleen työvoiman krooniseen alikäyttöön erityisesti matalan osaamistason työntekijöiden, nuorten ja ikääntyneiden sekä maahanmuuttajataustaisten keskuudessa. Lisäksi työmarkkinoille tuloon tai palaamiseen liittyvä marginaaliveroaste johtaa kotitalouksien toisen tulonsaajan ja tietynlaisten kotitalouksien, kuten yksin asuvien ja yksinhuoltajien, osalta työelämään osallistumattomuuteen ja matalapalkkaloukkuihin. Sen vuoksi on tärkeää jatkokehittää ja toteuttaa politiikkatoimia, joiden tavoitteena on kannustaa siirtymistä työelämän ulkopuolelta tai työttömyydestä työllisyyteen. Sosioekonomiseen taustaan liittyvä epätasa-arvo koulutuksessa kuuluu EU:n suurimpiin, ja heikot oppimistulokset ovat osasy syy maahanmuuttajataustaisten työsuorituksen riittämättömyyteen työmarkkinoilla. Parhailaan toteutettavien koulutus uudistusten tarkoituksena on erityisesti puuttua varhaiseen koulunkäynnin keskeyttämiseen sekä parantaa varhaiskasvatuksen tarjontaa. Asianomaiset viranomaiset pyrkivät parantamaan ammattikoulutusjärjestelmän laatua ja merkityksellisyttä työmarkkinoiden kannalta. Nämä uudistukset voisivat sujuvoittaa siirtymistä kohti osaamiskeskeistä ja yhä enemmän palveluihin perustuvaa taloutta ja helpottaa osaamisen kysynnän ja tarjonnan kohtaamista sekä tietyillä ammattialoilla pitkään jatkunutta työvoimapulaa. Myös ikääntyneiden työntekijöiden erittäin alhainen osallistuminen työmarkkinoille ja työllisyysaste edellyttävät politiikkatoimia, joilla edistetään aktiivista ikääntymistä ja tuetaan ikääntyneiden työntekijöiden kysyntää työmarkkinoilla. Lisäksi voisi olla hyvä toteuttaa verotoimenpiteitä, joilla helpotettaisiin työn vastaanottamista.
- (9) Ulkoista kilpailukykyä on edelleen huomattavasti varaa parantaa myös muiden kuin kustannustekijöiden osalta. Nykyisen hyvinvointitason turvaamiseksi ja parantamiseksi on pantava enemmän painoa tuottavuuden lisäämiseen ja osaamis-pääomaan tehtäviin investointeihin. Se edellyttää jatkuvaa pyrkimistä arvoketjussa ylempänä oleviin tuotteisiin ja niihin liittyviin palveluihin vahvistamalla innovointimenestystä ja T&K-tulosten hyödyntämistä. Vaikka Belgian julkinen tutkimusjärjestelmä on laadukas, maassa on suhteellisen vähän nopeasti kasvavia yrityksiä innovatiivisilla sektoreilla. Lisäksi yritysilmastoa haittaavat hallinnollinen raskaus ja sääntelytaakka, jotka vaikeuttavat yritysten perustamista ja laajentamista. Osakkeenomistusta koskevat vaatimukset ja äänioikeutta, oikeudellista muotoa ja monialaisuutta koskevat rajoitukset häiritsevät yrityspalvelujen markkinadynamiikkaa. Vähittäissektorilla vastaavia ongelmia aiheuttavat operatiiviset ja vähittäiskauppioiden sijoittautumista koskevat rajoitukset. Myös oikeusjärjestelmän tehokkuudessa on puutteita, jotka liittyvät tieto- ja viestintätekniikan vähäiseen käyttöön. Yhdessä nämä tekijät muodostavat merkittäviä esteitä yksityisille investoinneille. Myös huonolaatuinen infrastruktuuri ja pitkään olemassa olleet pullonkaulat heikentävät tuottavuuden kasvua ja investointeja. Kiireellisimmät investointitarpeet liittyvät liikenneverkkoon. Maantieteellisen sijaintinsa ja maassa toimivien kansainvälisten järjestöjen ansiosta Belgia on onnistunut houkuttelemaan monia jakelu- ja logistiikkakeskuksia ja yritysten kansainvälisiä pääkonttoreita. Lisääntyvät ruuhkat kuitenkin vähentävät maan houkuttelevuutta ulkomaisten sijoittajien kannalta, minkä lisäksi ne aiheuttavat suuria taloudellisia ja ympäristökustannuksia. Belgian odotetaan jäävän jälkeen vuodeksi 2020 asetetusta kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistavoitteesta, ja maassa on vakavia ilmansaasteongelmia. Koska taloudellinen toiminta on keskittynyt voimakkaasti pääkaupungin ja satamien ympäristöön, kiireellisimpiä haasteita ovat maantie- ja rautatieliikenteen perusinfrastruktuurin parantaminen ja yhteyksien luominen tärkeimpien talouskeskusten välille. Samalla on tärkeää pyrkiä vähentämään liikenne-ruuhkia parantamalla julkisia

liikennepalveluja, kehittämällä liikenteen ohjausta ja poistamalla markkinavääristymät ja kielteiset verokannustimet, kuten työsuhdeautojen etuuskohtelu.

- (10) Toinen haaste on kotimaisen energiantuotannon riittävyys ja toimitusvarmuus yleensä. Useiden ydinvoimaloiden suunnittelemat käyttökeskeytykset ovat herättäneet huolta tavasta tasapainottaa sähkön kysyntää ja tarjontaa, eikä ydinvoimasta luopumista koskevan aikataulun toistuva lykkääminen kannusta tekemään pitkän aikavälin investointipäätöksiä. Tämä näkyy energian tuonnin kasvuna ja energian toimitusvarmuuden lisääntyvänä heikkenemisenä. Vaikka lyhyen aikavälin toimitusriskit ovat vähentyneet, pitkän aikavälin investointitarpeet ovat edelleen huomattavat. Sen lisäksi, että kotimaista tuotantokapasiteettia ja siirtoyhteyksiä on lisättävä huomattavasti, tarvitaan älykkäitä energiaverkkoja kysyntäpuolen hallinnan kehittämiseksi. Koska suurten hankkeiden toimitusaika on energiasektorilla huomattavan pitkä ja korvaavan kapasiteetin tarve tulevan vuosikymmenen aikana suuri, energian tuotantokapasiteetin lisääminen edellyttää nopeaa toimintaa etenkin tarvittavan säädöskehityksen laatimiseksi.
- (11) Belgia on edistynyt jonkin verran verojärjestelmän uudistamisessa erityisesti siirtämällä painopistettä työn verotuksesta muihin veropohjiin, mikä asteittain kaventaa työn verokiilaa. Ansiotuloverotuksen ja työnantajien sosiaaliturvamaksujen keventäminen edistävät osaltaan työn verotuksen ja muiden veropohjien välisen eron kaventamista. Verojärjestelmä on kuitenkin edelleen monimutkainen ja veropohjia murentavat erilaiset vapautukset, vähennykset ja alennetut verokannat. Osa niistä aiheuttaa tulonmenetyksiä, talouden vääristymistä ja suurta hallinnollista raskautta. Lisäksi verotuksen painopisteen siirtäminen ei vaikuta neutraalilta talousarvion kannalta. Verojärjestelmän rakennetta olisi vielä selvästi varaa parantaa laajentamalla edelleen veropohjia, jolloin voitaisiin sekä alentaa lakisääteisiä veroasteita että karsia vääristymiä. Verotusta olisi myös mahdollista kehittää huomattavasti ympäristöystävällisempään suuntaan esimerkiksi vähentämällä työsuhdeautojen ja polttoainekorttien suotuisaa verokohtelua, joka lisää saastumista, liikenneturhuuksia ja kasvihuonekaasupäästöjä.
- (12) Belgia on viime vuosina edistynyt merkittävästi eläkejärjestelmänsä uudistamisessa. Eläkeiän nostamisesta, varhaiseläkkeen ehdoista ja leskeneläkkeen vähimmäisiästä 10 päivänä elokuuta 2015 annetulla lailla vahvistetaan tavallisten eläkkeiden vähimmäisikää ja uran pituutta koskevat uudet kriteerit. Viimeaikaisten uudistusten jälkeenkin eläkkeiden ennustettu kasvu suhteessa BKT:hen on edelleen merkittävä. Aiemmin suositeltu eläkeiän automaattinen kytkentä elinajanodotteeseen vähentäisi keskipitkän ja pitkän aikavälin kestävyysriskejä. Hallitus on myös ilmoittanut aikovansa ottaa käyttöön pisteisiin perustuvan eläkejärjestelmän, jonka ansiosta voitaisiin soveltaa automaattisia mukautusmekanismeja väestönkehityksen suuntausten perusteella. Näitä kysymyksiä seurataan myös jatkossa tiiviisti eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa.
- (13) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Belgian talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Belgialle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Belgian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3.
- (14) Neuvosto on tutkinut vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto ⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.

(¹) Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

SUOSITTAA, että Belgia toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. sopeuttaa julkista taloutta vuosittain kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta vähintään 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja vuonna 2017; käyttää satunnaistuloja nopeuttaakseen julkisen talouden velkasuhteen pienentämistä; sopii täytäntöönpanokelpoisesta julkisen talouden tavoitteiden jakamisesta kaikkien hallintotasojen kesken; yksinkertaistaa verojärjestelmää ja poistaa vääristävät verotuet;
2. toteuttaa työllisyyden edistämistä ja kilpailukyvyn turvaamista koskevan vuoden 1996 lain suunnitellun tarkistuksen työmarkkinaosapuolia kuullen; varmistaa, että palkat voivat kehittyä tuottavuuden mukaisesti; varmistaa työmarkkinoiden aktivointitoimien tuloksellisuuden; jatkaa yleissivistävän ja ammattikoulutuksen uudistamista ja myöntää koulutustukea vähäosaisille ryhmille, erityisesti maahanmuuttajataustaiselle väestölle;
3. kehittää innovointikapasiteettia erityisesti edistämällä investointeja osaamispääomaan; lisää kilpailua yrityspalvelusektorilla ja vähittäissektorilla poistamalla tarpeettomat operatiiviset ja sijoittautumista koskevat rajoitukset; puuttuu liikenneinfrastruktuurin ja energian tuotantokapasiteetin investointivajeisiin.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. KAŽIMÍR

NEUVOSTON SUOSITUS,**annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,****Alankomaiden vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu
Alankomaiden vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto**

(2016/C 299/10)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoituskonetta koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Alankomaat kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016 ⁽³⁾. Koska Alankomaat kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa tiiviisti yhteydessä toisiinsa, Alankomaiden olisi varmistettava, että suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (2) Alankomaita koskeva vuoden 2016 maaraportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Alankomaiden edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio esitteli 8 päivänä maaliskuuta 2016 perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päätelee analyysinsä perusteella, että Alankomaiden

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

⁽³⁾ EUVL C 96, 11.3.2016, s. 1.

makrotaloudessa on epätasapainoja. On tärkeää puuttua kotitalouksien velan hyvin suureen määrään. Suuri ja jatkuva vaihtotaseen ylijäämä, joka johtuu talouden rakenteellisista tekijöistä ja toimintalinjoista rahoitusalan ulkopuolisten yritysten suhteen, on edelleen haaste myös siksi, että sillä voi olla heijastusvaikutuksia euroalueen muihin jäsenvaltioihin.

- (3) Alankomaat toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 vakausohjelmansa 28 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Alankomaihin sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja väliaikaista velkasääntöä. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 vakausohjelmassaan julkisen talouden rahoitusaseman asteittaista kohenemista siten, että se on 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Samaan aikaan hallitus arvioi uudelleenlasketun rakenteellisen rahoitusaseman⁽²⁾ heikkenevän asteittain siten, että se on – 1,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja paranee tämän jälkeen. Julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite, joka on 0,5 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, saavutetaan suunnitelman mukaan vuonna 2019. Uudelleenlasketun rakenteellisen rahoitusaseman perusteella julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite kuitenkin saavutettaisiin jo vuonna 2018. Julkisen talouden velan odotetaan vakausohjelmassa olevan 65,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja supistuvan vähitellen 58,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan on olemassa riski, että Alankomaat poikkeaa jonkin verran ennaltaehkäisevän osion vaatimuksista vuonna 2016 sekä vuosina 2016 ja 2017 yhdessä tarkasteltuina, jos politiikka säilyy muuttumattomana. Alankomaiden ennustetaan noudattavan väliaikaista velkasääntöä vuonna 2016 ja siirtymäkauden päättymisen jälkeen myös velan supistamista koskevaa vertailuarvoa vuonna 2017. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella olevan odotettavissa, että Alankomaat noudattaa pitkälti vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Lisätoimenpiteitä kuitenkin tarvitaan, jotta voidaan varmistaa sääntöjen noudattaminen vuosina 2016 ja 2017.
- (6) Viimeaikainen työllisyyden kasvu johtuu täysin määräaikaissa työsuhteissa olevien ja itsenäisten ammatinharjoittajien määrän lisääntymisestä. Vaikka Alankomaat on toteuttanut toimenpiteitä kysymyksen ratkaisemiseksi, tarvitaan kokonaisvaltaisempaa lähestymistapaa. Siirtyminen määräaikaista työsuhteesta pysyvään on harvinaista, mikä aiheuttaa edelleen työmarkkinoiden segmentoitumisriskin. Määräaikaisten työsuhteiden suuri ja kasvava osuus näkyy suurina eroina määräaikaisten ja vakituisten työsopimusten työsuhdeturvasäännösten välillä. Itsenäiset ammatinharjoittajat, joilla ei ole palkattuja työntekijöitä, ovat muita useammin alivakuutettuja työkyvyttömyyden, työttömyyden ja ikääntymisen varalta, mikä saattaa vaikuttaa sosiaaliturvajärjestelmän kestävyteen pitkällä aikavälillä. Vakainaisten ja määräaikaisten työsopimusten välisten erojen vähentämiseksi on toteutettu useita toimenpiteitä. Itsenäisen ammatinharjoittamisen taloudellisia kannustimia ovat edelleen veronhuojennukset ja vapautukset tietyistä sosiaaliturvamaksuista.
- (7) Keskeinen haaste kotitalouksien velkaantuneisuuden ratkaisemiselle ovat asuntomarkkinat. Niille on vuosikymmenten kuluessa muodostunut jäykkyksiä ja vääristäviä kannustimia, jotka ohjaavat asuntorahoitusta ja alakohtaista säästökäyttäytymistä. Kotitalouksien taipumus ottaa bruttomääräisesti paljon asuntovelkaa asuntovallisuutta vastaan on suurelta osin seurausta pitkään käytössä olleista verokannustimista, erityisesti asuntolainakorkojen verovähennyskelpoisuudesta. Vuodesta 2012 on toteutettu useita toimenpiteitä tähän puuttumiseksi osittain, mutta näitä toimia ei ole vaihditettu neuvoston vuonna 2015 antaman suosituksen mukaisesti. Hyvin toimivien yksityisten vuokramarkkinoiden kehittämistä rajoittavat muilla asuntosektorin osa-alueilla annettavat tuet. Yhteiskunnan tukemien vuokra-asuntojen sektori on yksi EU:n suurimmista, mutta asuntoja ei osoiteta aina tehokkaasti niitä todella tarvitseville. Sektorilla on alettu porrastaa vuokria enemmän tulojen mukaan. Asuntoja hallinnoivien yritysten on erotettava yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvä toiminta (ts. sosiaalinen asuntotarjonta) muusta toiminnastaan. Joihinkin vääristäviin kannustimiin, joissa yhteiskunnan tukemien

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ Rakenteellinen rahoitusasema sellaisena kuin komissio on sen laskenut uudelleen vakausohjelman tietojen perusteella ja yhteistä menetelmää noudattaen.

vuokra-asuntojen sektorilla vuokrat yhdistetään tuloihin, on jo puututtu, joten vuoden 2015 suosituksen tätä asiaa koskevassa osassa on asianmukaista siirtää tilanteen valvontaan. Asuntomarkkinat ovat kuitenkin edelleen merkittävän vääristyneet, mikä saa kotitaloudet suosimaan velanottoa. Näissä kysymyksissä on edistytävä edelleen.

- (8) Asuntomarkkinoiden vääristymisen lisäksi eläkejärjestelmän toisen pilarin pakolliset ei-veromuotoiset maksut vähentävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja. Toisen pilarin eläkejärjestelmä toimii laadun ja riittävyyden kannalta hyvin, mutta siinä on ongelmia sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden, läpinäkyvyyden ja talouden häiriöiden sietokyvyn suhteen. Viime vuosina eläkejärjestelmän kestävyyttä on parannettu nostamalla eläkeikä 67 vuoteen viimeistään vuonna 2021 ja kytkeväällä se tämän jälkeen elinajanodotteeseen. Eläkemaksut ovat olleet keskimäärin pienempiä sen jälkeen kun verosta vapautetun eläkkeen suurinta karttumisprosenttia alennettiin. Jos indeksikorjauksia ja rahoituspuskureita (taloudellista arviointia koskeva kehys) koskevien sääntöjen noudattamisen lisäksi huolehdittaisiin asianmukaisesti siitä, että kustannukset ja riskit jaetaan asianmukaisesti sukupolvien sisällä ja niiden välillä, kotitalouksien olisi helpompi kohdentaa varansa kasvua paremmin tukevalla tavalla. Hallitus ilmoitti aikovansa uudistaa eläkkeiden toista pilaria huomattavasti työmarkkinaosapuolia kuullen, jotta voitaisiin luoda läpinäkyvämpi ja vakuutusmatemaattisesti oikeudenmukaisempi järjestelmä.
- (9) Investoinnit vähenivät selvästi talouskriisin aikana ja ovat elpyneet vain osittain. Koko talouden laajuinen investointien heikkous vaikuttaa olevan voimakkaasti suhdannekehitykseen liittyvää. Se on johtunut asuntomarkkinoiden taantumisesta ja julkisen talouden vakauttamisessa tehdyistä valinnoista. Vaikka investointien esteet vaikuttavat pieniltä, vähäiset investoinnit rakennussektorilla ja uusiutuvan energian alalla vaikuttavat olevan yhteydessä markkinoiden epävarmuuteen sekä sääntelyyn liittyviin tekijöihin. Huolimatta luotonannon edellytysten paranemisesta uusien luottojen antamisen riskit ovat suuria vallitsevassa rahoitusympäristössä. Valtion rahoitus T&K-toimintaan on vähentynyt vuodesta 2014, ja yksityiset T&K-menot ovat edelleen vähäisiä. Tämän vuoksi neuvosto suositti vuonna 2015 Alankomaille, että se siirtäisi julkisten menojen painopistettä T&K-investointien tukemiseen ja tekisi työtä yksityisten T&K-menojen edistämiseksi. Julkiset ja yksityiset T&K-menot ovat vähäiset verrattuna oppimistuloksiin, koulutustasoon ja talouskehityksen tasoon.
- (10) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Alankomaiden talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Alankomaille viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Alankomaiden finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyuden kannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3.
- (11) Neuvosto on tutkinut vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.
- (12) Neuvosto on tutkinut kansallisen uudistusohjelman ja vakausohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävästä suosituksesta 3,

SUOSITTAA, että Alankomaat toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. rajoittaa poikkeamaa julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteesta vuonna 2016 ja sopeuttaa julkista taloutta 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017; asettaa etusijalle julkiset menot, joilla tuetaan investointeja tutkimukseen ja kehittämiseen;
2. poistaa jäljellä olevat pysyvissä työsuhteessa olevan henkilöstön palkkaamisen esteet ja helpottaa määräaikaisten työ sopimusten muuttamista vakinaisiksi; puuttuu itsenäisten ammatinharjoittajien, joilla ei ole palkattuja työntekijöitä, määrän selvään kasvuun esimerkiksi vähentämällä veroihin liittyviä vääristymiä, joilla suositaan itsenäistä ammatinharjoittamista rajoittamatta kuitenkaan yrittäjyyden edellytyksiä, sekä edistämällä itsenäisten ammatinharjoittajien pääsyä kohtuuhintaisen sosiaaliturvan piiriin;

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

3. toteuttaa toimenpiteitä, joilla parannetaan eläkejärjestelmän toisen pilarin läpinäkyvyyttä, sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta ja häiriönsietokykyä; toteuttaa toimenpiteitä asuntomarkkinoiden jäljellä olevien vääristymien ja kotitalouksien velanoton suosimisen vähentämiseksi erityisesti vähentämällä asuntolainakorkojen verovähennyskel-
poisuutta.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
P. KAŽIMÍR

NEUVOSTON SUOSITUS,**annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,****Viron vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Viron vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto**

(2016/C 299/11)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjauksen. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ perusteella varoituskansallismekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Viro kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016 ⁽³⁾. Koska Viro kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa tiiviisti yhteydessä toisiinsa, Viron olisi varmistettava, että suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (2) Viroa koskeva vuoden 2016 maaraaportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Viron edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio esitteli 8 päivänä maaliskuuta 2016 perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päätelee analyysinsä perusteella, että Viron makrotaloudessa ei ole epätasapainoja.

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ EUVL C 96, 11.3.2016, s. 1.

- (3) Viro toimitti vuoden 2016 vakausohjelmansa 28 päivänä huhtikuuta 2016 ja vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa 10 päivänä maaliskuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Viroon sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 vakausohjelmassaan, että vuosina 2016–2018 julkisen talouden alijäämä on noin 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja myöhempinä vuosina rahoitusasema tasapainottuu. Rakenteellisesti Viron julkinen talous pysyy koko ohjelmakauden ajan keskipitkän aikavälin tavoitteessa, joka on rakenteellisesti tasapainoinen rahoitusasema. Vakausohjelman mukaan julkisen velan odotetaan pysyvän noin 10 prosentissa suhteessa BKT:hen vuonna 2017 ja supistuvan sen jälkeen noin 9½ prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2020. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava vuonna 2016, mutta optimistinen vuonna 2017. Komission kevään 2016 talousennusteen perusteella rakenteellisen rahoitusaseman ennustetaan heikkenevän 0,6 prosentin ylijäämästä suhteessa BKT:hen vuonna 2015 tasapainossa olevaan rahoitusasemaan vuonna 2016 ja edelleen hienoiseen 0,2 prosentin alijäämään vuonna 2017. Tämän kehityksen voidaan katsoa olevan lähellä julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta. Mahdollisia muita poikkeamia arvioidaan suhteessa vaatimukseen pitää rakenteellinen rahoitusasema julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteessa. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella, että Viron odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.
- (6) Viro on edistynyt merkittävästi työmarkkinoille osallistumisen lisäämisessä ja toteuttanut muun muassa työkykyä koskevan uudistuksen. Tämä tammikuussa 2016 voimaan tullut uudistus pannaan täysimääräisesti täytäntöön tammikuussa 2017. Se lisää yleisesti työvoiman tarjontaa. Pitkään työmarkkinoilta poissa olleiden ihmisten työllistämiseksi riittää haasteita. Uusilla aktiivisilla työmarkkinatoimilla, joita ollaan käynnistämässä, autetaan työkykyä koskevan uudistuksen piirissä olevia henkilöitä pääsemään työmarkkinoille ja pysymään siellä. Myös taloudelliseen tukijärjestelmään on tehty muutoksia.
- (7) Viro on toteuttanut toimia, joilla parannetaan työnteon kannustimia keventämällä työn verotusta kaikissa tuloluokissa, mukaan lukien matalapalkkaiset. Tämä on voinut osaltaan johtaa siihen, että Virossa on EU:n keskiarvoa alhaisempi työttömyysaste ja korkeampi matalan osaamistason työntekijöiden työllisyysaste. Jo hyväksytyihin toimenpiteisiin kuuluu vuodelle 2017 suunniteltu matalapalkkaisille työntekijöille myönnettävä ylimääräinen veronalennus. Tämä kuitenkin johtaa korkeaan efektiiviseen marginaaliveroasteeseen, mikä saattaa luoda matalapalkkaloukun ja lisätä pimeän palkanmaksun houkuttelevuutta. Näiden toimenpiteiden vaikutukset selviävät vasta arvioinnissa.
- (8) Elinikäistä oppimista koskevan vuoden 2020 strategian ja ammatillisen koulutuksen vuosien 2015–2018 toimintaohjelman täytäntöönpanolla on autettu lisäämään osallistumista ammatilliseen koulutukseen ja parannettu sen soveltuvuutta työmarkkinoiden tarpeisiin. Oppisopimuskoulutuksessa ammattiin opiskelevien henkilöiden osuuden ennustetaan kasvavan, mutta ammatillisen koulutuksen keskeyttävien osuus on pysynyt huolestuttavan korkeana.
- (9) Varhaiskasvatuksessa on vielä pulaa resursseista, ja 0–3-vuotiaiden hoitopaikkoja on liian vähän. Tilanne on kuitenkin parantumassa hoitopaikkojen määrän kasvaessa vuosi vuodelta.
- (10) Virossa oli vuonna 2014 EU:n suurin sukupuolten välinen palkkaero, 28,3 prosenttia. Vaarana on, että naisten potentiaalia ei hyödynnetä täysimääräisesti työmarkkinoilla. Sukupuolten välistä palkkaeroa selittävät muun

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

muassa ammatillinen ja alakohtainen eriytyminen sukupuolten mukaan työmarkkinoilla, yksityisen sektorin palkkojen läpinäkyväisyys sekä hoitovelvollisuuksista johtuvat naisten pidemmät katkokset työurassa. Hallitus on ilmoittanut useista toimenpiteistä, joilla puututaan sukupuolten väliseen palkkaeroon. Suunniteltuihin toimenpiteisiin, jotka on vielä hyväksyttävä ja pantava täytäntöön, kuuluvat muun muassa seuraavat: parannetaan tietojen keruuta, annetaan työsuojeluviranomaisten tehtäväksi valvoa, miten työnantajat soveltavat samapalkkaisuuden periaatetta, edistetään palkkojen läpinäkyvyyttä, kannustetaan isää ottamaan osa vanhempainlomasta ja parannetaan päivähoitopalvelujen saatavuutta. Vuosien 2016–2023 sosiaaliturvaohjelma sisältää tavoitteita sukupuolten tasa-arvon parantamiseksi. Ohjelman toimenpiteillä puututaan sukupuolten eriytymiseen työmarkkinoilla ja torjutaan stereotyyppioita. Lisäksi suunnitellaan toimenpiteitä, joilla helpotetaan perheiden hoivataakkaa ja autetaan lapsia hoitaneita ihmisiä palaamaan työmarkkinoille. Tämän odotetaan lisäävän naisten osallistumista työmarkkinoille.

- (11) Virossa julkisten palvelujen saatavuutta ei ole taattu kaikissa kunnissa. Haasteita riittää laadukkaiden palvelujen tarjoamisessa useilla aloilla, kuten liikenteessä, koulutuksessa, vanhusten pitkäaikaishoidossa ja muissa paikallistason sosiaalipalveluissa. Hallitus toimitti maaliskuussa 2016 parlamentille luonnoksen hallintouudistuslaiksi, jolla edistetään paikallishallinnon uudistamista. Uudistuksiin kuuluvat sekä vapaaehtoiset että valtion aloitteesta tehtävät sulautumiset, joiden tavoitteena on tarjota helposti saatavilla olevia laadukkaita palveluja sekä varmistaa tehokkaampi ja pätevämpi hallinto. Muutetussa sosiaaliturvalaissa asetetaan vähimmäisvaatimukset yhdeksälle sosiaalipalvelujen alalle, mutta sen täytäntöönpano on vaarassa, koska kuntien palvelutarjonnassa on puutteita. Ehdotettua paikallishallinnon uudistusta ei ole vielä hyväksytty.
- (12) Viro on EU:n johtavia maita sekä yksityisen että julkisen sektorin investoinneissa BKT:hen suhteutettuna. Maalla on kuitenkin vielä joitakin haasteita investointiympäristön parantamisessa. Viro on toteuttanut toimia pannaakseen täytäntöön osaamisyhteiskuntaan tähtäävän tutkimus-, kehitys- ja innovaatiostrategian ja yrittäjyyden kasvustrategian, jotka yhdessä muodostavat kehyksen älykkäälle erikoistumiselle. Näiden strategioiden välisen hyvän synergian varmistaminen voi auttaa edistämään yksityisiä investointeja tutkimukseen, kehittämiseen ja innovointiin. Yritysten tutkimus- ja teknologiainvestoinnit laskivat jo 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2014, eikä Viro todennäköisesti saavuta tavoitteeksi asetettuja 3 prosentin tutkimus-, kehitys- ja innovaatioinvestointeja suhteessa BKT:hen vuonna 2020. Tutkimuslaitosten kanssa yhteistyötä tekeviä yrityksiä on vähän, minkä vuoksi patenttihakemusten määrä on alhainen. Lisäksi viime vuosina Viron teollisuustuotteiden viennin kokonaisrakenne näyttää siirtyneen kohti arvoltaan vähäisempiä tuotteita. Työvoiman vähäisyys ja ammattitaidon puutteet voivat muodostaa esteen investointien lisäämiselle korkean teknologian aloilla.
- (13) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Viron talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Virolle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Viron finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyuden kannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1 ja 2.
- (14) Neuvosto on tutkinut vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella ja katsoo, että Viron odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia,

SUOSITTAA, että Viro toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. varmistaa korkealaatuisten julkisten palvelujen, erityisesti sosiaalipalvelujen, tarjonnan ja saatavuuden paikallistasolla muun muassa hyväksymällä ja toteuttamalla ehdotetun paikallishallinnon uudistuksen; hyväksyy ja toteuttaa sukupuolten palkkaeroa supistavia toimia, mukaan lukien sosiaaliturvasuunnitelmaan sisältyvät toimet;

2. edistää yksityisiä investointeja tutkimukseen, kehitykseen ja innovointiin, myös vahvistamalla tiedemaailman ja yritysten yhteistyötä.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. KAŽIMÍR

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,
Unkarin vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Unkarin
vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2016/C 299/12)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ perusteella varoituskansallismekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Unkari kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.
- (2) Unkaria koskeva vuoden 2016 maaraportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Unkarin edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio esitteli 8 päivänä maaliskuuta 2016 perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päättelee analyysinsä perusteella, että Unkarin makrotaloudessa ei ole epätasapainoja. Suuret ulkoisen velan jälleenrahoitustarpeet ja järjestämättömien lainojen suuri osuus ovat edelleen ongelma, mutta ulkoisiin ja sisäisiin vastuisiin liittyvät riskit ovat pienentyneet.

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

- (3) Unkari toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 lähentymisohjelmansa 29 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Lähentymisohjelma viittaa siihen, että poikkeuksellisen pakolaisvirran vaikutus julkiseen talouteen on merkittävä. Ohjelmaan 6 päivänä toukokuuta tehdystä lisäyksessä annetaan riittävä näyttö näiden julkisen talouden lisäkustannusten laajuudesta ja luonteesta. Hyväksyttävät lisämenot olivat komission mukaan 0,04 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2015. Vuonna 2016 ei ole odotettavissa muita lisäkustannuksia. Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 1 kohdan ja 6 artiklan 3 kohdan säännöksissä otetaan huomioon tällaiset lisämenot, sillä pakolaisvirta on poikkeuksellinen tapahtuma, jonka vaikutus Unkarin julkiseen talouteen on merkittävä, eikä kestävyys vaarannu, jos tilapäinen poikkeaminen julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeuttamisuralta sallitaan. Vaadittua sopeutusta kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta vuodeksi 2015 on siksi pienennetty näiden kustannusten huomioon ottamiseksi. Vuoden 2016 osalta tehdään keväällä 2017 Unkarin viranomaisten toimittamien havaittujen tietojen perusteella lopullinen arviointi hyväksyttävine määrineen.
- (6) Unkariin sovelletaan vakaas- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja velkasääntöä. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 lähentymisohjelmassaan julkisen sektorin alijäämän kasvua 2,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2017 mennessä ja supistuu sen jälkeen asteittain 1,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2020 mennessä. Hallituksen suunnitelmien mukaan rakenteellista rahoitusasemaa on tarkoitus parantaa vähitellen, jotta tarkistettu julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite, joka on 1,5 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, saavutetaan viimeistään vuonna 2019. Sen sijaan uudelleenlaskettu⁽²⁾ rakenteellinen alijäämä pysyyneen julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta suurempana. Lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan supistuvan vähitellen 75,3 prosentista suhteessa BKT:hen vuonna 2015 alle 65 prosenttiin vuonna 2020. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on pitkälti uskottava vuoteen 2017 ja sen jälkeen yhä suotuisampi. Toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2017 eteenpäin, ei ole vielä riittävästi täsmennetty etenkin vuoden 2017 jälkeen. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan on olemassa suuri riski, että vaaditusta sopeutuksesta poiketaan merkittävästi vuonna 2016 sekä vuosina 2016 ja 2017 yhdessä tarkasteltuina, jos politiikkaa ei muuteta. Samaan aikaan ennustetaan, että Unkari noudattaa velan supistamista koskevaa vertailuarvoa vuosina 2016 ja 2017. Neuvosto katsoo lähentymisohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella olevan vaarana, että Unkari ei noudata vakaas- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Tämän vuoksi kumpanakin vuonna tarvitaan lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan vaatimusten noudattaminen.
- (7) Sisäiset rahoitusjärjestelmän epätasapainot ovat vähentyneet ja pankkisektori on vähemmän haavoittuva. Siitä huolimatta haasteita on jäljellä. Yksityisen sektorin aiemmin enimmäkseen valuuttamääräistä velkaa on onnistuttu vähentämään merkittävästi. Lainananto kotitalouksille on osoittanut elpymisen merkkejä, mutta lainananto yrityksille ei ole vielä lähtenyt käyntiin. Pankkisektorin kannattavuus on paranemassa, ja sitä edistävät talouden toimintaympäristön paraneminen sekä aiempien politiikkojen puitteissa pankkeihin sovellettujen verojen kohtuullistaminen. Pankit ovat kuitenkin edelleen lainanannossaan varovaisia, vaikka niiden pääomatilanne on hyvä ja likviditeetti erinomainen. Pankkien pitäisi ennen kaikkea pyrkiä supistamaan järjestämättömien lainojen edelleen suurta osuutta, sillä se haittaa uutta lainanantoa ja luo tuottopaineita. Ehdollisiin velkoihin liittyvät riskit, jotka kytkeytyvät valtion omistusten lisääntymiseen pankkisektorilla, ovat edelleen suuret.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ Rakenteellinen rahoitusasema sellaisena kuin komissio on sen laskenut uudelleen lähentymisohjelman tietojen perusteella ja yhteistä menetelmää noudattaen.

- (8) Unkari on viime aikoina parantanut huomattavasti veropolitiikkaa ja -hallintoa, mutta turvautuminen alakohtaisiin veroihin saattaa edelleen haitata investointeja. Tällaisten verojen valikoivuus aiheuttaa vääristymiä eri aloilla. Luottolaitoksia koskevaa veroa on alennettu merkittävästi ja elintarvikkeiden tarkastusmaksun progressiivisuus on kumottu, mutta useita muita alakohtaisia veroja sovelletaan edelleen. Pienituloisia palkansaajia koskeva työn verokiila on edelleen suuri. Erityisesti tämä koskee lapsettomia työntekijöitä. Tämä saattaa vaikuttaa negatiivisesti kyseisten työntekijöiden työllistyvyyteen ja lisäksi haitata investointeja. Verokiilan kaventamiseksi on toteutettu toimenpiteitä (mm. henkilökohtaisen tuloveron veroprosenttia on alennettu yhdellä prosenttiyksiköllä ja kaksilapsisten palkansaajaperheiden perheverovähennystä on korotettu). Näitä toimia ei kuitenkaan ole kohdennettu riittävän hyvin, jotta niillä olisi merkittävä vaikutus pienituloisiin palkansaajiin. Verotuksen painopistettä voitaisiin siirtää työn verottamisesta kasvua vähemmän vääristäville aloille. Useilla toimenpiteillä on pyritty parantamaan verosäännösten noudattamista ja vähentämään siitä aiheutuvia kustannuksia. Verosäännösten noudattamisesta aiheutuvat kustannukset ovat kuitenkin edelleen suuret. Viime vuosina toteutetuista parannuksista huolimatta veronkanto on Unkarissa edelleen tehotonta. Hallitus on ilmoittanut käynnistävänsä vuonna 2016 suuren institutionaalisen uudistuksen, joka koskee verohallinnon tehokkuutta.
- (9) Kilpailua ja läpinäkyvyyttä on lisätty julkisten hankintojen yhteydessä jonkin verran (esim. antamalla uusi julkisia hankintoja koskeva laki, jonka yhdenmukaisuutta EU:n oikeuden kanssa ei kuitenkaan ole vielä arvioitu), mutta ennakoimattomat sääntelymuutokset ja hallinnollinen raskaus haittaavat yksityistä liiketoimintaa ja investointeja. Ilman etukäteen julkaistavaa hankintailmoitusta järjestettävien neuvottelumenettelyjen sekä yhden ainoan tarjouksen perusteella tehtävien hankintojen suuri määrä osoittavat, että julkisissa hankinnoissa ei juuri esiinny kilpailua. Hallitus esitteli toukokuussa 2016 sähköistä hankintamenettelyä koskevan strategian. Sen täytäntöönpanoa ja vaikutusta tehokkuuden ja läpinäkyvyyden lisäämiseen on seurattava. Myös korruption riski on edelleen olemassa. Muutokset ovat tarpeen, jotta uusi, vuodet 2015–2018 kattava korruptiontorjunnan kansallinen toimintaohjelma auttaisi ehkäisemään tehokkaammin korruptiota julkisissa instituutioissa sekä soveltamaan varoittavia seuraamuksia. Hallitus ei ole uudistanut aiemmin antamaansa sitoumusta tarkistaa väärinkäytösten paljastajista vuonna 2013 annettua lakia. Laista puuttuvat säännökset, joiden nojalla väärinkäytösten paljastajia voitaisiin suojella vastatoimilla riittävän tehokkaasti. Kansalliseen toimintaohjelmaan sisältyvät suunnitelmat, jotka koskevat varallisuuden ilmoittamisjärjestelmän tarkistamista, eivät ole riittävän kunnianhimoisia. Vuonna 2015 hyväksytyt säädosmuutokset ovat lisänneet tiedon julkista saatavuutta koskevia rajoituksia. Hallitus on pyrkinyt keventämään hallinnollista raskautta, mutta palvelualojen rajoittava sääntely ja epävakaa sääntely-ympäristö aiheuttavat edelleen ongelmia yrityksille ja luovat epävarmuutta investoijien keskuudessa. Vähittäiskaupan alalla sijoittautumista ja toimintaa koskevat rajoitukset haittaavat merkittävästi markkinoille tuloa ja toiminnan laajentamista. Unkarin vähittäiskaupan voittomarginaalit ovat kolmanneksi suurimmat EU:ssa, ja ne ovat kasvaneet jatkuvasti kymmenen viime vuoden ajan, kun taas allokatiivista tehokkuutta kuvaava indikaattori on EU:n alhaisimpia.
- (10) Työmarkkinat ovat kehittyneet Unkarissa viime aikoina suotuisasti, ja työttömyysaste on laskenut kriisiä edeltävälle tasolle. Työpaikkojen luominen yksityisellä sektorilla on piristymässä, ja myös julkisen rakentamisen ohjelma on osaltaan vähentänyt työttömyyttä. Ohjelma on tärkein aktiivinen työmarkkinatoimenpide Unkarissa. Ohjelmasta julkiselle taloudelle aiheutuvat kustannukset ovat viiden viime vuoden aikana enemmän kuin nelinkertaistuneet. Ohjelma ei kuitenkaan näytä edistävän riittävästi osallistujien pääsyä takaisin avoimille työmarkkinoille. Vuoden 2015 ensimmäisellä puoliskolla 13,1 prosenttia ohjelmaan osallistuneista onnistui pääsemään säännölliseen työsuhteeseen, mutta noin 60 prosenttia ohjelman kyseisellä ajanjaksolla lopettaneista palasi takaisin ohjelman piiriin 180 päivän kuluessa. Tässä on suurena vaarana se, että osallistujat ja erityisesti matalan osaamistason työntekijät ja heikommassa asemassa olevien alueiden asukkaat jäävät pysyvästi ohjelman piiriin. Vaikka ohjelman kohderyhmä kattaa pitkäaikaistyöttömät, matalan osaamistason työntekijät ja heikommassa asemassa olevilla alueilla asuvat työttömät, ohjelmaan vuonna 2015 osallistuneista 47 prosentilla oli joko ylemmän perusasteen ja keskiasteen tai korkea-asteen koulutus. Julkisiin rakennustöihin osallistuvien työttömien osuus on huomattava myös sellaisissa lääneissä, joissa työmarkkinat toimivat hyvin. Hiljattain toteutettu julkisten työvoimapolvelujen uudistus todennäköisesti vähentää ohjelman tehoa. Vastuu julkisista työvoimapolveluista jakautuu tällä hetkellä neljän eri ministeriön kesken, ja hallinnollisten järjestelyjen monimutkaisuus saattaa merkittävästi heikentää ohjauksen tehokkuutta ja tulossuuntautuneisuuden lisäämistä. Työttömyysetuuskien enimmäiskesto (3 kk) on EU:n lyhyin ja huomattavasti lyhyempi kuin aika, joka keskimäärin kuluu työpaikan löytämiseen. Köyhyysindikaattorit ovat kohentuneet, mutta ne ovat edelleen suuret erityisesti kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ryhmien, kuten romanien ja lasten, osalta. Sosiaaliturvan riittävyys ja kattavuus muodostavat edelleen ongelman, ja hiljattain toteutetut uudistukset saattavat vielä tiukentaa useiden etuuskien saannin edellytyksiä.
- (11) Unkarilaiset oppilaat suoriutuivat vuoden 2012 PISA-tutkimuksessa (OECD:n kansainvälinen oppimistulosten arviointiohjelma) perustaitojen osalta keskimäärin EU:n keskiarvoa huonommin, ja huonosti menestyneiden oppilaiden osuus kasvoi vuodesta 2009 vuoteen 2012. Sosioekonomisen taustan ja koulun sijainnin vaikutus koulutustuloksiin on Unkarissa EU:n suurimpia. Koulutusjärjestelmän valikoivuus syventää erityyppisissä kouluissa opiskelevien oppilaiden välisiä eroja koulumenestyksessä, ja erot vain kasvavat ajan kuluessa.

Yhdenvertainen pääsy laadukkaaseen yleisopetukseen jää toteutumatta erityisesti romanien kohdalla. Romanien ja muun väestön välillä on edelleen suuri ero koulutuksen loppuun suorittamisessa kaikilla koulutustasoilla (perus- ja keskiasteen koulutus sekä korkeakoulutus) lukuun ottamatta varhaiskasvatusta, jonka osalta tilanne on parantunut huomattavasti viime vuosina. Koulunkäynnin keskeyttäminen on edelleen yleistä romanien keskuudessa. Unkari on ottanut käyttöön useita toimenpiteitä puuttuakseen tehokkaammin huonoihin koulutustuloksiin. Toimenpiteiden täytäntöönpanosta ei kuitenkaan ole saatavilla riittävästi tarkkaa tietoa, ja sen vuoksi niiden mahdollista vaikutusta on myös vaikea arvioida. Yhdenvertaisen yleisopetukseen pääsyn edistämiseksi on kehitettävä järjestelmällinen lähestymistapa. Unkari on ilmoittanut laativansa suunnitelman, jolla pannaan täytäntöön strategia koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämiseksi. Suunnitelmaa ei kuitenkaan ole vielä julkaistu. Siirtyminen koulutusmuodosta toiseen ja koulutusasteelta toiselle on edelleen vaikeaa, ja taannoisten ammattikoulutuksen uudistusten täytäntöönpanossa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota siirtymisen helpottamiseen.

- (12) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Unkarin talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös lähentymisohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Unkarille viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Unkarin finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3.
- (13) Neuvosto on tutkinut lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1,

SUOSITTAA, että Unkari toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. sopeuttaa julkista taloutta vuosittain kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017, mikäli tavoitteeseen ei päästä vähäisemmällä sopeutustoimilla, toteuttamalla tarvittavat rakenteelliset toimet, koska merkittävän tavoitteesta poikkeamisen riski on suuri;
2. vähentää edelleen alakohtaisia veroja ja kaventaa pienituloisten palkansaajien verokiilaa; lisää läpinäkyvyyttä ja kilpailua julkisten hankintojen alalla ottamalla käyttöön sähköiset hankintamenettelyt, lisäämällä tarjouskilpailujen julkaisemista ja parantamalla edelleen korruptiontorjuntakehystä; parantaa palvelualan ja vähittäiskaupan sääntely-ympäristöä puuttumalla rajoittaviin säännöksiin ja varmistamalla sääntelyn ennakoitavuuden;
3. helpottaa siirtymistä julkisen rakentamisen ohjelman piiristä ensisijaisille työmarkkinoille ja vahvistaa muita aktiivisia työmarkkinapolitiikkoja; parantaa sosiaaliturvan ja työttömyysetuuksien riittävyttä ja kattavuutta; toteuttaa toimenpiteitä parantaakseen koulutustuloksia sekä huono-osaisten ryhmien, erityisesti romanien, yhdenvertaista pääsyä yleisopetukseen.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
P. KAŽIMÍR

(1) Asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,
Ruotsin vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Ruotsin
vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2016/C 299/13)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoituskonetta koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Ruotsi kuuluu jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.
- (2) Ruotsia koskeva vuoden 2016 maaraportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Ruotsin edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio esitteli 8 päivänä maaliskuuta 2016 perusteellisen

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

tarkastelun tulokset. Komissio pääteelele analyysinsä perusteella, että Ruotsin makrotaloudessa on epätasapainoja. Erityisesti kotitalouksien suuri ja kasvava velka yhdessä korkeiden ja edelleen nousevien asuntohintojen kanssa aiheuttaa positiivisen luottovirran oloissa riskin hallitsemattomasta korjausliikkeestä, jolla olisi vaikutuksia reaaliatalouteen ja pankkisektoriin. Makrovakauden osa-alueella on toteutettu toimenpiteitä, jotka voivat kuitenkin jäädä riittämättömiksi. Poliittikkatoimia tarvitaan edelleen seuraavilla aloilla: asumisen verotus, asuntolainojen lyhentäminen, asuntotarjonnan toimivuus ja vuokramarkkinat.

- (3) Ruotsi toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 lähentymisohjelmansa 28 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 ⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Ruotsiin sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 lähentymisohjelmassaan, että se saavuttaa julkisen talouden rahoitusaseman, joka on – 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja pysyy edelleen koko ohjelmakauden ajan keskipitkän aikavälin julkisen talouden tavoitteessa, joka on 1 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen. Lähentymisohjelman mukaan on odotettavissa, että julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen supistuu 42,5 prosenttiin vuonna 2016 ja edelleen 39,1 prosenttiin vuonna 2019. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava vuoteen 2016 saakka, mutta sen jälkeen varovainen. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan rakenteellisen rahoitusaseman odotetaan olevan – 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja – 0,9 prosenttia vuonna 2017, mikä ylittää julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen. Mahdollisia tulevia poikkeamia arvioidaan suhteessa vaatimukseen pitää rakenteellinen rahoitusasema julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteessa. Neuvosto katsoo lähentymisohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella, että Ruotsin odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.
- (6) Kotitalouksien velka on Ruotsissa erittäin suuri, ja se on kasvanut nopeimmin EU:ssa viime vuosikymmenen aikana. Ruotsin keskuspankin arvioiden mukaan kotitalouksien velka suhteessa vuosittain käytettävissä oleviin tuloihin oli 175 prosenttia vuonna 2015. Suhteessa BKT:hen kotitalouksien velka oli 87 prosenttia. Ruotsin verojärjestelmä on yksi eniten asunnon omistamiseen kannustavista EU:ssa, mikä johtuu siitä, että kiinteistöverot ovat suhteellisen alhaisia ja asuntolainakorot ovat suurelta osin vähennyskelpoisia verotuksessa. Kotitalouksien suuri velkaantuneisuus muodostaa riskin makrotalouden vakaudelle. Hallitus on toteuttanut joitakin toimenpiteitä kotitalouksien velkaantumisen hillitsemiseksi ja muun muassa antanut ehdotuksen lainsäädännöksi, jolla pyritään tekemään uusien asuntolainojen lyhentäminen pakolliseksi. Valtiopäivät on hyväksyneet kyseisen lainsäädännön 23 päivänä maaliskuuta 2016. Tämän keskeisen toimenpiteen hyväksyminen viivästyi huomattavasti sen jälkeen, kun Ruotsin makrovakausvalvonnasta vastaavan viranomaisen oikeudelliset valtuudet määrätä tällaisesta lyhennyspakosta kyseenalaistettiin. On olemassa vaara, että myös muut toimenpiteet, joita ehkä tarvitaan Ruotsin kasvaviin epätasapainoihin puuttumiseksi, lykkääntyvät vastaavalla tavalla, ellei makrovakausvalvonnasta vastaavan viranomaisen vastuualuetta koskevaa oikeudellista kehystä tarkisteta. Lopuksi on todettava, että hallitus ei ole tehnyt mitään mukauttaakseen verokannustimia. Se ei ole esimerkiksi pienentänyt asuntolainakorkojen verovähennysoikeutta tai tarkistanut kiinteistöverotusta.
- (7) Ruotsin asuntomarkkinat voivat kuitenkin yhä aiheuttaa epävakautta. Asuntojen hinnat ovat nousseet viimeisten 20 vuoden aikana lähes koko ajan, erityisesti Tukholman ja Göteborgin suurkaupunkialueilla. Asuntojen hinnat nousevat paitsi vahvojen talouden perustekijöiden, kuten käytettävissä olevien tulojen kasvun seurauksena, mutta myös siitä syystä, että asuntomarkkinat ovat rakenteellisesti tehottomia. Asuntotarjontaa jarruttavat seuraavat tekijät: nykyisen asuntokannan käyttö on tehotonta, vuokrasääntely on tiukkaa, kilpailu rakennuslalla on heikkoa, tonttimaata ei ole riittävästi tarjolla uutta rakennustuotantoa varten ja kaavoitus kestää pitkään ja on monimutkaista. Kiinteistöjen myyntivoiton verot rajoittaa nyky muodossaan mahdollisuuksia käyttää nykyistä asuntokantaa tehokkaammin. Rakenteellinen tehottomuus johtaa siihen, että asuntoinvestoinnit ovat

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

riittämättömiä, asuntopula on laajaa ja asuntojen hinnat nousevat kaiken aikaa. Se, että kohtuuhintaisista asunnoista on pulaa, rajoittaa myös työvoiman liikkuvuutta ja haittaa maahanmuuttajien tehokasta integrointia työmarkkinoille. Hallitus on toteuttanut joitakin toimenpiteitä, esimerkiksi lisännyt asuntosektorin investointien julkista rahoitusta ja yksinkertaistanut eräitä kaavoitusmenettelyjä. Joulukuussa 2015 julkaistussa, rakennusalan kilpailua koskevassa tutkimuksessa esitettiin useita mahdollisia toimenpiteitä, kuten että lisättäisiin sopimukseenteon läpinäkyvyyttä sosiaalisen asuntotuotannon alalla. Hallitus ei kuitenkaan ole edistynyt vuokrien määrätymisjärjestelmän uudistamisessa.

- (8) Vaikka investointien taso on ollut suhteellisen korkea, Ruotsilla on edessään haasteita, jotka voivat vaikuttaa kielteisesti maan pitkän aikavälin kilpailukykyyn. Asuntoinvestointeja haittaa erityisesti alan rakenteellinen tehostomuus. Infrastruktuuri-investoinnit, joilla parannetaan yhteyksiä kaupunkien sisällä ja niiden välillä, ovat riittämättömiä, kun otetaan huomioon asuntopulan aiheuttamat rajoitukset toimeliaisuudelle.
- (9) Viime vuosikymmenen aikana tehdyissä PISA-tutkimuksissa alle 15-vuotiaiden oppimistulokset huonontuivat Ruotsissa enemmän kuin missään muussa OECD-maassa. Oppimistulokset ovat Ruotsissa nyt sekä EU:n että OECD:n keskiarvon alapuolella. Se, että koulutuksen tulokset huononevat, voi vaikeuttaa Ruotsin kilpailu- ja innovaatiokyvyn ylläpitämistä pitkällä tähtäimellä. Koulutukseen liittyvää ongelmaa pahentaa se, että maahanmuuttajataustaisten oppilaiden ja muiden oppilaiden oppimistulokset eroavat selvästi toisistaan. Tähän eroon on syytä kiinnittää huomiota, sillä viime aikoina Ruotsiin on saapunut paljon nuoria maahanmuuttajia, jotka olisi saatava mukaan koulutukseen. Koulujen rahoitus on vaikeaselkoista, ja rahoituksen käytön valvonta koulujärjestelmän eri tasoilla on epäjärjestelmällistä. Nämä kaksi seikkaa yhdessä vaikeuttavat voimavarojen tehokasta käyttöä. Maan hallitus on lisännyt rahoitusta koulujen tulosten ja koulutuksen tasapuolisuuden parantamiseksi ja on ryhtymässä toimiin, joilla viime aikoina saapuneet maahanmuuttajat saadaan koulutuksen piiriin.
- (10) Viime vuonna koetulla pakolaisten laajamittaisella maahantulolla on lukuisia sosiaalisia ja taloudellisia seurauksia Ruotsille. Lyhyellä aikavälillä pakolaisten laajamittainen maahantulo lisää julkisia menoja ja kotimaista kysyntää ja sen myötä kasvattaa BKT:tä. Keskipitkän aikavälin vaikutukset työllisyyteen ja kasvuun riippuvat kuitenkin siitä, kuinka hyvin pakolaiset integroituvat työmarkkinoille ja yhteiskuntaan. Tähän vaikuttavat myös koulutuksen tukitoimet. Asia on poliittisen asialistan kärjessä sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla, joten sitä seurataan ja analysoidaan tarkasti, myös vuoden 2017 maaraportissa.
- (11) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Ruotsin talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös lähentymisohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Ruotsille viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Ruotsin finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyuden kannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU-tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.
- (12) Neuvosto on tutkinut lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella ja katsoo ⁽¹⁾, että Ruotsin odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.
- (13) Neuvosto on tutkinut kansallisen uudistusohjelman ja lähentymisohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1,

SUOSITTAA, että Ruotsi toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. puuttuu kotitalouksien velan kasvuun mukauttamalla verokannustimia, etenkin rajoittamalla asteittain asuntolainakorkojen verovähennysoikeutta tai korottamalla juoksevia kiinteistöveroja; varmistaa, että makrotason vakaudesta vastaavalla viranomaisella on oikeudelliset valtuudet toteuttaa toimenpiteitä rahoitusvakauden turvaamiseksi

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

oikea-aikaisesti; edistää asuntoinvestointeja ja parantaa asuntomarkkinoiden tehokkuutta muun muassa tekemällä vuokrista sopimisen joustavammaksi ja tarkistamalla myyntivoittoveron määräytymismallia asuntokauppojen helpottamiseksi ja lisäämiseksi.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
P. KAŽIMÍR

NEUVOSTON SUOSITUS,**annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,****Itävallan vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Itävallan vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto**

(2016/C 299/14)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjauksen. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ perusteella varoituskansallismekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Itävalta kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016 ⁽³⁾. Koska Itävalta kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa tiiviisti yhteydessä toisiinsa, Itävallan olisi varmistettava, että suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (2) Itävaltaa koskeva vuoden 2016 maaraaportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Itävallan edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio esitteli 8 päivänä maaliskuuta 2016 perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päätteläe analyysinsä perusteella, että Itävallan makrotaloudessa ei ole epätasapainoja.

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EYVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ EUVL C 96, 11.3.2016, s. 1.

- (3) Itävalta toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa 26 päivänä huhtikuuta 2016 ja vuoden 2016 vakausohjelmansa 27 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Vakausohjelma viittaa siihen, että poikkeuksellisen pakolaisvirran vaikutus julkiseen talouteen on merkittävä. Vakausohjelmassa annetaan riittävä näyttö näiden julkisen talouden lisäkustannusten laajuudesta ja luonteesta. Hyväksyttävät lisämenot olivat komission mukaan 0,09 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2015, ja niiden arvioidaan tällä hetkellä olevan 0,26 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016. Lukuja on tarkistettu ylöspäin verrattuna vuoden 2016 alustavassa talousarviosuunnitelmassa esitettyihin arvioihin, joiden mukaan lisämenojen odotettiin vuonna 2015 olevan noin 0,08 prosenttia suhteessa BKT:hen ja vuonna 2016 noin 0,16 prosenttia suhteessa BKT:hen. Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 1 kohdan ja 6 artiklan 3 kohdan säännöksissä otetaan huomioon tällaiset lisämenot, sillä pakolaisvirta on poikkeuksellinen tapahtuma, jonka vaikutus Itävallan julkiseen talouteen on merkittävä, eikä kestävyys vaarannu, jos tilapäinen poikkeaminen julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeuttamisuralta sallitaan. Koska Itävalta pysyi vuonna 2015 julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteessaan, se ei hyödyntänyt mahdollisuutta tilapäiseen poikkeamiseen. Jotta kuitenkin voidaan varmistaa, että Itävallalle sallitaan vastaava tilapäinen poikkeaminen kuin maille, jotka eivät ole vielä saavuttaneet julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitettaan, Itävallan sallitaan poiketa julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteestaan vuosina 2016 ja 2017 siten, että poikkeama vastaa vuonna 2015 hyväksyttyä määrää. Vuoden 2016 mahdollisen lisäpoikkeaman osalta tehdään keväällä 2017 Itävallan viranomaisten toimittamien havaintujen tietojen perusteella lopullinen arviointi hyväksyttävine määrineen.
- (6) Itävaltaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja väliaikaista velkasääntöä. Hallitus odottaa vuoden 2016 vakausohjelmassaan julkisen sektorin alijäämän kasvavan 1,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja supistuvan sen jälkeen asteittain 0,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2020. Julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite, joka on 0,45 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen vuoteen 2016 saakka ja tarkistettuna 0,5 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen vuodesta 2017 lähtien, aiotaan saavuttaa vuodesta 2018 alkaen. Uudelleenlasketun rakenteellisen rahoitusaseman perusteella julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite saavutettaisiin kuitenkin vasta vuodesta 2019 alkaen. Vakausohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan olleen suurimmillaan 86,2 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2015 ja supistuvan vähitellen 76,6 prosenttiin vuonna 2020. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Samanaikaisesti toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2017 eteenpäin, ei kuitenkaan ole vielä riittävästi täsmennetty. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan on olemassa riski, että tavoitteesta poiketaan jonkin verran vuonna 2016. Jos arvioissa kuitenkin jätetään huomiotta myös vuodeksi 2016 tällä hetkellä ennustetut lisävaikutukset, jotka aiheutuvat poikkeuksellisesta pakolaisvirrasta, Itävallan odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia vuonna 2016. Jos politiikka säilyy muuttumattomana, riskinä on merkittävä poikkeaminen suositetulta sopeutusuralta vuonna 2017. Ennustettu poikkeama vuonna 2017 ei kuitenkaan ole enää merkittävä, jos otetaan huomioon vuodeksi 2016 mahdollisesti hyväksytty lisämäärä, joka liittyy poikkeuksellisen pakolaisvirran vaikutuksiin julkiseen talouteen. Itävallan ennustetaan noudattavan väliaikaista velkasääntöä vuonna 2016 ja siirtymäkauden päättymisen jälkeen myös velan supistamista koskevaa vertailuarvoa vuonna 2017. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella olevan vaarana, että Itävalta ei noudata vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Tämän vuoksi tarvitaan lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan vaatimusten noudattaminen vuosina 2016 ja 2017.
- (7) Hiljattain toteutetun verouudistuksen vaikutukset julkiseen talouteen ovat edelleen jossain määrin epäselvät. Toteuttaessa toimenpiteitä julkisen talouden kestävyuden varmistamiseksi olisi otettava huomioon, että viimeaikaisista uudistuksista huolimatta työhön kohdistuu edelleen suuri verorasitus ja että Itävallassa on suuri verokiila verrattuna muihin Euroopan maihin. Kasvuystävällisempiä verotulojen lähteitä, joiden avulla voitaisiin

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

keventää työn verotusta, ei hyödynnetä riittävästi. Ongelman ratkaisemista voitaisiin edistää toteuttamalla toimia työhön kohdistuvan verorasituksen keventämiseksi siirtämällä sitä kasvun kannalta vähemmän haitallisiin lähteisiin.

- (8) Vuonna 2015 työllisyysaste 55–64-vuotiaiden ikäryhmässä oli 46,3 prosenttia (EU:n keskiarvo 53,3 prosenttia). Näin ollen Itävalta oli 19. sijalla vertailussa muihin jäsenvaltioihin. Todellisen eläkkeellesiirtymisiän nostamiseen tähtäävät lisätoimenpiteet ovat olleet voimassa vuodesta 2014, ja niillä on ollut jonkin verran vaikutusta. Nähtäväksi jää, käännetäänkö näillä toimilla suuntaus, jossa todellinen eläkeikä on Itävallassa jäljessä EU:n keskiarvosta keskipitkällä aikavälillä. Lisäksi eläkkeelläoloaika on pitenevässä korkeamman elinajanodotteen vuoksi. Naisten lakisääteisen eläkeiän nostaminen ja yhdenmukaistaminen miesten eläkeiän kanssa toteutetaan vain asteittain, alkaen vuodesta 2024 ja päättyen vuonna 2033. Lakisääteistä eläkeikää ei ole Itävallassa kytketty nousussa olevaan elinajanodotteeseen. Komission arvion mukaan eläkemenot lisääntyvät vuoteen 2040 mennessä 0,8 prosenttia suhteessa BKT:hen vuoteen 2013 verrattuna. Pitkällä aikavälillä (vuoteen 2060 mennessä) eläkemenojen odotetaan kasvavan 0,5 prosenttia BKT:hen suhteutettuna. Vastaavasti terveydenhuoltomenojen odotetaan kasvavan vuosien 2013 ja 2040 välillä 1 prosentin suhteessa BKT:hen ja 1,3 prosenttia vuoteen 2060 mennessä. Tämä menojen lisääntyminen yhdessä pitkäaikaishoidon kustannusten odotetun kasvun kanssa muodostaa Itävallan julkisen talouden kestävyyyteen kohdistuvan keskisuuren riskin.
- (9) Julkisen talouden järjestelyt eri hallintotasojen (liittovaltion, osavaltioiden ja paikallishallinnon) välillä ovat monimutkaiset, ja monilla politiikan aloilla, kuten terveydenhuollossa, tulo- ja menovastuuta ei ole yhdenmukaistettu. OECD:n vuoden 2014 tietojen mukaan valtiotasoa alempien hallintotasojen vastuualueeseen kuuluu 16 prosenttia julkisen talouden menoista suhteessa BKT:hen, mutta valtiotasoa alemman hallintotason verojen osuus on vain noin 2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Nämä monimutkaisuustekijät tulevat kalliiksi ja voivat heikentää budjettikuria. Parhailaan neuvotellaan tulojen jakamisesta kolmen hallintotason kesken vuonna 2017 alkavalla kaudella, mikä tarjoaa tilaisuuden puuttua tähän ongelmaan.
- (10) Itävallan työttömyysaste on perinteisesti kuulunut EU:n alhaisimpiin. Se on kuitenkin ollut kasvussa vuodesta 2011 lähtien ja nousi 5,7 prosenttiin vuonna 2015. Myös nuorisotyöttömyyttä on vähän: vuonna 2015 työttöminä oli 10,6 prosenttia työvoimaan kuuluvista 15–24-vuotiaista. Lisäksi Itävallan työllisyysaste on korkea. Vaikka naisten työllisyysaste on 70,2 prosenttia, mikä on yli EU:n keskiarvon, suhteellisen suuri osuus naisista työskentelee kuitenkin osa-aikaisesti lastenhoitovelvoitteiden tai vanhusten hoitoon osallistumisen vuoksi. Tämä vaikuttaa osaltaan siihen, että sukupuolten välinen palkkaero kuuluu EU:n suurimpiin ja että sukupuolten välinen eläke-ero on suuri. Ikääntyneiden työntekijöiden (55–64-vuotiaiden) osalta työllisyysaste on alle EU:n keskiarvon.
- (11) Koulutusosalalla Itävalta on jo ylittänyt kansalliset Eurooppa 2020 -tavoitteensa. Vuonna 2015 koulunkäynnin keskeyttäneiden määrä oli 7,3 prosenttia ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 38,7 prosenttia. Koulutustulokset riippuvat kuitenkin pitkälti sosioekonomisesta taustasta. Sukupolvien välinen liikkuvuus on koulutuksen osalta vähäisimpiä kaikkien niiden OECD-maiden joukossa, joista tietoja on saatavilla. Koulunkäynnin keskeyttäneiden osuus on maahanmuuttajataustaisten oppilaiden kohdalla lähes kolme kertaa suurempi kuin niillä, joilla ei ole maahanmuuttajataustaa. Lisähaasteena on integroida oppivelvollisuusikäiset ja sitä vanhemmat nuoret pakolaiset ja maahanmuuttajat koulutusjärjestelmän piiriin.
- (12) Itävallan pankkeihin kohdistuu haasteita sekä kotimaan että ulkomaan markkinoilla, mutta kansallisella ja Euroopan tasolla toteutetut valvontatoimet ovat auttaneet lieventämään riskejä, jotka aiheutuvat omaisuuserien laadun heikkenemisestä Keski-, Itä- ja Kaakkois-Euroopassa. Kansallisessa tilinpidossa on jo otettu huomioon julkisen talouden riskit, jotka liittyvät vaikeuksiin joutuneiden rahoituslaitosten rakenneuudistukseen ja toiminnan lopettamiseen. Vaikka lisäriskien mahdollisuutta ei voida sulkea pois, ne näyttävät rajoittuvan pelkästään heikkolaatuisiin omaisuuseriin joidenkin tiettyjen laitosten kohdalla.
- (13) Itävallassa on EU:n keskiarvoa korkeampi investointiaste kaikkien muiden BKT:n erien paitsi asuntojen osalta. Investointitoiminta on kuitenkin ollut vuodesta 2012 lähtien heikkoa Itävallassa huolimatta yritysten vakaasta likviditeetistä ja suotuisista rahoitusehdoista. Investointien ja kasvun vauhdittamiseksi olisi vähennettävä hallinnon monimutkaisuutta ja sen aiheuttamia esteitä. Esimerkiksi palvelujen tarjoamisen alalla vallitsevat sääntelyesteet ja hallinnolliset rasitteet eivät edistä uusien yritysten perustamista. Itävallassa on alettu kartoittaa mahdollisuuksia vähentää monialayritysten perustamisen pidäkkeitä, mikä mainittiin vuoden 2015 maakohtaisissa suosituksissa, mutta päätöksiä ei ole vielä tehty. Yrityspalvelujen alalla erityisiä haasteita aiheuttavat rajoittavat lupavaatimukset sekä tiettyjen ammattien kohdalla oikeudellista muotoa ja osakkuutta koskevat rajoitukset, mikä johtaa heikkoon markkinadynamiikkaan ja tuottavuuden laskuun. Toimintasuunnitelmassa, jonka Itävalta esitti säänneltyihin ammatteihin pääsyä ja niiden harjoittamista koskevan keskinäisen arvioinnin johdosta, ehdotetaan vain joitakin toimia, vaikka kunnianhimoisempien ehdotusten esittämiseen olisi selvästi mahdollisuuksia.

- (14) Viime vuonna koetulla pakolaisten laajamittaisella maahantulolla on sosiaalisia ja taloudellisia seurauksia Itävallalle. Lyhyellä aikavälillä pakolaisvirta lisää julkisia menoja ja kotimaista kysyntää ja sen myötä kasvattaa BKT:tä. Keskipitkän aikavälin vaikutukset työllisyyteen ja kasvuun riippuvat kuitenkin siitä, miten pakolaisten integroituminen työmarkkinoille ja yhteiskuntaan onnistuu esimerkiksi koulutuksen tukitoimien kautta. Asia on poliittisen asialistan kärjessä sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla, joten sitä seurataan ja analysoidaan tarkasti, myös vuoden 2017 maaraportissa.
- (15) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Itävallan talouspolitiikasta ja julkaisut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Itävallalle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Itävallan finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3.
- (16) Neuvosto on tutkinut vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto ⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.

SUOSITTAA, että Itävalta toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. varmistaa, että poikkeaminen julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteesta vuosina 2016 ja 2017 rajoittuu sallittuun määrään, joka liittyy vuoden 2015 poikkeuksellisen pakolaisvirran aiheuttamiin vaikutuksiin julkiseen talouteen, ja tämän mukaisesti sopeuttaa julkista taloutta vuositasolla 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017, mikäli julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen ei päästä vähäisemmillä sopeutustoimilla; varmistaa terveydenhuoltojärjestelmän kestävyys ja eläkejärjestelmän kestävyys kytkemällä lakisääteisen eläkeiän elinajanodotteeseen; yksinkertaistaa, järjestelee ja virtaviivaistaa julkisen talouden suhteita ja vastuuta hallinnon eri tasoilla;
2. lisää naisten osallistumista työmarkkinoille; toteuttaa toimia vähäosaisten, erityisesti maahanmuuttajataustaisten nuorten koulutustulosten parantamiseksi;
3. vähentää palvelujen alalla investointien hallinnollisia ja sääntelystä johtuvia esteitä, kuten rajoittavia lupavaatimuksia sekä oikeudellista muotoa ja osakkuutta koskevia rajoituksia, ja monialayritysten perustamisen hidasteita.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,
Slovakian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu
Slovakian vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2016/C 299/15)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ perusteella varoituskansallismekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Slovakia ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016 ⁽³⁾. Koska Slovakia kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa tiiviisti yhteydessä toisiinsa, Slovakian olisi varmistettava, että suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (2) Slovakiaa koskeva vuoden 2016 maaraportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Slovakian edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa.

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ EUVL C 96, 11.3.2016, s. 1.

- (3) Slovakia toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 vakausohjelmansa 29 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Slovakiaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 vakausohjelmassaan rahoitusaseman parantamista –1,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja edelleen asteittain –1,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2017. Vakausohjelman mukaan julkistalouden keskipitkän aikavälin tavoite eli 0,5 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen saavutettaisiin vuonna 2019. Vakausohjelman mukaan on odotettavissa, että julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen on 52,9 prosenttia vuonna 2016 ja supistuu edelleen 47,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2017 eteenpäin, ei kuitenkaan ole vielä riittävästi täsmennetty. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan Slovakiassa on olemassa riski, että suositellusta julkistalouden keskipitkän aikavälin tavoitteesta poiketaan jonkin verran vuonna 2016. Vuonna 2017 Slovakian arvioidaan noudattavan suositettua sopeutusta, jos politiikka säilyy muuttumattomana. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella, että Slovakian odotetaan pitkälti noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Tarvitaan kuitenkin lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan vaatimusten noudattaminen vuonna 2016. Tätä varten olisi äärimmäisen tärkeää hyväksyä pitkään viipyneet sitovat menokatot ja toteuttaa varoille vastinetta -strategia, jotta voidaan parantaa julkisten menojen tehokkuutta ja toteuttaa valikoiduilla aloilla suunnitellut menotarkistukset.
- (6) Slovakian julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys on edelleen haaste. Tämä johtuu pääasiassa väestön ikääntymiseen liittyvästä terveydenhuolto- ja eläkemenojen ennustetusta kasvusta. Väestön ikääntymisen vuoksi Slovakian eläkemenojen kasvun odotetaan olevan EU:n suurimpia vuoteen 2060 asti. Lakisääteinen eläkeikä on Slovakiassa verrattain alhainen, mikä johtuu osittain elinajanodotteeseen liittyvistä tekijöistä. Terveydenhuoltomenot ovat ikääntymiseen liittyvien kustannusten tärkein osatekijä. Julkisten terveydenhuoltomenojen odotetaan pitkällä aikavälillä kasvavan merkittävästi, tosin suhteellisen alhaiselta lähtötasolta. Eräistä parannuksista huolimatta terveysindikaattorit ovat Slovakiassa edelleen hyvin heikkoja. Terveydenhuoltosektorin kustannustehokkuuden parantamiseksi hallitus on toteuttanut sekä laitos- että avohoitoon liittyviä toimenpiteitä. Toimia yhdenmetyt hoitomallin käyttöön ottamiseksi jatketaan. Tämän uudistuksen onnistuminen riippuu todennäköisesti siitä, miten keskeiset sidosryhmät sitoutuvat siihen ja miten terveyskeskukset ja sairaalat integroidaan järjestelmään, sekä henkilöstön riittävydestä. Vaikka julkisten sairaaloiden velkaantumista on pyritty hillitsemään, monet niistä ovat edelleen heikossa taloudellisessa tilanteessa. Negatiivisen menokehityksen kääntämiseen liittyy edelleen haasteita, kuten sairaalakapasiteetin uudelleenorganisointi, prospektiivisen korvausjärjestelmän käyttöönotto ja terveydenhuoltoalan julkisiin hankintoihin liittyvän kilpailun lisääminen. Avohoidon osalta yleislääkäreiden heikko rooli terveydenhuoltojärjestelmän portinvartijana johtuu osittain siitä, että yleis- ja erikoislääkäreiden pätevyys ei ole jakautunut parhaalla mahdollisella tavalla, mikä edistää hakeutumista kalliimman erikoissairaanhoidon piiriin. Verotuksen alalla hallituksen toimet veropetosten torjumiseksi ovat parantaneet veronkantoa etenkin arvonlisäveron osalta. Alv-kuilu on kuitenkin edelleen suuri, mikä kertoo ongelmista verosäännösten noudattamisessa. Arvonlisäveronannon voimakas korostaminen viime vuosina on suunnannut huomiota pois muista tärkeistä verotuksen osa-alueista, kuten tuloverotuksesta. Lisäksi tarkastusten painottamisen vuoksi ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota muihin verohallinnon tehtäviin, kuten

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

verovelkojen perintään. Tämän perusteella verojärjestelmän resurssien kohdentamista olisi parannettava. Strategiaa verosäännösten noudattamiseen liittyvien tavoitteiden määrittämiseksi ei ole vielä laadittu.

- (7) Vaikka työmarkkinoilla on tapahtunut kehitystä hyvin edenneen talouden elpymisen ja viimeaikaisten politiikkatoimien ansiosta, pitkäaikaistyöttömyys on edelleen ongelma. Pitkäaikaistyöttömyyden aste on edelleen EU:n korkeimpia (7,6 prosenttia, kun vastaava luku koko EU:n tasolla oli vuoden 2015 kolmannella neljänneksellä 4,3 prosenttia). Ongelma koskettaa erityisesti syrjäytyneitä romaneja, matalan osaamistason työntekijöitä ja nuoria. Työttömyyteen on puututtu toteuttamalla ammatilliseen koulutukseen, tuettuihin työpaikkoihin ja työvoimaneuvontaan liittyviä toimenpiteitä. Useimpien tällaisten uudistusten tuloksellisuus riippuu kuitenkin julkisten työvoimapalvelujen valmiuksista. Vaikka keskustyövoimatoimistossa on toteutettu organisaatiouudistus ja pääsyä koulutukseen on parannettu, yksilöllisen tuen antamiseen pitkäaikaistyöttömille ja muita heikommassa asemassa oleville ryhmille liittyy edelleen haasteita. Romanien osallistuminen Slovakian työmarkkinoille on edelleen hyvin vähäistä, ja heidän työllisyysasteensa nostaminen etenee hitaasti. Romanien vähäinen osallistuminen työmarkkinoille johtuu muun muassa alhaisesta koulutus- ja osaamistasosta ja syrjinnästä. Synnytysikäisten naisten alhainen työllisyysaste johtuu pitkästä vanhempainlomasta (jopa kolme vuotta), etenkin alle 3-vuotiaille lapsille tarjolla olevien lastenhoitopalvelujen vähäisyydestä ja näiden palvelujen kalleudesta sekä joustavien työaikajärjestelyjen vähäisestä käytöstä. Myös alueelliset erot ovat edelleen suuret, sillä työttömyysluvut ovat maan itäosassa kaksinkertaiset Bratislavaan verrattuna. Työmarkkinapalvelujen hallintaan liittyvät viime kuukausien toimenpiteet eivät tarjoa räätälöityjä keinoja puuttua Slovakian työmarkkinoiden rakenteellisiin haasteisiin.
- (8) Koulutusjärjestelmää ei ole suunnattu riittävästi Slovakian taloudellisen potentiaalin parantamiseen. Oppimistulokset ovat kansainvälisiin standardeihin verrattuna heikot, ja ne ovat viime aikoina edelleen heikentyneet. Tämä johtuu pitkälti opettajien koulutuksen puutteista ja opettajan ammatin vähäisestä houkuttelevuudesta. Vaikka opettajien palkkoja korotettiin 4 prosenttia vuonna 2016, pieni palkka ja riittämätön käytännön koulutus ovat tekijöitä, joiden vuoksi ammatti ei ole nuorten näkökulmasta houkutteleva. Äskettäin hyväksytyt erottelun vastainen lainsäädäntö on vielä pantava täytäntöön, ennen kuin se voi tuottaa myönteisiä tuloksia ja parantaa romanien osallistumista yleiseen koulutukseen ja varhaiskasvatukseen.
- (9) Julkishallinnon ongelmana on edelleen tehottomuus. Julkishallinnon koordinointi on tehotonta hajanaisen ja jäykän organisaation vuoksi. Henkilöstönjohtostrategian hyväksyminen lokakuussa 2015 on edistysaskel. Uutta virkamieslakia, joka on sen tuloksellisen täytäntöönpanon edellytys, ei kuitenkaan ole vielä hyväksytty. Hallitus on toteuttanut useita toimenpiteitä korruptioon puuttumiseksi, mutta niiden vaikutus on toistaiseksi jäänyt rajalliseksi. Slovakiassa ei ole juuri näyttöä syytetoimista ja rikosoikeudenkäyntien aloittamisesta korruptiotapausten ja julkisiin hankintoihin liittyvien väärinkäytösten perusteella. Suuren mittakaavan investointeihin ja infrastruktuurihankkeisiin liittyviä rakennuslupamenettelyjä on nopeutettu. Epäyhtenäinen hallinto, näyttöön perustuvien julkisten hankintamenettelyjen puute, heikko ammattitaito, eturistiriidat, räätälöidyt tarjousertelmät ja liiallinen alhaisimman hinnan käyttö myöntämiskriteerinä johtavat siihen, että laatuun perustuva kilpailu on vähän. Julkisiin hankintamenettelyihin liittyvien puutteiden on toistuvasti todettu heikentävän julkisten varojen kohdentamisen tehokkuutta. Toistuvat lainsäädännön muutokset ja raskaat hallintomenettelyt ja -vaatimukset vaikeuttavat yritysten toimintaedellytyksiä Slovakiassa. Liiketoimintaympäristöä heikentävät ja investointien tekemistä vähentävät myös eräisiin asiantuntijapalveluihin ja verkkotoimialoihin liittyvät suuret hallinnolliset ja sääntelyesteet, muun muassa sopimusten täytäntöönpanon valvontaan ja maksukyvyttömyyden ratkaisemiseen liittyvät heikkoudet sekä pitkäaikainen huoli oikeuslaitoksen laadusta. Yritystoiminnan helpottamiseksi on toteutettu joitakin toimenpiteitä, muun muassa perustamalla paremman sääntelyn keskus lokakuussa 2015 ja kansallinen yrityskeskus vuoden 2016 alussa. Pienten ja keskisuurten yritysten kehittämisstrategiaan kuuluvan pienyrityksiä koskevan säädöksen hyväksymistä on kuitenkin lykätty.
- (10) Komissio on eurooppalaisen ohjauksjakson osana tehnyt kattavan analyysin Slovakian talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Slovakialle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Slovakian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyuden kannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä

talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3.

- (11) Neuvosto on tutkinut vakaushjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto ⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1,

SUOSITTAA, että Slovakia toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. sopeuttaa julkista taloutta vuosittain kohti julkistalouden keskipitkän aikavälin tavoitetta 0,25 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017; parantaa terveydenhuoltojärjestelmän kustannustehokkuutta; toteuttaa toimenpiteitä verosäännösten noudattamisen parantamiseksi;
2. parantaa pitkäaikaistyöttömille ja muille heikommassa asemassa oleville ryhmille suunnattuja aktivointitoimenpiteitä, myös yksilöllisiä palveluja ja kohdennettua koulutusta; helpottaa naisten työllistymistä erityisesti lisäämällä kohtuuhintaisten ja laadukkaiden lastenhoitopalvelujen tarjontaa; parantaa oppimistuloksia parantamalla opettajan ammatin houkuttelevuutta ja lisäämällä romanilasten osallistumista yleiseen koulutukseen varhaislapsuudesta alkaen;
3. yhdentää hallintoa, tehostaa siirtymistä vain hintaan perustuvasta kilpailusta laadun korostamiseen ja parantaa julkisiin hankintoihin liittyviä väärinkäytöksiä koskevaa syytteenpanoa; parantaa julkishallinnon henkilöstöjohtamisen läpinäkyvyyttä, laatua ja tuloksellisuutta erityisesti hyväksymällä uuden virkamieslain, ja parantaa oikeusjärjestelmän tehokkuutta; hyväksyy kattavan suunnitelman, jonka avulla puututaan yritystoimintaa haittaaviin hallinnollisiin ja sääntelyesteisiin.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,
Irlannin vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Irlannin
vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2016/C 299/16)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoituskonetta koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Irlanti kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016 ⁽³⁾. Koska Irlanti kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa vahvasti yhteydessä toisiinsa, Irlannin olisi varmistettava, että suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (2) Irlantia koskeva vuoden 2016 maaraportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Irlannin edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio esitteli 8 päivänä maaliskuuta 2016 perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päätelee analyysinsä perusteella, että Irlannin makrotaloudessa on epätasapainoja. On tärkeää puuttua etenkin suureen ulkomaiseen nettovelkaan sekä julkiseen ja yksityiseen velkaan, jotka ovat tilanteen kohentumisesta huolimatta haavoittuvuustekijöitä.

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

⁽³⁾ EUVL C 96, 11.3.2016, s. 1.

- (3) Irlanti toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 vakausohjelmansa 29 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Irlantiin on sovellettu vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja väliaikaista velkasääntöä sen jälkeen, kun liiallista alijäämää koskeva menettely lopetettiin. Vuoden 2016 vakausohjelmassa, joka perustuu oletukseen, että politiikka säilyy muuttumattomana, hallitus suunnittelee rahoitusaseman asteittaista parantamista siten, että se on 0,4 prosenttia ylijäämäinen suhteessa BKT:hen vuonna 2018. Tarkistettu julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite, joka on 0,5 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, saavutetaan arviolta vuonna 2018. Uudelleenlasketun⁽²⁾ rakenteellisen rahoitusaseman vuotuinen 0,1 prosentin muutos suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ei kuitenkaan varmista riittävää edistymistä kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta. Vakausohjelman mukaan on odotettavissa, että julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen supistuu 88,2 prosenttiin vuonna 2016 ja edelleen 85,5 prosenttiin vuonna 2017. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2017 eteenpäin, ei kuitenkaan ole vielä riittävästi täsmennetty. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan on olemassa riski, että suositellusta sopeutuksesta poiketaan jonkin verran vuonna 2016. Vuonna 2017 Irlannin arvioidaan pysyvän sopeutusuralla, jos politiikka pysyy ennallaan. Irlannin ennustetaan noudattavan väliaikaista velkasääntöä vuosina 2016 ja 2017. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella, että Irlannin odotetaan pitkälti noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Tarvitaan kuitenkin lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan sääntöjen noudattaminen vuonna 2016.
- (6) Toimet veropohjan laajentamiseksi ovat olleet vähäisiä, ja hiljattain toteutetuissa verotusta koskevissa toimenpiteissä on keskitytty veronkevennyksiin ja verohelpotuksiin. Tarvitaan lisää toimia, jotta verojärjestelmästä tulisi tehokkaampi ja jotta se edistäisi paremmin kasvua. Irlannin viranomaiset ovat käynnistäneet jatkuvan ohjelman verotukien tarkistamiseksi. Ohjelman tulokset julkaistaan vuosikertomuksessa. Tarkistaminen ei kuitenkaan koske arvonlisäveroon liittyviä tukia. Veropohjaa voitaisiin edelleen laajentaa lisäämällä vähiten vääristäviä veroja.
- (7) Terveystaloustalouden suurimpia ongelmia ovat edelleen kustannustehokkuus, yhtäläinen saatavuus ja kestävyys. Uudistukset ovat edenneet joillakin osa-alueilla. Lääkemenot ovat edelleen mittavat erityisesti sen takia, että vain yhdeltä toimittajalta saatavien lääkkeiden kustannukset ovat suuret, mikä heikentää kustannustehokkuutta. Taloushallinto ja tietojärjestelmät toimivat edelleen heikosti, eikä yhtäläinen pääsy perusterveydenhuoltoon ole vielä toteutunut. Noin 40 prosenttia väestöstä pääsee yleislääkärille maksutta, ja loput maksavat itse täydet kustannukset. Terveystaloustalouden laajamittaiseen uudistukseen liittyy huomattavasti epävarmuutta, sillä suunniteltu yleinen sairausvakuutusjärjestelmä on joutunut vastatuuleen.
- (8) Infrastruktuuritarpeet olisi täytettävä, jotta voidaan edistää kestävä ja tasapainoista kasvua tulevaisuudessa. Julkiset investoinnit laskivat vuoden 2008 huippuarvosta (5,2 prosenttia suhteessa BKT:hen) 1,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2013, minkä jälkeen ne elpyivät hieman vuonna 2014, mutta jäivät edelleen reilusti alle EU:n keskiarvon. Lisäksi julkisen talouden menoissa näyttää kriisin jälkeen tapahtuneen rakenteellinen siirtyminen investoinneista juokseviin menoihin. Vuosina 2010–2013 pääomamenot olivat keskimäärin vain

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

(2) Rakenteellinen rahoitusasema sellaisena kuin komissio on sen laskenut uudelleen lähentymisohjelman tietojen perusteella ja yhteistä menetelmää noudattaen.

4,8 prosenttia kaikista menoista, mikä oli alle puolet pitkän aikavälin keskiarvosta (1995–2008). Julkisten investointien jyrkkä väheneminen seitsemän vuoden ajan on vaikuttanut kielteisesti infrastruktuurin laatuun ja riittävyteen sekä aineettomille investoinneille tarkoitettuun valtion tukeen. Puutteita esiintyy erityisesti asunto- ja vesi-infrastruktuurin, julkisen liikenteen sekä ilmastomuutoksen hillitsemiskyvyn osalta. Uusien asuntojen kysyntä ylittää tällä hetkellä laajalti tarjonnan suurimmilla kaupunkialueilla. Sen vuoksi asuntojen hinnat ja vuokrat nousivat kaupunkialueilla jyrkästi vuonna 2014, mutta kasvu hidastui vuonna 2015. Tällä hetkellä ei ole näyttöä asuntojen yliarvostuksesta, mutta erilaiset rakennusala ja asuntotarjontaa haittaavat rajoitukset, joista osa liittyy julkiseen infrastruktuuriin, saattavat luoda epätasapainojen riskin, ellei niitä ratkaista. Julkisissa menoissa tapahtunut siirtyminen on vaikuttanut myös T&K-toimintaan ja innovointiin annettuun julkisen sektorin tukeen, joka oli vuonna 2014 vähäisempää kuin vuonna 2007. Kun tarkastellaan julkisia T&K-menoja (prosenttiosuutena) suhteessa BKT:hen, Irlanti on EU:ssa sijalla 22. Tällä on kielteinen vaikutus pk-yritysten kilpailukykyyn.

- (9) Työttömyys on supistunut alle EU:n keskiarvon ja oli 8,6 prosenttia maaliskuussa 2016. Pitkäaikaistyöttömyys ja kotitalouksien alhainen työssäkäyntiaste muodostavat kuitenkin edelleen ongelman. Vaikka pitkäaikaistyöttömyysaste on laskenut viime vuosina, pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä on edelleen suuri (56,3 prosenttia vuoden 2015 viimeisellä neljänneksellä) ja ylittää EU:n keskiarvon (48,3 prosenttia). Vuodelta 2014 olevien tuoreimpien vertailukelpoisten tietojen mukaan erittäin alhaisen työssäkäyntiasteen kotitalouksissa elävän väestön osuus oli EU:n suurin (21,1 prosenttia), ja erityisen suuri se oli yksinhuoltajakotitalouksien osalta. Köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevien 0–17-vuotiaiden osuus supistui 30,3 prosenttiin vuonna 2014, mutta ylitti edelleen EU:n keskiarvon (27,8 prosenttia). Vastaava köyhyys- ja syrjäytymisriskiaste oli yksinhuoltajakotitalouksissa paljon EU:n keskiarvoa (48,2 prosenttia) suurempi (62,5 prosenttia vuonna 2014).
- (10) Irlanti on käynnistänyt JobPath-ohjelman vastatakseen pitkäaikaistyöttömien tarpeisiin. Lisäksi se kehittää parhaillaan aktivoivaa lähestymistapaa kannustaakseen henkilöitä, joilla on potentiaalia ja kiinnostusta, osallistumaan aktiivisemmin työmarkkinoille. Haasteena on edelleen työllistämistukipalvelujen laajentaminen kattamaan työmarkkinoiden ulkopuolelle perinteisesti jäävät ryhmät, kuten vammaiset sekä henkilöt, joilla on huoltovelvoitteita. Sosiaaliturvajärjestelmä on kaikkiaan onnistunut hyvin hillitsemään kriisin vaikutuksia köyhyyteen ja epätasa-arvoon, mutta eräät tekijät haittaavat edelleen osallistavaa kasvua. Etuuksia on saatu jonkin verran supistettua, mutta kannustinloukut ovat edelleen ongelma joidenkin kotitalouksien kohdalla. Lastenhoidon nettokustannukset prosenttiosuutena palkoista kuuluvat Irlannissa EU:n suurimpiin: ne ovat pariskuntien osalta toiseksi suurimmat ja yksinhuoltajien osalta suurimmat EU:ssa. Myös lastenhoitotarjonnan laatu herättää edelleen huolta. Esimerkiksi korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden prosenttiosuus (15 prosenttia) kaikista varhaiskasvatuksen alalla työskentelevistä oli vuonna 2014 selvästi alle suosituksen. Osaamisen kohtaanto-ongelmia esiintyy edelleen, ja erällä aloilla on ammattitaitoisen työvoiman puutetta. Osaamisen täydentämiseen ja uudistamiseen ei vielä tarjota riittävästi mahdollisuuksia, ja koulutusmenojen vähenemisellä saattaa jatkossa olla kielteinen vaikutus koulutustuloksiin.
- (11) Yksityisen sektorin korkea velkaantumistaso kuvastaa jatkuvaa lainojen arvonalenemista. Yksityisen sektorin eikonso利多itu velka oli kesäkuun 2015 lopussa 266,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, mikä ylittää selvästi euroalueen keskiarvon. Vaikka järjestämättömien lainojen osuus on supistunut talouden elpessä ja velkojen uudelleenjärjestelytoimien edetessä, se oli vuoden 2015 lopussa edelleen euroalueen suurin eli yli 16 prosenttia kaikista kotimaisten pankkien lainoista. Lisäksi 14,7 prosenttiin asuntolainakannasta liittyi maksurästejä vuoden 2015 lopussa, ja lähes 10 prosenttia koko asuntolainakannasta oli sellaisia lainoja, joiden takaisinmaksu oli viivästynyt yli kaksi vuotta. Vaikka edistymistä tapahtuu, asuntolainojen uudelleenjärjestely on useimmiten tilapäistä, mikä korostaa sitä, että lainoihin liittyy suuri riski maksulaiminlyöntien uusiutumisesta varsinkin, jos makrotalouden tilanne heikkenee tai taloutta uhkaa ulkoinen häiriö. Huolestuttava on edelleen myös järjestämättömien lainojen osuus kotimaisten pankkien myöntämien liikekiinteistölainojen kohdalla (37,3 prosenttia) sekä pk-yrityksille myönnettyjen lainojen ja yrityslainojen kohdalla (13,8 prosenttia). Vaikka edistymistä tapahtuu, näiden lainojen kestävä uudelleenjärjestely vie paljon enemmän aikaa ja vaatii selvästi enemmän toimenpiteitä. Yksityishenkilöiden maksukyvyttömyysjärjestelyjä, vararikkoa, valvojan nimittämistä (examinership; Irlannin lainsäädännön mukaan tuomioistuimien voi ottaa vaikeuksissa olevat yritykset suojelukseensa) ja muita osittaisen velkahuojennuksen keinoja, joilla pyritään palauttamaan kotitalouksien ja yritysten elinkelpoisuus, ei ole hyödynnetty riittävästi. Keskitetyn luottotietorekisterin käyttöönotto on ollut hidasta, vaikka sillä on ratkaiseva merkitys varovaisen luotonannon tukemisen kannalta.
- (12) Oikeudellisten palvelujen sääntelyä koskeva vuoden 2015 laki on hyväksytty, mutta lakiin tehtiin hyväksymisprosessin myöhäisessä vaiheessa oikeusalan ammattien edustajien vaatimuksesta myönnytyksiä, jotka heikensivät huomattavasti uudistuksen alkuperäistä kunnianhimoista tavoitetta. Uuden lain täytäntöönpano on vasta käynnistymässä, ja on liian aikaista todeta täysin varmasti, että se parantaa kilpailukykyä ja vähentää

kustannuksia. Oikeudelliset palvelut kuuluvat tuotantopanoksiin kaikilla talouden aloilla, ja niiden kustannukset vaikuttavat Irlannin kilpailukykyyn. Kustannuksia voidaan tosiasiaa vähentää vain, jos suunniteltuun sääntelyjärjestelmään sisältyvistä, kilpailua edistävästä ja kustannuksia vähentävästä säännöksistä tulee julkisten kuulemismenettelyjen jälkeen lainsäädäntöä tai ne sisällytetään säädöksiin, jotka oikeudellisten palvelujen sääntelyviranomaisen antaa tulevaisuudessa.

- (13) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Irlannin talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Irlannille viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Irlannin finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3.
- (14) Neuvosto on tutkinut vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.
- (15) Neuvosto on tutkinut kansallisen uudistusohjelman ja vakausohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1 ja 3,

SUOSITTAA, että Irlanti toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. sopeuttaa julkista taloutta vuosittain kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuosina 2016 ja 2017 sen jälkeen, kun liiallinen alijäämä on korjattu; käyttää hyvän talous- ja rahoitus-tilanteen ansiosta saatavat satunnaiset tulot sekä omaisuuserien myynnistä saatavat tulot velan nopeampaan vähentämiseen; vähentää talouden alttiutta suhdannevaihteluille ja taloudellisille sokeille muun muassa laajentamalla veropohjaa; parantaa menojen laatua erityisesti lisäämällä terveydenhuollon kustannustehokkuutta sekä asettamalla etusijalle julkiset pääomamenot T&K-toimintaan ja julkiseen infrastruktuuriin ja varsinkin liikenteeseen, vesihuoltoon ja asumiseen;
2. laajentaa ja nopeuttaa aktivointitoimenpiteiden toteuttamista nostaakseen kotitalouksien työssäkäyntiastetta ja puuttuakseen lasten köyhyysriskiin; jatkaa toimia työnteon kannustimien lisäämiseksi vähentämällä työelämään palaamisesta seurauksena olevaa etuuksien ja lisäkorvausten lakkaamista; parantaa laadukkaiden ja kohtuuhintaisten kokopäiväisten lastenhoitopalvelujen saatavuutta;
3. saattaa päätökseen kestävät uudelleenjärjestelytoimet järjestämättömien lainojen vähentämiseksi ja kotitalouksien velanhoitokykyyn varmistamiseksi sekä lainanantajien kannustamiseksi vähentämään ylivelkaantuneiden mutta elinkelpoisten yritysten lainoja; nopeuttaa täysin toimivan, kaikki lainanantajat ja -ottajat kattavan keskitetyn luottorekisterin käyttöönottoa.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,
Liettuan vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Liettuan
vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2016/C 299/17)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ perusteella varoituskansallismekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Liettua ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016 ⁽³⁾. Koska Liettua kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa tiiviisti yhteydessä toisiinsa, Liettuan olisi varmistettava, että suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (2) Liettuaa koskeva maaraportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Liettuan edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa.

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EYVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ EUVL C 96, 11.3.2016, s. 1.

- (3) Liettua toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 vakausohjelmansa 29 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Vuoden 2016 vakausohjelmassaan Liettua on pyytänyt mahdollisuutta poiketa väliaikaisesti keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä vaaditulta sopeutusuralta 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017, jotta voidaan ottaa huomioon merkittäviä rakenneuudistuksia, joilla on positiivinen vaikutus julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyYTEEN. Ennen lopullista sopimusta on kuitenkin epävarmaa, millaisista uudistustoimenpiteistä on kyse ja kuinka ne toteutetaan. Vaikka Liettualla on riittävästi finanssipoliittista liikkumavaraa hyödyntääkseen väliaikaista poikkeamaa, se ei näytä täyttävän uudistuksen toteuttamiseen liittyvää kelpoisuus-kriteeriä, joka on rakenneuudistuslausekkeen soveltamisen edellytys. Tässä vaiheessa ei ole myöskään mahdollista arvioida, kuinka realistinen hallituksen arvio uudistuksen vaikutuksesta on. Tämän vuoksi näiden uudistusten vaikutusta ei ole vielä otettu huomioon määrittäessä vaadittua sopeutusuraa kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta vuonna 2017.
- (6) Liettuassa sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 vakausohjelmassaan julkisen talouden rahoitusaseman parantamista 0,8 prosentin alijäämästä suhteessa BKT:hen vuonna 2016 0,9 prosentin ylijäämään suhteessa BKT:hen vuonna 2019. (Uudelleenlasketun⁽²⁾) rakenteellisen rahoitusaseman odotetaan pysyttelevän julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen – 1 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen – yläpuolella vuonna 2016 ja sen jälkeen. Sopeutusuralla sisältyy eläkejärjestelmän systeminen muutos vuonna 2016, mutta vuodelle 2017 suunniteltua rakenteellista uudistusta ei ole otettu huomioon. Vakausohjelman mukaan julkisen velan odotetaan vähenevän 39,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja edelleen 35,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2018 eteenpäin, ei ole vielä riittävästi täsmennetty. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan rakenteellisen rahoitusaseman odotetaan olevan – 1,2 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016, minkä voidaan katsoa olevan lähellä julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta. Vuonna 2017 rakenteellisen rahoitusaseman ennustetaan olevan – 0,8 prosenttia suhteessa BKT:hen, mikä ylittää keskipitkän aikavälin tavoitteen. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella, että Liettuassa odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.
- (7) Väestön ikääntymisestä, heikoista terveydenhuoltotuloksista ja huomattavasta nettomääräisestä maastamuutosta johtuva työikäisen väestön väheneminen voi vahingoittaa Liettuassa kasvupotentiaalia ja viime kädessä sen tulevaa lähentymiskehitystä. Samalla myös eläke- ja pitkäaikaishoitajärjestelmien kestävyys vaarantuu. Arvioiden mukaan työikäisestä väestöstä menetetään kumulatiivisesti 35 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Jos tämä trendi ei muutu, se vaarantaa työmarkkinoille soveltuvan työvoiman saatavuuden sekä pitkän aikavälin talouskasvun ja sosiaaliturvajärjestelmien kestävyys. Uhka kohdistuu erityisesti eläkejärjestelmään.
- (8) Väestörakenteen nykyinen kehitys korostaa tarvetta toteuttaa Liettuassa kattava eläkejärjestelmän uudistus, jossa paneudutaan nykyisen eläkejärjestelmän keskipitkän aikavälin kestävyys ja eläkkeiden riittävyys liittyviin riskeihin. Köyhien osuus ikääntyneistä on Liettuassa EU:n suurimpia. Tällä hetkellä ei ole kuitenkaan käytössä julkisista varoista rahoitettujen eläkkeiden indeksointimekanismia, ja sosiaalivakuutuksen piiriin kuuluviin eläkkeisiin osoitetaan suhteellisen vähän varoja. Parlamentti ei ole vielä hyväksynyt hallituksen ehdottamaa lakiesitystä, jolla otettaisiin indeksointijärjestelmä käyttöön, kytkettäisiin eläkeikä elinajanodotteen muutoksiin vuoden 2026 jälkeen ja parannettaisiin sosiaalivakuutuksen piiriin kuuluvien eläkkeiden perusosan rahoitustapaa.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ Rakenteellinen rahoitusasema sellaisena kuin komissio on sen laskenut uudelleen vakausohjelman tietojen perusteella ja yhteistä menetelmää noudattaen.

- (9) Liettuan terveydenhuoltotulokset kuuluvat EU:n heikoimpiin. Erityisesti 20–64-vuotiaiden kuolleisuus on EU:n korkein. Tämä vaikuttaa merkittävästi potentiaaliseen käytettävissä olevaan työvoimaan ja työn tuottavuuteen. Terveydenhuoltojärjestelmän puutteita ovat muun muassa liiallinen tukeutuminen laitoshoitoon sekä vähäinen panostaminen ennaltaehkäisyyn ja kansanterveyden edistämiseen. Väestörakenteen kielteiseen kehitykseen on puututtava.
- (10) On tärkeää, että Liettua vahvistaa investointeja inhimilliseen pääomaan, jotta voidaan torjua joitakin työikäisen väestön vähenemisen kielteisiä vaikutuksia ja tukea maan siirtymistä suuremman arvonlisän talouteen. Koulutustaso on noussut, mutta suurella osalla oppilaista on riittämättömät perustaidot. Liettuassa on pyrittävä varmistamaan opetuksen korkea laatu, jolla on ratkaiseva merkitys, kun vähennetään alisuoriutumista ja poistetaan koulutusjärjestelmän muita puutteita. Lisäksi korkea-asteen koulutuksessa on parannettava opetuksen laatua ja sen kykyä edistää innovointia. Jatkuvasti vähäisenä pysyvä osallistuminen aikuiskoulutukseen heikentää pyrkimyksiä parantaa inhimillisen pääoman laatua ja lisätä tuottavuutta. Joillekin talouden aloille on syntymässä osaamisvajetta. Tilanteen odotetaan pahenevan tulevaisuudessa. Nopea palkkakehitys ja tuottavuuden kasvun hidastuminen voivat heikentää kustannuskilpailukykyä. Sen vuoksi on tärkeää parantaa koulutuksen soveltuvuutta työmarkkinoiden tarpeisiin, rationalisoida koulutusjärjestelmän rakennetta ja rahoitusta, kehittää elinikäistä oppimista sekä parantaa aktiivisten työmarkkinatoimenpiteiden kohdentamista ja vaikuttavuutta. Liettua on toteuttanut toimia tehostaakseen aktiivisia työmarkkinatoimenpiteitä ja muita työnhakijoiden tukipalveluja. Vielä voidaan kuitenkin kohdistaa toimia paremmin erityisryhmiin, erityisesti hyvin pitkään työttömänä olleisiin ja niihin, joilla ei ole tarvittavia taitoja. Aktiivisiin työmarkkinatoimenpiteisiin käytetään edelleen vain vähän varoja, ja sosiaaliset turvaverkot ovat Liettuassa heikkoja. Noin 27 prosenttia Liettuan väestöstä on köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa, ja tuloerot ovat EU:n korkeimpia. Hallitus aikoo parantaa työttömyysetuuskien ja sosiaaliavustusten kattavuutta ja riittävyyttä, mutta asiaa koskevaa lainsäädäntöä ei ole vielä annettu.
- (11) Työlain ja sosiaalisen mallin kattavaa tarkistamista käsitellään parhaillaan parlamentissa. Tarkoituksena on lisätä työmarkkinasuhteiden joustavuutta ja parantaa turvaa työmarkkinoilla, mutta asiaa koskevaa lainsäädäntöä ei ole vielä annettu. Keskeisen tärkeitä tekijöitä ovat työmarkkinaosapuolten osallistuminen uudistuksen täytäntöönpanoon ja niiden kanssa käytävä laajempi vuoropuhelu.
- (12) Investoinnit ovat elpyneet hitaasti talouskriisin alkamisen jälkeen, ja niitä tuetaan tulevina vuosina EU:n rakenne- ja investointirahastoista. Tästä huolimatta uutta teknologiaa ei ole otettu käyttöön ja omaksuttu koko taloudessa, ja innovaatiot ovat vähäisiä. Tämä hidastaa tuottavuuden kasvua. Myös yksityiset investoinnit tutkimukseen ja innovointiin ovat olleet vähäisiä. Tämä johtuu kenties siitä, että yritysten tutkimus- ja innovointitoiminnan ja julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyön kannustimet ovat riittämättömät. Yksityisiä investointeja lisäämällä voitaisiin lieventää riskejä, jotka liittyvät Liettuan julkisten tutkimus- ja innovaatioinvestointien riippuvuuteen EU:n rakenne- ja investointirahastoista. Korkea-asteen koulutusjärjestelmässä on laatuun ja innovoinnin tuloksiin liittyviä puutteita. Lisäksi yhteistyö ulkomaisten yliopistojen ja tutkimuskeskusten kanssa on vähäistä. Tutkimus- ja innovointijärjestelmä on hajanainen, ja siinä esiintyy päällekkäisyyksiä ja kaksinkertaista työtä. Tämä estää Liettuaa saavuttamasta tutkimus- ja kehitysvalmiuksissa kriittistä massaa, jota innovatiivisen osaamisen lisääminen edellyttäisi. Liettuan on lisättävä kannustimia tiedemaailman ja yritysten väliseen innovointiin ja yhteistyöhön muun muassa kehittämällä inhimillistä pääomaa ja investoimalla siihen. Näin voitaisiin lisätä teknologian siirtoa reaali-talouteen. Innovoinnin tasoa voitaisiin nostaa myös parantamalla liettualaisten yritysten heikkoja valmiuksia omaksua ulkopuolista tietämystä kaupallisia tarkoituksia varten.
- (13) Komissio on osana eurooppalaista ohjausjaksoa tehnyt kattavan analyysin Liettuan talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Liettualle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Liettuan finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta

on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3.

- (14) Neuvosto on tutkinut vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto ⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1,

SUOSITTAA, että Liettua toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. varmistaa, että poikkeaminen julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteesta rajoitetaan eläkejärjestelmän systeemiseen uudistamiseen liittyvään sallittuun määrään vuosina 2016 ja 2017; keventää matalapalkkaisten työntekijöiden verorasitusta siirtämällä verotuksen painopistettä muihin lähteisiin, jotka ovat vähemmän haitallisia kasvun kannalta, ja parantaa verosäännösten noudattamista, erityisesti arvonlisäverotuksen alalla;
2. lisää investointeja inhimilliseen pääomaan ja pyrkii poistamaan osaamisvajeen parantamalla koulutuksen soveltuvuutta työmarkkinoiden tarpeisiin parantamalla opetuksen ja aikuiskoulutuksen laatua; lisää aktiivisten työmarkkinatoimenpiteiden kattavuutta ja vaikuttavuutta; vahvistaa työmarkkinaosapuolten vuoropuhelumekanismien roolia; parantaa terveydenhuoltojärjestelmän suorituskykyä lisäämällä avohoitoa sekä parantamalla sairauksien ennaltaehkäisyä ja kansanterveyden edistämistä; parantaa työttömyys- ja sosiaalietuuksien kattavuutta ja riittävyttä;
3. toteuttaa toimenpiteitä, joilla parannetaan tuottavuutta ja tehostetaan uuden teknologian käyttöönottoa ja omaksumista koko taloudessa; parantaa innovaatiopolitiikan koordinoitua ja kannustaa yksityisiin investointeihin muun muassa kehittämällä vaihtoehtoisia rahoitustapoja.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,
Romanian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu
Romanian vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2016/C 299/18)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjauksen. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ perusteella varoituskansallismekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Romania kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.
- (2) Romaniaa koskeva vuoden 2016 maaraaportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Romanian edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio esitteli 8 päivänä maaliskuuta 2016 perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päättää analyysinsä perusteella, että Romanian makrotaloudessa ei ole epätasapainoja.
- (3) Romania toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 lähentymisohjelmansa 28 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Kolmas maksutasetukiohjelma (2013–2015) päättyi syyskuussa 2015, mutta sitä koskeva tarkastelu ei ole vielä valmistunut. Kolmatta virallista tarkastuskäyntiä (16 päivästä –30 päivään kesäkuuta 2015) ohjelman ehtojen toteutumisen arvioimiseksi ei ole saatu päätökseen. Vaikka useilla aloilla saatiin aikaan jonkin verran edistystä, ohjelman nykyiset ja aiemmat saavutukset ovat vaarantuneet keskeisillä politiikka-aloilla. Ohjelman jälkeinen valvonta alkoi 1 päivänä lokakuuta 2015, ja se jatkuu ainakin siihen asti kunnes 70 prosenttia ensimmäisen maksutaseohjelman osana myönnetystä lainasta on maksettu takaisin eli vähintään kevääseen 2018.
- (6) Romaniaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 lähentymisohjelmassaan kokonaisrahoitusaseman heikkenemistä siten, että se on – 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2015 ja – 2,9 prosenttia suhteessa BKT:hen vuosina 2016 ja 2017. Myös rakenteellisen rahoitusaseman odotetaan heikenevän. Ohjelman mukaan poiketaan julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteesta, joka saavutettiin vuosina 2014 ja 2015. Tavoite on 1 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, eikä siihen palata ohjelmakauden aikana. Lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden velan suhteessa BKT:hen odotetaan olevan alle 40 prosenttia koko ohjelmakauden ajan. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava vuonna 2016 ja jossain määrin suotuisa vuonna 2017. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan on olemassa merkittävän poikkeaman riski vuonna 2016 ja, jos politiikka säilyy muuttumattomana, myös vuonna 2017. Lisäksi komission kevään 2016 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämän odotetaan olevan 3,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017. Tämä ylittää perussopimuksen mukaisen 3 prosentin viitearvon. Neuvosto katsoo lähentymisohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella olevan vaarana, että Romania ei noudata vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Tämän vuoksi tarvitaan lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan sääntöjen noudattaminen vuosina 2016 ja 2017.
- (7) Romanian finanssipoliittiseen kehukseen liittyvä lainsäädäntö on vakaa, mutta sitä ei sovelleta tehokkaasti käytännössä. Mitään hiljattain toteutetuista alijäämää kasvattavista julkisen talouden toimenpiteistä ei käynnistetty tai hyväksytty osana tavanomaista talousarviomenettelyä. Vuonna 2015 rikottiin vaatimusta liittää valtiovarainministeriön tarkistama vaikutustenarviointi uusiin lakialoitteisiin, joilla lisätään julkisia menoja tai vähennetään julkisia tuloja, kuten myös vaatimuksia noudattaa menokattoa ja ehdottaa tulojen vähentymiselle korvaavia toimenpiteitä. Käytännössä finanssipoliittiselle neuvostolle annetaan hyvin vähän aikaa reagoida talousarviota koskeviin ehdotuksiin, eikä sen lausuntoja ja suosituksia oteta riittävästi huomioon. Vuoden 2016 budjettilain tavoitteena on julkisen talouden alijäämä, joka on 2,95 prosenttia suhteessa BKT:hen. Tämä johtaa merkittävään poikkeamaan keskipitkän aikavälin tavoitteesta eikä ole kansallisen finanssipoliittisen kehuksen mukaista.
- (8) Parhaillaan toteutetaan useita toimenpiteitä, joilla parannetaan veronkantoa ja lisätään verosäännösten noudattamista. Näitä toimenpiteitä ovat kassakoneiden tekeminen pakollisiksi, käteismaksuja koskevien sääntöjen tiukentaminen, uusi alv-rekisteröintimenettely, veroviranomaisen (ANAF) suorittamien tarkastusten lisääminen ja sen käynnissä oleva organisaatiouudistus. Veronkierron yleisyys ja verosäännösten heikko noudattaminen ovat kuitenkin edelleen haaste. Pimeä työ ja palkkojen aliraportointi vähentävät edelleen verotuloja ja vääristävät taloutta. Pimeän työn hillitsemiseksi toteutetut toimenpiteet, joita myös työsuojeluviranomaiset ovat toteuttaneet, ovat edelleen teholtaan rajallisia.
- (9) Laki, jolla naisille ja miehille asetetaan sama eläkeikä, on ollut parlamentin käsittelyssä vuodesta 2013. Jos se hyväksyttäisiin, ikääntyvien naisten osallistuminen työmarkkinoille lisääntyisi merkittävästi, sukupuolten välinen eläke-ero kaventuisi ja vanhuusköyhyyden riski vähenisi.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (10) Työmarkkinaolosuhteet paranivat vuonna 2015. Työttömyysaste on alhainen ja työllisyysaste kasvaa. Pitkäaikais-työttömyyttä on vähemmän kuin EU:ssa keskimäärin. Jäljellä on kuitenkin merkittäviä haasteita, jotka liittyvät erityisesti työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten osuuteen. Näiden nuorten aktivoimiseksi on toteutettu vain rajallisesti toimia.
- (11) Kansallinen työvoimatoimisto on jäljessä yksilöllisten palvelujen tarjoamisessa työnhakijoille, ja sillä on työnantajille vain rajoitetusti palveluja, vaikka sille on ilmoitettava avoimista työpaikoista. Työttömien eri ryhmille suunnatun räätälöidyn tuen antamiseksi on hyväksytty menettely, mutta sitä ei ole vielä pantu täytäntöön. Työvoima- ja sosiaalipalvelujen välinen yhteistyö on hyvin vähäistä, minkä vuoksi sosiaaliavustuksia saavia on entistä vaikeampi aktivoida.
- (12) Vähimmäispalkka, joka on EU:n pienimpiä, on noussut huomattavasti vuodesta 2013. Sen määrittelyä varten ei kuitenkaan ole puolueettomia kriteerejä, mikä aiheuttaa epävarmuutta. Vähimmäispalkan määrittelyä varten on perustettu kolmikantatyöryhmä, mutta edelleenkin ei ole olemassa selkeitä ohjeita tai kriteereitä, joissa otettaisiin huomioon vähimmäispalkan vaikutus työpaikkojen luomiseen, sosiaalisiin oloihin ja kilpailukykyyn. Työmarkkinavuoropuhelu on edelleen yleisesti heikkoa.
- (13) Köyhyys- ja syrjäytymisvaara on Romaniassa yksi EU:n suurimpia. Sosiaaliavustusten varassa elävien ihmisten työvoimapolitiittiset aktivointitoimet ovat vähäisiä, erityisesti maaseudulla. Sosiaalietuuksien viiteindeksiä, johon sosiaalietuuksien määrät perustuvat, ei päivitetä säännöllisesti taloudellisen tilanteen mukaan, mikä voi ajan mittaan vaikuttaa etuuksien riittävyyteen. Vähimmäistoimeentulotukea koskeva laki, jonka odotetaan parantavan sosiaali-etuuksien kohdentamista ja riittävyyttä ja vähimmäistoimeentulotukea saavien henkilöiden työvoimapolitiittisia aktivointitoimia, on lähetetty parlamenttiin hyväksyttäväksi. Useilla hallituksen köyhyyden vastaisen paketin toimenpiteillä pyritään puuttumaan ongelmaan integroivan lähestymistavan avulla (koulutus, terveydenhuolto, asuminen, sosiaaliturva, liikenne).
- (14) Romaniassa on edelleen koulutukseen liittyviä haasteita. Useat strategiat koskevat elinikäistä oppimista, ammatillista koulutusta, korkeakoulutusta ja koulunkäynnin keskeyttämistä. Koulunkäynnin keskeyttäneiden osuus on kuitenkin edelleen selvästi EU:n keskiarvoa suurempi osittain sen vuoksi, että vuonna 2015 hyväksytyt strategian täytäntöönpanossa on merkittäviä viiveitä. Tilannetta ehkäiseviä ja korjaavia ohjelmia on vähän. Haavoittuvassa asemassa olevilla ryhmillä, kuten romaneilla ja köyhien perheiden lapsilla, on edelleen vaikeuksia laadukkaaseen koulutukseen pääsyssä ja koulunkäynnin loppuun saattamisessa erityisesti maaseutualueilla. Romania on tukenut varhaiskasvatuksessa muita heikommassa asemassa olevien (3–6-vuotiaiden) lasten osallistumista päiväkotipetukseen. Tätä nuorempien, 0–3-vuotiaiden lasten varhaiskasvatustalvet ovat edelleen rajallisia. Hiljattain annettu lainsäädäntö, jossa laajennetaan vanhempainvapaata koskevia säännöksiä, sekä riittämättömät kannustimet työhön voivat lisätä naisten esteitä osallistua työmarkkinoille. Keskiasteen ammatilliseen koulutukseen osallistuvien osuus on EU:n keskiarvoa suurempi, mutta koulutuksen keskeyttävien osuus on edelleen suuri. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus kasvaa, mutta tutkintojen laatu ja soveltuvuus työmarkkinoiden tarpeisiin on rajallinen. Aikuis- ja aikuiskoulutukseen osallistuu vain harva.
- (15) Terveydenhuollon tulokset Romaniassa ovat heikkoja. Syntymähetken elinajanodote on sekä miehillä että naisilla selvästi alle EU:n keskiarvon. Pääongelmat ovat edelleen pääsy terveydenhuollon piiriin ja liiallinen turvautuminen sairaalahoitoon. Epäviralliset maksut ovat yleisiä julkisessa terveydenhuollossa, mikä heikentää pienituloisten henkilöiden pääsyä sen piiriin. Romania on hyväksynyt toimenpiteitä, joilla parannetaan pienituloisten eläkeläisten sekä syrjäisillä ja eristyneillä alueilla asuvien pääsyä terveydenhuollon piiriin. Kehitteillä on sosiaali- ja terveydenhuoltoasioiden sovittelijoiden verkosto, ja yhteisöpalveluista on tehty lakiehdotus. Vammaisten laitoshoidosta luopuminen on edelleen haaste.
- (16) Romania on toteuttanut toimenpiteitä puuttuakseen terveydenhuoltojärjestelmänsä vähäisiin määrärahoihin ja julkisten varojen tehottomaan käyttöön. Uudistuksiin on sisällytetty terveydenhuoltoalan maksurästien hoitaminen, lääkemenojen kestävyuden parantaminen, sähköisten terveyspalvelusovellusten käyttöönotto, terveydenhuoltojärjestelmän rahoituksen parantaminen, strategian laatiminen resurssien siirtämiseksi sairaalahoidosta ehkäisevään ja perusterveydenhuoltoon sekä hankintamenettelyjen keskittäminen. Hallinnollisten valmiuksien puute kuitenkin viivästyttää vuosien 2014–2020 kansallisen terveydenhuoltostrategian toteuttamista. Erityisesti terveydenhuoltojärjestelmän tehokkuudelle on haittaa viiveistä sairaala-alan yksinkertaistamisesta ja siirtymisestä vuodeosastohoidosta kustannustehokkaampaan avohoitoon.

- (17) Kaupunki- ja maaseutualueiden kehityserot ovat Romaniassa suuret. Maaseudulla työllisyystilanne, sosiaalinen tilanne sekä terveydenhuollon ja koulutuksen tulokset ovat kaupunkeja heikompia ja ihmisten pääsy koulutuksen, terveydenhuoltopalvelujen, yleishyödyllisten peruspalvelujen ja julkisten palvelujen piiriin on vaikeampaa, sillä paikallishallinnon valmiudet ovat heikot ja hajanaiset. Maaseutualueiden sosioekonomista kehitystä haittaa liikenneinfrastruktuurin kehittämättömyys sekä julkisen ja yksityisen liikenteen vähäisyys. Lisäksi työmatkakustannukset ovat korkeat ja laajakaistainfrastruktuuriin pääsy rajallista. Maatalouden vähäinen arvonlisäys ja talouden yksipuolisuus maaseutualueilla haittaa kestäväen maaseututalouden kehittämistä. Suuri osa maaseudun työvoimasta työskentelee omavaraisviljelyn tai osittaisen omavaraisviljelyn piirissä. Sille on ominaista piilotyöttömyys tai palkaton kotitaloustyö, heikko tuottavuus ja köyhyys. Pääosin EU:n rahoittamalla köyhyyttä torjuvalla paketilla toteutetaan integroitua köyhyyden vastaista lähestymistapaa myös maaseudulla. Perusteilla on yhdenmetyä yhteisöryhmiä, joiden tarkoituksena on tarjota monenlaisia palveluja heikoimmassa asemassa oleville yhteisöille. Näitä ryhmiä ei ole kuitenkaan vielä perustettu.
- (18) Strategiset puitteet julkishallinnon uudistamiseksi ovat olleet olemassa vuodesta 2014, mutta vuonna 2015 niiden toteuttaminen oli hidasta. Vuonna 2016 on hyväksytty tiettyjä keskeisiä aloitteita, joilla parannetaan julkishallinnon toiminnan läpinäkyvyyttä ja tuloksellisuutta. Keskeisiin prosesseihin ja päätöksiin liittyy kuitenkin sattumanvaraisuutta, joka johtuu viiveistä henkilöstöjohtamisen yleisen ja avoimen lähestymistavan käyttämisessä erityisesti palkkaamisen/nimittämisen, arvioinnin, palkkauksen, kaikkien henkilöstöryhmien urakehityksen sekä koulutuksen osalta. Lisäksi organisatoriset rakenteet ovat epävakaita. Näillä seikoilla on kielteinen vaikutus virkamieskunnan riippumattomuuteen ja ammattimaisuuteen ja näin ollen sen tuloksellisuuteen ja tehokkuuteen. Monimutkaiset hallintomenettelyt, tehoton julkisten hankintojen järjestelmä ja laajalle levinnyt korruptio rajoittavat palvelujen (myös sähköisten viranomaispalvelujen) tarjoamista sekä kansalaisille että yrityksille. Strategista suunnittelua, ohjelmabudjetointia, kuulemiskäytänteitä ja näyttöön perustuvaa päätöksentekoa käytetään edelleen liian vähän. Nämä haasteet haittaavat useilla aloilla tärkeiden politiikkatoimien täytäntöönpanoa ja esimerkiksi saatavilla olevien EU:n varojen ja muun taloudellisen tuen hyödyntämistä.
- (19) Tärkeimpiä talouden aloja hallitsevilla valtion omistamilla yrityksillä on taipumus alisuoriutua. Näitä yrityksiä on erityisen paljon tärkeimmillä infrastruktuuritoimialoilla. Energia-alalla niiden osuus on 44 prosenttia liikevaihdosta ja 77 prosenttia työvoimasta, ja liikennealalla 24 prosenttia liikevaihdosta ja 28 prosenttia työvoimasta. Valtionyhtiöiden omistajaohjauksesta annetusta erityisasetuksesta nro 109/2011 tehtiin laki 10 päivänä toukokuuta 2016, ja sitä on muutettu vastaamaan paremmin kansainvälisiä hyviä käytänteitä. Romania on jälleen aloittanut ammattijohtajien palkkaamisen väliaikaisen johdon tilalle useissa valtionyhtiöissä, mutta edistys on ollut alun perin ilmoitettua hitaampaa. Vuotuisten talousarvioiden hyväksymisen ja tarkastetun vuotuisen tilinpäätöksen julkaisemisen nopeuttaminen edistäisi myös valtionyhtiöiden läpinäkyvyyttä ja vastuuvollisuutta. Uutta yksityistämislakia valmistellaan. Se saattaa kuitenkin sisältää omistajaohjausta koskevan lainsäädännön kanssa ristiriitaisia säännöksiä. Erityisen ongelmallisia ovat todennäköiset päällekkäisyydet yksityistämistä vastaavan erityisselvittäjän ja yrityksen johdon vastuualueissa.
- (20) Vaikka oikeuslaitos on pyrkinyt puuttumaan korkean tason korruptioon, korruptiota esiintyy edelleen useilla talouden aloilla ja siinä on mukana nimitettyjä viranhaltijoita ja vaaleilla valittuja edustajia kaikilla hallinnon tasoilla samoin kuin julkisten laitosten virkamiehiä ja toimenhaltijoita. Oikeuslaitosta ollaan uudistamassa merkittävästi, mutta edelleen ongelmallisia ovat tuomioistuinten suuri työmäärä, tuomioistuinten päätösten ennakoitavuus ja moitteeton täytäntöönpano sekä oikeuslaitokseen kohdistuva ulkoinen paine. Romanialle osoitetaan yhteistyö- ja seurantamekanismin puitteissa suosituksia, jotka koskevat oikeuslaitoksen uudistamista ja korruption torjuntaa. Sen vuoksi kyseisiä aloja ei ole otettu huomioon Romanialle osoitetuissa maakohtaisissa suosituksissa.
- (21) Rahoitussektorin vakaus on parantunut. Sille aiheutuu kuitenkin edelleen riski kotimaisista lakialoiteista. Hiljattain hyväksytty velkavastuusta vapautumista koskeva laki, jota sovelletaan olemassa oleviin lainoihin takautuvasti, voi olla useille luottolaitoksille haaste ja johtaa luotonannon vähenemisen. Laki voi lisätä rahoitussektorin vakauteen kohdistuvia riskejä ja vaikuttaa koko talouteen. Lisäksi pankeille voi aiheutua kielteistä vaikutusta ehdotuksesta muuntaa valuuttalainat paikalliseksi valuutaksi sekä eräistä tuomioistuinten päätöksistä, jotka koskevat lainasopimusten kohtuuttomia ehtoja.
- (22) Riittämätön tai huonolaatuinen infrastruktuuri on yksi suurimmista liiketoimintaa haittaavista ongelmista Romaniassa ja muodostaa esteen kaupan ja talouden kehittymiselle. Vaikka tilanne on hiljattain parantunut jonkin

verran, Romania on edelleen alueensa vertaismaista viimeinen, kun tarkastellaan, minkälaisena liikenne- ja viestintäinfrastruktuurin laatua pidetään. Sen maantie- ja moottoritieverkosto on pieni verrattuna vertaismaihiin ja suhteutettuna maan kokoon. Liikennettä koskevan yleissuunnitelman ja siihen liittyvän rautatieuudistuksen hyväksyminen on lykkääntynyt jatkuvasti.

- (23) Julkiset investoinnit ovat vähentyneet vuodesta 2008 lähtien huolimatta siitä, että rahoitusta on hyvin saatavilla erityisesti EU:n rahastoista. Tämä suuntaus kääntyi vuonna 2015, mutta julkisten investointien odotetaan hiipuvan vuodesta 2016 alkaen, sillä vuosien 2014–2020 ohjelman täytäntöönpano ei ole päässyt kokonaisuudessaan käyntiin eikä suunnitteilla ole riittävästi ja riittävän valmiita hankkeita. Romaniassa on hiljattain alettu lisätä ministeriöiden välistä yhteistyötä julkisen hankintajärjestelmän uudelleenjärjestämiseksi ja investointihankkeiden suunnittelun ja täytäntöönpanon parantamiseksi. Julkisten investointihankkeiden valmistelu on kuitenkin edelleen riittämätöntä ja ulkoisille vaikutuksille altista. Hankkeiden valintaa häiritsee yhä keskipitkän ja pitkän aikavälin suunnittelun ja strategisten prioriteettien puute, tarve saada aikaan monien päättäjien välinen yhteisymmärrys, valtiovarainministeriön julkisten investointien arvioinnista vastaavan yksikön täytäntöönpanovaltuuksien rajallisuus ja valintakriteereiden puute paikallisen kehittämisen kansallisessa ohjelmassa.
- (24) Kustannuskilpailukyyn ja kaupan tulosten merkittävästä parantumisesta huolimatta Romanian reaalin kilpailukyky on edelleen haasteellinen. Rakenteelliset esteet häiritsevät siirtymistä korkeamman lisäarvon talouteen ja rajoittavat Romanian kykyä saada aikaan kestävä kasvua. Hallinnollisten menettelyjen monimutkaisuus, finanssi- ja veropolitiikan epävakaisuus ja heikko liiketoimintaympäristö vaikuttavat edelleen kielteisesti investointipäätöksiin. Veronkierto ja pimeä työ vähentävät verotuloja ja vääristävät taloutta. Pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuudet saada rahoitusta ovat edelleen rajalliset.
- (25) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Romanian talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös lähentymisohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Romanian viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Romanian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–4.
- (26) Neuvosto on tutkinut lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1,

SUOSITTAA, että Romania toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. vähentää poikkeamista julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteesta vuonna 2016 ja sopeuttaa julkista taloutta 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017, mikäli keskipitkän aikavälin tavoitteeseen ei päästä vähäisemmällä sopeutustoimilla; varmistaa finanssipoliittisen kehyksen soveltamisen ja vahvistaa verosäännösten noudattamista ja veronkantoa; varmistaa, ettei lakialoitteilla heikennetä oikeusvarmuutta eikä vaaranneta rahoitusvakautta; hyväksyy tarvittaessa toimenpiteitä, joilla vähennetään tällaisia riskejä;
2. lisää kansallisen työvoimatoimiston palveluja työnantajille ja työnhakijoille erityisesti räätälöimällä palveluja työnhakijoiden profiiliin mukaan, yhdistämällä palvelut paremmin sosiaalihuoltoon, myös sosiaalipalveluihin, ja pyrkimällä saavuttamaan nuoret, jotka eivät ole rekisteröityneet työvoimapalvelujen käyttäjiksi; vahvistaa työmarkkinaosapuolia kuultuaan puolueettomat kriteerit vähimmäispalkan määrittämiseksi; toteuttaa toimia koulunkäynnin keskeyttämisen ehkäisemiseksi ja lisää laadukkaan koulutuksen tarjontaa erityisesti romaneille; hyväksyy naisten ja miesten eläkeiän yhdenmukaistamisen;
3. hillitsee epävirallisia maksuja terveydenhuoltoalalla ja lisää avohoitomahdollisuuksia; parantaa henkilöstöjohtamisen riippumattomuutta ja läpinäkyvyyttä julkishallinnossa; yksinkertaistaa yrityksiä ja kansalaisia koskevia hallinnollisia menettelyjä; vahvistaa valtionyhtiöiden omistajaohjausta;

(¹) Asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

4. parantaa yhdennettyjen julkisten palvelujen saatavuutta, laajentaa perusinfrastruktuuria ja edistää talouden monipuolistamista erityisesti maaseutualueilla; hyväksyy ja panee täytäntöön liikennettä koskevan yleissuunnitelman; parantaa julkisten investointihankkeiden priorisointia ja valmistelua.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. KAŽIMÍR

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,
Suomen vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Suomen
vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2016/C 299/19)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoituskoneismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Suomi kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016 ⁽³⁾. Koska Suomi kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa tiiviisti yhteydessä toisiinsa, Suomen olisi varmistettava, että suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (2) Suomea koskeva vuoden 2016 maaportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Suomen edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

⁽³⁾ EUVL C 96, 11.3.2016, s. 1.

kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio esitteli 8 päivänä maaliskuuta 2016 perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päätteli analyysinsä perusteella, että Suomen makrotaloudessa on epätasapainoja. On tärkeää puuttua etenkin useita vuosia jatkuneeseen kustannuskilpailukyyn heikkenemiseen, johon on synnyn lähinnä se, että palkat ovat pitkään nousseet enemmän kuin tuottavuus. Tämä on johtanut vaihtotaseen voimakkaaseen heikkenemiseen vuosina 2008–2012. Analyysissa tuli esiin myös merkittäviä keskipitkän ja pitkän aikavälin riskejä, jotka kohdistuvat jo ennestään kireän julkisen talouden kestävyYTEEN.

- (3) Suomi toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 vakausohjelmansa 14 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 ⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Vuoden 2016 vakausohjelma viittaa siihen, että poikkeuksellisen pakolaisvirran vaikutus julkiseen talouteen on merkittävä. Vakausohjelmassa annetaan riittävä näyttö näiden julkisen talouden lisäkustannusten laajuudesta ja luonteesta. Hyväksyttävät lisämenot olivat komission mukaan 0,05 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2015, ja niiden arvioidaan tällä hetkellä olevan 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016. Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 1 kohdan ja 6 artiklan 3 kohdan säännöksissä otetaan huomioon tällaiset lisämenot, sillä pakolaisvirta on poikkeuksellinen tapahtuma, jonka vaikutus Suomen julkiseen talouteen on merkittävä, eikä kestävyys vaarannu, jos tilapäinen poikkeaminen julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeuttamisuralta sallitaan. Vaadittua sopeutusta kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta vuodeksi 2015 on siksi pienennetty näiden kustannusten huomioon ottamiseksi. Vuoden 2016 osalta tehdään keväällä 2017 Suomen viranomaisten toimittamien havaittujen tietojen perusteella lopullinen arviointi hyväksyttävänä määrineen.
- (6) Suomeen sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennalta ehkäisevää osiota. Komissio antoi 18 päivänä toukokuuta 2016 SEUT 126 artiklan 3 kohdan nojalla kertomuksen, sillä Suomen julkisen talouden velka ylitti suhteessa BKT:hen määritellyn 60 prosentin viitearvon vuonna 2015. Analyysissa pääteltiin, että velkakriteerin olisi katsottava täyttyneen. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 lähentymisohjelmassaan rahoitusaseman parantamista vähitellen – 2,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja edelleen – 1,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2020. Hallituksen suunnitelmien mukaan julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite, joka on 0,5 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, saavutetaan viimeistään vuonna 2019. Vakausohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan olevan suurimmillaan 67,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2019 ja supistuvan 67,2 prosenttiin vuonna 2020. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteitä, joita julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen saavuttaminen viimeistään vuonna 2019 edellyttää, ei ole vielä riittävästi täsmennetty. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan on olemassa riski, että suositellusta sopeutuksesta poiketaan jonkin verran vuonna 2016. Vaikka arvioinnissa jätettäisiin huomioimatta poikkeuksellisen pakolaisvirran vaikutus julkiseen talouteen, päätelmä ei vuoden 2016 osalta muuttuisi. Jos politiikka säilyy muuttumattomana, riskinä on merkittävä poikkeaminen suositulta sopeutusuralta vuonna 2017. Velkasuhteen noususuuntauksen arvioidaan jatkuvan niin, että vuonna 2017 se on 66,9 prosenttia. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella olevan vaarana, että Suomi ei noudata vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Tämän vuoksi tarvitaan lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan vaatimusten noudattaminen vuosina 2016 ja 2017.
- (7) Väestön ikääntymisen ja työvoiman vähenemisen vuoksi eläke-, terveydenhuolto- ja pitkäaikaishoitomenojen odotetaan kasvavan vuoteen 2030 mennessä 26,9 prosenttiin, kun ne vuonna 2013 olivat 23,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Tammikuussa 2016 Suomessa säädettiin eläkeuudistuksesta, jolla lakisäateinen eläkeikä

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

kytketään elinajanodotteen muutoksiin vuodesta 2027. Kuntien järjestämien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden menot ovat 10 prosenttia suhteessa BKT:hen. Jos järjestelmää ei uudisteta, menojen ennustetaan kasvavan nimellisesti 2,4 prosenttia vuodessa ja myös suhteessa BKT:hen. Pitkälle menevän aluehallintouudistuksen ja terveys- ja sosiaalipalveluiden rakenneuudistuksen pääpiirteistä on sovittu. Uudistuksen tärkeimpiin tavoitteisiin kuuluu kestävyysvajeen pienentäminen pitkällä aikavälillä 3 miljardilla eurolla saamalla kustannukset paremmin kuriin. Tähän päästään integroimalla palveluja, siirtämällä palveluiden järjestäminen suuremmille alueille ja digitalisoinnin avulla. Kaikki yksityiskohdat on vielä määritettävä ja muutosjohtamisen suunnitelmat laadittava ennen kuin uudistus voi tulla voimaan vuoden 2019 alusta, kuten on suunniteltu. Hallitus on ilmoittanut, että vuoden 2016 lopulla esitetään toimenpiteitä uudistuksen toteuttamiseksi. Uudistuksen mittavuuden ja tiukan aikataulun vuoksi toteuttaminen on haasteellista. Siksi säädösehdotusten hyväksyminen oikea-aikaisesti on tärkeää.

- (8) Suomen kilpailukyyn palauttamiseksi työmarkkinoiden toimintaa on parannettava monin tavoin. Kokonaistasolla palkkojen nousu on ollut maltillista sen jälkeen, kun keskitetystä palkkaratkaisusta sovittiin vuoden 2013 lopulla. Sopimuspalkkojen vuotuinen kasvu hidastui palkkaratkaisun ansiosta vuoden 2013 viimeisen neljänneksen 1,3 prosentista 0,5 prosenttiin vuoden 2015 viimeisellä neljänneksellä. Kesäkuussa 2015 työmarkkinaosapuolet päättivät jatkaa sopimusta vuoteen 2016. Työn tuottavuus ei ole kuitenkaan vielä lähtenyt kasvuun, ja siksi nimellisten yksikkötyökustannusten ennustetaan kasvavan, joskin hitaammin. Kustannuskilpailukyyn palauttamiseksi on käyty neuvotteluja. Työmarkkinaosapuolten välillä sovittiin 29 päivänä helmikuuta 2016 kilpailukyky sopimuksesta. Sopimus on sisällytettävä alakohtaisiin sopimuksiin ennen kuin se voidaan panna täytäntöön. Kilpailukyky sopimusta täydennetään työmarkkinaosapuolten sopimilla toimenpiteillä, joilla lisätään työmarkkinoiden joustoa ja luodaan uusi palkanmuodostusmalli, jossa muiden alojen palkat sidotaan vientialojen palkankorotuksiin. On tärkeää, että työmarkkinoitoimenpiteiden toteuttamisessa kunnioitetaan kaikilta osin työmarkkinaosapuolten roolia.
- (9) Työikäisen väestön vähenemisen vuoksi työvoimaosuuden lisääminen on tärkeää. Tämä edellyttää jatkuvaa työtä ikääntyneiden työntekijöiden, nuorten, pitkäaikaistyöttömien ja matalan osaamistason työntekijöiden integroimiseksi työmarkkinoille. Työllisyysaste oli ennen kriisiä vuonna 2008 korkeimmillaan 70,6 prosenttia. Se on laskenut yli kaksi prosenttiyksikköä ja oli 68,5 prosenttia vuonna 2015. Samaan aikaan työttömyys on kasvanut 6,4 prosentista 9,4 prosenttiin. Ikääntyneiden työllisyysaste on parantunut vähitellen, mutta joitain varhaisen työmarkkinoilta poistumisen väyliä on edelleen jäljellä. Näitä ovat laajennetut työttömyysetuudet, joita ikääntyneille työntekijöille on tarjolla eläkkeelle siirtymiseen asti (ns. työttömyysputki). Jos niitä ei vähennetä, ne voivat rajoittaa vuonna 2016 säädetyin eläkeuudistuksen myönteistä vaikutusta. Aiemman eläkeuudistuksen mukaista työttömyysputkea koskevien muuttujien muutosten vaikutuksia arvioidaan vuonna 2019. Pitkäaikaisyöttömyys lisääntyi huomattavasti vuosien 2008 ja 2014 välillä, 1,2 prosentista 1,9 prosenttiin kokonaistyövoimasta, siitä huolimatta, että monet pitkäaikaistyöttömät siirtyvät lopuksi työmarkkinoiden ulkopuolelle. Nuorisotyöttömyys kasvoi 22,4 prosenttiin vuonna 2015. Heikosti toimivat työmarkkinat vaikuttavat eniten matalan osaamistason työntekijöihin. Aktiivisten työmarkkinoitoimenpiteiden määrärahojen leikkaaminen samaan aikaan, kun toimenpiteiden kysyntä kasvaa, voi haitata edellä mainittujen ryhmien mahdollisuuksia palata työhön. Monimutkainen etuusjärjestelmä erilaisine tukineen voi johtaa aktivoinnin osalta merkittäviin kannustin- ja matalapalkkaloukkuihin. Koska aktiivisten työmarkkinoitoimenpiteiden määrärahoja leikataan, on erittäin tärkeää puuttua näihin loukkuihin ja ottaa käyttöön myönteisiä kannustimia työn vastaanottamiseen esimerkiksi parantamalla mahdollisuuksia yhdistää työntekoa ja etuuksia. Suhteellisen suuren maahanmuuttaja- ja pakolaismäärän saapuminen Suomeen vuonna 2015 voi auttaa tasapainottamaan väestön ikääntymisen vaikutuksia, mutta vain, jos tulijat onnistutaan integroimaan työmarkkinoille ja koulutusjärjestelmään. Työmarkkinoilla on työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaanto-ongelmia, jotka johtuvat osittain talouden rakennemuutoksesta, kun uusia työpaikkoja syntyy muille maantieteellisille alueille ja muille toimialoille kuin niille, joilla työpaikkoja on menetetty. Tarvitaan toimenpiteitä, joilla lisätään kohtuuhintaisia asuntoja Helsingin seudulla. Tarvitaan myös tuloksellisia toimintatapoja, joiden avulla ihmiset voivat päivittää osaamistaan ja löytää työtä.
- (10) Liiketoimintaympäristö on Suomessa yhtä hyvä tai parempi kuin muissa kehittyneissä talouksissa. Suomen talouden kokonaiskilpailukykyyn vaikuttaa kuitenkin kilpailun puute, erityisesti vähittäiskaupan ja liikenteen kaltaisissa palveluissa, jotka on suunnattu ensisijaisesti kotimarkkinoille. Yritykset ovat maininneet liiallisen sääntelyn joillakin markkinoilla markkinoille tulon ja kasvun esteeksi. Tällaisiin liiallisiin vaatimuksiin on puututtava, jotta voidaan edistää yrittäjyyttä ja investointeja. Vähittäiskaupparektorilla kaavoitussäännösten uudistuksessa joustavoitetaan kauppojen kokoa ja sijaintia koskevia sääntöjä. Avoimen sektorin rakennemuutos jatkuu. Avoimien sektorin hyötyisi uusien, erityisesti korkean arvonlisäyksen markkinoiden, tuotteiden ja palvelujen

kehittämisestä. Rakennemuutosta voitaisiin helpottaa toimenpiteillä, joilla tuetaan yritysten laajentumista, kansainvälistymistä ja innovointia. Lainsäädäntömuutoksia tehtiin syyskuussa 2015, mutta useimpien muutosten täytäntöönpanon odotetaan alkavan vasta vuosina 2016–2018. Hallitus on ilmoittanut, että uusia rakenneuudistuksia on tulossa kilpailun lisäämiseksi markkinoilla.

- (11) Komissio on eurooppalaisen ohjauksjakson osana tehnyt kattavan analyysin Suomen talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Suomelle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Suomen finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjauksjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3.
- (12) Neuvosto on tutkinut vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto ⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.
- (13) Neuvosto on tutkinut kansallisen uudistusohjelman ja vakausohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 2 ja 3,

SUOSITTAA, että Suomi toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. sopeuttaa julkista taloutta vuosittain kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja 0,6 prosenttia vuonna 2017; käyttää mahdollisia satunnaistuloja nopeuttaakseen julkisen talouden velkasuhteen pienentämistä; varmistaa, että hallintouudistus, jolla pyritään parantamaan sosiaali- ja terveystalouden kustannustehokkuutta, hyväksytään ja toteutetaan oikea-aikaisesti;
2. varmistaa työmarkkinaosapuolten roolia kunnioittaen, että palkanmuodostusjärjestelmä lisää paikallista sopimista palkoista ja poistaa jäykkyyksiä ja edistää näin kilpailukykyä ja vientiteollisuusvetoisempaa lähestymistapaa; lisää kannustimia työn vastaanottamiseen ja varmistaa, että käytössä on kohdennettuja ja riittäviä aktiivisia työmarkkinatoimenpiteitä, myös maahanmuuttajataustaisille ihmisille; toteuttaa toimenpiteitä, joilla vähennetään alueellista ja osaamiseen liittyvää kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuutta;
3. jatkaa toimia, joilla lisätään kilpailua palvelualoilla, vähittäiskauppa mukaan lukien; edistää yrittäjyyttä ja investointeja muun muassa vähentämällä hallinnollista ja sääntelyyn liittyvää rasitetta, jotta voidaan tukea korkean arvonlisäyksen tuotannon kasvua.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

NEUVOSTON SUOSITUS,**annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,****Latvian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Latvian vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto**

(2016/C 299/20)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ perusteella varoituskansallismekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Latvia ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016 ⁽³⁾. Koska Latvia kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa tiiviisti yhteydessä toisiinsa, Latvian olisi varmistettava, että suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (2) Latviaa koskeva vuoden 2016 maaraaportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Latvian edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa.

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EYVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ EYVL C 96, 11.3.2016, s. 1.

- (3) Latvia toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 vakausohjelmansa 14 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Vuoden 2016 vakausohjelmassaan Latvia on pyytänyt mahdollisuutta poiketa väliaikaisesti keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä edellytyltä sopeutusuralta 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017, jotta voidaan ottaa huomioon merkittäviä rakenneuudistuksia, joilla on positiivinen vaikutus julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyteen, erityisesti parhaillaan toteutettavan, vuosien 2014–2020 terveydenhuoltostrategiaan perustuvan terveydenhuoltoalan uudistuksen osalta. Vakausohjelmassa esitetään lyhyesti tarkemmat tiedot uudistuksesta. Tavoitteena on nostaa terveydenhuoltoalan julkinen rahoitus 4 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2020 mennessä, kun se oli 3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2015. Uudistuksen odotetaan parantavan työllisyyttä 0,6 prosenttia ja kasvattavan BKT:tä 2,2 prosenttia vuoteen 2023 mennessä, millä on positiivinen vaikutus julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyteen. Arvio myönteisestä vaikutuksesta kasvuun ja julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyteen vaikuttaa uskottavalta. Latvian voidaan tällä hetkellä katsoa täyttävän pyydetyn väliaikaisen poikkeaman edellytykset vuonna 2017, edellyttäen että se toteuttaa sovitut uudistukset asianmukaisella tavalla, mitä seurataan eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa. Sallitun väliaikaisen poikkeaman suuruus riippuu kuitenkin siitä, noudatetaanko vähimmäisvertailuarvoa (joka on 1,7 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen). Tämän perusteella väliaikaisen poikkeaman suuruutta voidaan komission kevään 2016 talousennusteen mukaan lisätä 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017.
- (6) Latviaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 vakausohjelmassaan julkisen talouden rahoitusaseman asteittaista parantamista 0,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Suunnittelussa sopeutusurassa kohti julkistalouden keskipitkän aikavälin tavoitetta, joka on 1 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, otetaan huomioon pyydetty poikkeamat, jotka liittyvät eläkejärjestelmän systemiseen uudistamiseen vuosina 2017 ja 2018 ja terveydenhuoltosektorin merkittävään rakenteelliseen uudistukseen vuosina 2017–2019. Vakausohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan nousevan 40 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja supistuvan sitten 38 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2018. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2017 eteenpäin, ei kuitenkaan ole vielä riittävästi täsmennetty. Komission kevään 2016 talousennusteen perusteella kokonaisarviointi osoittaa, että on olemassa riski jonkinasteisesta poikkeamasta vuonna 2016, ja jos politiikkaa ei muuteta, vuosina 2016 ja 2017, kun molemmat vuodet otetaan huomioon. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella, että Latvian odotetaan pitkälti noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Tarvitaan kuitenkin lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan vaatimusten noudattaminen vuonna 2016.
- (7) Työvoiman tarjontaa vähentää työikäisen väestön supistuminen, ja palkkojen nousu ylittää tuottavuuden, mikä uhkaa kustannuskilpailukykyä. Sen vuoksi tarvitaan toimenpiteitä työllistyvyyden parantamiseksi ja inhimillisen pääoman kehittämiseksi, jotta kilpailukyky voidaan tukea.
- (8) Köyhyys- ja syrjäytymisriskiaste on Latviassa EU:n korkeimpia. Valmistelut vähimmäispalkkatason käyttöön ottamiseksi ovat meneillään, mutta aloitteen toteuttaminen on epävarmaa ja sen yleistä soveltamisalaa kavennetaan julkiselle taloudelle aiheutuvien kustannusten vuoksi. Lisäksi sosiaalietuuksien riittävyys ei ole parantunut vuoden 2009 jälkeen, mikä estää köyhyys- ja sosiaalietuuksien tehokkaan vähentämisen. Vähimmäistoimeentulouudistuksen odotetaan vähentävän nykyistä sosiaalietuuksien hajanaisuutta ja kannustavan työllistymiseen.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (9) Aktivointitoimenpiteiden kattavuus on alhainen etenkin pitkäaikaistyöttömien keskuudessa. Yhdessä huonojen terveyspalvelujen ja riittämättömien sosiaalipalvelujen kanssa tämä haittaa tehokasta paluuta työmarkkinoille. Lisäämällä aktivointitoimenpiteisiin osallistumista voitaisiin parantaa työllisyyttä.
- (10) Suurella osalla väestöstä on täyttymättömiä terveydenhuoltotarpeita, koska terveydenhuoltojärjestelmän julkinen rahoitus on niukkaa, järjestelmässä on rakenteellisia heikkouksia, palvelujen käyttäjiltä peritään suuria maksuja ja kustannustehokkuus ei ole paras mahdollinen. Vaikka terveydenhuoltopalvelujen saatavuudessa on asetettu etusijalle lääketieteellisesti kriittiset tapaukset, taloudellisten resurssien puute rajoittaa palvelujen tarjontaa yleensä.
- (11) Latviassa on edistytty korkeakoulujärjestelmän uudistamisessa ottamalla käyttöön laadun palkitsemiseen tarkoitettuja kannustimia ja riippumaton akkreditointijärjestelmä. Ammatillista koulutusta olisi sen sijaan kehitettävä erityisesti uudistamalla opetusohjelmia ja laatimalla sääntelykehys työpaikalla tapahtuvalle oppimiselle niiden laadun ja saatavuuden parantamiseksi. Työmarkkinaosapuolet voivat osallistua oppisopimuskoulutuksen tyyppisten järjestelmien kehittämiseen, kuten ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa kaavailaan.
- (12) Investointeja haittaavat innovointiin liittyvät ongelmat, liiketoimintaympäristön puutteet ja työvoiman supistuminen. Innovaatiotoiminnan heikkous ja tutkimusjärjestelmän hajanaisuus vaikeuttavat Latvian nopeaa ja tehokasta siirtymistä kohti suuremman arvonlisäyksen tuottavia ja osaamisvaltaisempia toimialoja. Muita investointien esteitä ovat heikko sijoittajansuoja maksukyvyttömyysjärjestelmää sovellettaessa sekä julkishallinnon tehottomuus.
- (13) Hallitus on toteuttanut toimenpiteitä julkisen tutkimusjärjestelmän hajanaisuuden vähentämiseksi, sen laadun parantamiseksi ja yrityssektorin innovointikapasiteetin lisäämiseksi. Edistymisestä huolimatta sekä julkiset että yritysten investoinnit tutkimukseen ja innovointiin ovat EU:n keskiarvoon verrattuna erittäin vähäisiä. Tutkimusjärjestelmän kehittämistä on jatkettava samalla kun lisätään tutkijoiden määrää ja parannetaan tutkimuksen laatua. Älykkääseen erikoistumisstrategiaan perustuvien uudistusten täysimittainen toteuttaminen ja kaikkien olemassa olevien politiikkavälineiden täysimääräinen käyttö kannustaisivat yksityisiä investointeja innovointiin.
- (14) Yritykset katsovat maksukyvyttömyysjärjestelmän haittaavan investointeja, koska varojen takaisinperintäaste on alhainen eikä maksukyvyttömyysmenettelyn selvittäjiä juuri valvota.
- (15) Latvia on toteuttanut useita onnistuneita aloitteita oikeusjärjestelmän tehokkuuden ja laadun parantamiseksi. Julkishallinnon työntekijöille tarkoitettu eturistiriitojen ehkäisyjärjestelmä on kattava, mutta myös monimutkainen ja jäykkä, ja siinä painotetaan sääntöjen muodollista noudattamista enemmän kuin yksittäistapauksiin liittyviä ansioita. Lisäksi korruption torjunnasta ja ehkäisemisestä vastaavaa toimistoa ovat heikentäneet sisäiset jännitteet, jotka ovat haitanneet toimiston toimintaa ja horjuttaneet yleisön luottamusta siihen sekä vähentäneet viraston halukkuutta antaa merkittäville tapauksille näkyvyyttä.
- (16) Julkishallinnon yleinen tehottomuus, joka johtuu pitkälti henkilöstön suhteellisen suuresta vaihtuvuudesta, julkishallinnon uudistusten viivästyemisestä ja heikosta projektinhallinnasta, ei edistä suotuisan investointiympäristön kehittämistä. Julkisen sektorin palkkoja ei ole kunnolla sidottu tehtäviin.
- (17) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Latvian talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Latvialle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Latvian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyuden kannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3.
- (18) Neuvosto on tutkinut vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto ⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.

(¹) Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

SUOSITTAA, että Latvia toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. varmistaa, että poikkeaminen sopeutusuralta kohti julkistalouden keskipitkän aikavälin tavoitetta rajoitetaan vuosina 2016 ja 2017 eläkejärjestelmän systemiseen uudistamiseen liittyvään sallittuun määrään ja terveydenhuoltosektorin merkittävään rakenteelliseen uudistukseen; kaventaa pienituloisten palkansaajien verokiilaa hyödyntämällä kasvuystävällistä verotuksen painopisteen siirtämistä kohti ympäristö- ja kiinteistöverotusta sekä parantamalla verosäännösten noudattamista;
2. parantaa sosiaalietuuksien riittävyyttä ja vauhdittaa toimenpiteitä, joilla autetaan löytämään työpaikka ja säilyttämään se, muun muassa parantamalla aktivointitoimenpiteiden kattavuutta; vauhdittaa ammatillisen koulutuksen opetusohjelmien uudistusta, ottaa työmarkkinaosapuolten avustuksella käyttöön työpaikalla tapahtuvaa oppimista koskevan sääntelykehyksen ja lisää tällaisen koulutuksen tarjontaa; parantaa terveydenhuoltojärjestelmän saatavuutta, laatua ja kustannustehokkuutta;
3. jatkaa tutkimuslaitosten kehittämistä ja kannustaa yksityisiä investointeja innovointiin; vahvistaa eturistiriitojen ehkäisyjärjestelmää ja ottaa käyttöön kaikille julkishallinnon työntekijöille tarkoitetun yhteisen sääntelykehyksen; parantaa maksukyvyttömyysmenettelyn selvittäjien tilivelvollisuutta ja julkista valvontaa.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. KAŽIMÍR

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,
Tanskan vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Tanskan
vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2016/C 299/21)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjauksen. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ perusteella varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Tanska ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.
- (2) Tanskaa koskeva vuoden 2016 maaraaportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Tanskan edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa.
- (3) Tanska toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 lähentymisohjelmansa 26 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU)

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

N:o 1303/2013 ⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.

- (5) Tanskaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 lähentymisohjelmassaan julkisen talouden rahoitusaseman kohentumista siten, että vuonna 2020 saavutetaan tasapainoinen rahoitusasema. Julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteena oleva 0,5 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen on tarkoitus saavuttaa vuonna 2016. Lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden velan suhteessa BKT:hen odotetaan olevan 35,1 prosenttia vuonna 2020. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan Tanskan odotetaan noudattavan suositettua julkisen talouden sopeutusta vuosina 2016 ja 2017. Neuvosto katsoo lähentymisohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella, että Tanskan odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.
- (6) Kestävän kasvun edellytyksenä Tanskassa on työvoiman tarjonnan varmistaminen väestön ikääntyessä. Viime vuosina toteutetuilla huomattavilla työmarkkinauudistuksilla pyritään erityisesti lisäämään työnteon kannustimia ja tehostamaan aktiivisia työmarkkinapolitiikkoja. Nämä uudistukset voivat osaltaan edistää Tanskan Eurooppa 2020 -työllisyystavoitteen saavuttamista ja maan hyvinvointimallin kestävyttä. Toisaalta sosiaalista osallisuutta koskevaa kansallista Eurooppa 2020 -tavoitetta, joka liittyy erittäin alhaisen työssäkäyntiasteen kotitalouksissa elävien henkilöiden määrän vähentämiseen, ei ole läheskään saavutettu. Haasteena on edelleen lisätä epäedullisessa asemassa olevien ryhmien osallistumista työmarkkinoille ja parantaa heidän työllistyvyyttään. Tämä koskee erityisesti EU:n ulkopuolelta tulevia maahanmuuttajataustaisia henkilöitä, myös niitä, jotka ovat asuneet Tanskassa pitkään, sekä nuoria, joiden koulutustaso on alhainen. Vuoden 2016 kolmikantaneuvotteluissa sovituilla työllistämistoimilla voitaisiin parantaa äskettäin saapuneiden pakolaisten ja maahanmuuttajien tilannetta. Lisätoimia olisi kuitenkin toteutettava vielä, jotta muita syrjäytyneitä väestöryhmiä voidaan osallistaa tuloksellisesti työhön.
- (7) Jotta Tanskan suhteellisen korkea hyvinvoinnin taso pystytään säilyttämään, on olennaisen tärkeää tehostaa tuottavuuden kasvua. Tuottavuuden kasvu on kuitenkin kahden viime vuosikymmenen aikana ollut hidasta. Tämän tilanteen taustalla on todettu olevan muun muassa jatkuva kilpailun puute kotimaisella palvelusektorilla, erityisesti vähittäiskaupassa ja rakennusallalla. Sen vuoksi Tanskan on lisättävä toimia rakennusalan tuottavuuden parantamiseksi poistamalla esteet ja varmistamalla lupajärjestelmien oikeasuhteisuus, jos tällaisia järjestelmiä pidetään välttämättöminä. Sen on myös kevennettävä vähittäisliikkeisiin kohdistuvia rajoituksia, erityisesti toteuttamalla hallituksen hahmottelemat uudistukset.
- (8) Investointien kokonaistaso on Tanskassa ollut alhainen sen jälkeen, kun yksityisten investointien määrä putosi jyrkästi talouskriisin aikana. Tämä kertoo osittain kiinteistöinvestointien vähäisyydestä asuntokuplan puhkeamisen jälkeen ja yrityssektorin käyttämättömästä kapasiteetista. Investointien lisääminen auttaisi Tanskaa vahvistamaan talouskasvua ja parantamaan tuottavuutta. Investointien esteitä on havaittu palvelualalla ja tutkimuksessa. Vähittäiskaupassa ja rakennusallalla esiintyy markkinoille pääsyn esteitä, jotka puolestaan vaikuttavat kilpailuun ja tuottavuuden kasvuun. Pyrkimyksiä muuttaa yliopistojen tutkimustulokset liiketoiminnan innovaatioiksi olisi mahdollista vahvistaa.
- (9) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Tanskan talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös lähentymisohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Tanskalle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Tanskan finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyuden kannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1 ja 2.
- (10) Neuvosto on tutkinut lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto ⁽²⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1,

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

SUOSITTAA, että Tanska toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. noudattaa julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta vuonna 2016 ja sopeuttaa julkista taloutta kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta vuositason 0,25 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017;
2. parantaa tuottavuutta ja yksityisen sektorin investointeja lisäämällä kilpailua kotimaisella palvelusektorilla, erityisesti helpottamalla markkinoille pääsyä vähittäiskaupassa ja rakennusalalla; kannustaa yrityksiä ja korkeakouluja tekemään yhteistyötä.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. KAŽIMÍR

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,
Slovenian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu
Slovenian vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2016/C 299/22)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoituskansalaisia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Slovenia kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016 ⁽³⁾. Koska Slovenia kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa tiiviisti yhteydessä toisiinsa, Slovenian olisi varmistettava, että suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (2) Sloveniaa koskeva vuoden 2016 maaraaportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Slovenian edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

⁽³⁾ EUVL C 96, 11.3.2016, s. 1.

kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio esitteli 8 päivänä maaliskuuta 2016 perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päätelee analyysinsä perusteella, että Slovenian makrotaloudessa on epätasapainoja. Pankkisektorin heikkoudet, yritysten velkaantuminen, investointien puute ja julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyyteen liittyvät riskit aiheuttavat haavoittuvuutta, johon on puututtava. Luottamus on palannut Slovenian pankkisektorille. Luotonannon kasvu on kuitenkin edelleen negatiivista ja järjestämättömiä lainoja on suhteellisen paljon. Slovenian on keskeisen tärkeää puuttua julkisen talouden riskeihin, jotka johtuvat sen terveydenhuolto- ja eläkejärjestelmään kohdistuvien paineiden lisääntymisestä, sekä supistaa kasvanutta julkista velkaa. Investointien esteitä on vähennettävä edelleen erityisesti julkishallinnon alalla. Työmarkkina-osapuolten osallistumista politiikan suunnitteluun ja rakenneuudistusten toteuttamiseen on lisättävä erityisesti eläkkeiden, terveydenhuollon, pitkäaikaishoidon ja työmarkkinatoimien osalta.

- (3) Slovenia toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 vakausohjelmansa 15 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 (1) 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Slovenian vuoden 2016 vakausohjelma viittaa siihen, että poikkeuksellisen pakolaisvirran vaikutus julkiseen talouteen on merkittävä. Vakausohjelmassa annetaan riittävä näyttö näiden julkisen talouden lisäkustannusten laajuudesta ja luonteesta. Hyväksyttävät lisämenot olivat komission mukaan 0,06 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2015, ja niiden arvioidaan tällä hetkellä olevan 0,07 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016. Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 1 kohdan ja 6 artiklan 3 kohdan säännöksissä otetaan huomioon tällaiset lisämenot, sillä pakolaisvirta on poikkeuksellinen tapahtuma, jonka vaikutus Slovenian julkiseen talouteen on merkittävä, eikä kestävyys vaarannu, jos tilapäinen poikkeaminen julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeuttamisuralta sallitaan. Tätä säännöstä ei sovelleta vuoden 2015 osalta, koska Slovenia oli tuolloin liiallista alijäämää koskevassa menettelyssä, mutta vuoden 2016 osalta tehdään keväällä 2017 Slovenian viranomaisten toimittamien havaittujen tietojen perusteella lopullinen arviointi hyväksyttävine määrineen.
- (6) Sloveniaan on sovellettu vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja väliaikaista velkasääntöä sen jälkeen, kun liiallista alijäämää koskeva menettely lopetettiin. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 vakausohjelmassaan rahoitusaseman parantamista vähitellen 2,2 prosentin alijäämästä suhteessa BKT:hen vuonna 2016 0,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite eli rakenteellisesti tasapainoinen rahoitusasema, mikä ei vastaa vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia, suunnitellaan saavutettavan vuonna 2020 eli ohjelmakauden jälkeen. Uudelleenlaskettu rakenteellinen rahoitusasema (?) viittaa kuitenkin siihen, että vuonna 2019 rakenteellinen alijäämä olisi 1,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Vakausohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan supistuvan 80,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja jatkavan supistumista 73,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2017 eteenpäin, ei kuitenkaan ole vielä riittävästi täsmennetty. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan Slovenian tuotantokuilun ennustetaan vuonna 2017 olevan 1,8 prosenttia suhteessa BKT:hen, potentiaalisen kasvun 1,1 prosenttia ja reaalisien BKT:n kasvun 2,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Sloveniassa arvioidaan tällä perusteella olevan taloudellisesti ”hyvät ajat” vuonna 2017, mikä edellyttää 1 prosentin rakenteellista sopeutusta suhteessa BKT:hen. Potentiaalisen kasvun laskemiseen ja tuotantokuiluun liittyy kuitenkin juuri Slovenian tapauksessa merkittävää epävarmuutta maan työmarkkinoiden erityistilanteen, vuosien 2008–2013 talouden voimakkaan supistumisen ja parhaillaan toteutettavien rakenneuudistusten takia. Vaihtoehtoiset tuotantokuilua koskevat arviot, jotka kattavat pidemmän aikavälin ja joissa otetaan huomioon arviointitavan meneillään oleva tarkastelu, osoittavat Slovenian

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

(2) Rakenteellinen rahoitusasema sellaisena kuin komissio on sen laskenut uudelleen vakausohjelman tietojen perusteella ja yhteistä menetelmää noudattaen.

tuotantokuilun muuttuvan hitaammin. Tämän mukaan olisi ennenaikaista todeta, että Sloveniassa on taloudellisesti hyvät ajat vuonna 2017. Tämän vuoksi nykytilanteessa vaikuttaisi olevan asianmukaisempaa edellyttää vuonna 2017 taloudellisesti normaalien aikojen mukaisia rakenteellisia toimia. Vaikuttaa olevan vaarana, että keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeutusuralta poiketaan vuonna 2016, ja jos politiikka säilyy muuttumattomana, poiketaan merkittävästi vuonna 2017. Vaikka arvioinnissa jätettäisiin huomioimatta poikkeuksellisen pakolaisvirran vaikutus julkiseen talouteen, päätelmä ei vuoden 2016 osalta muuttuisi. Slovenian ennustetaan noudattavan väliaikaista velkasääntöä vuonna 2016 ja noudattavan sitä pitkälti vuonna 2017. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella olevan vaarana, että Slovenia ei noudata vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Tämän vuoksi tarvitaan lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan vaatimusten noudattaminen vuosina 2016 ja 2017.

- (7) Parlamentti hyväksyi heinäkuussa 2015 finanssipoliittisia sääntöjä koskevan lain. Vielä ei kuitenkaan ole nimitetty riippumatonta finanssipoliittista neuvostoa valvomaan sääntöjen toteuttamista. Lisäksi toteuttamatta ovat julkista taloutta koskevan lain tarkistukset, joita tarvitaan finanssipoliittisia sääntöjä koskevan lain saattamiseksi täysin toimintakelpoiseksi ja joilla pyritään vahvistamaan budjetoinnin monivuotinen lähestymistapa lainsäädännössä.
- (8) Julkisen velan taso on selvästi yli 60 prosenttia suhteessa BKT:hen, mikä tekee Sloveniasta haavoittuvan nimelliskasvuun ja korkotasoon kohdistuvien häiriöiden suhteen. Samaan aikaan väestö ikääntyy Sloveniassa nopeammin kuin useimmissa muissa jäsenvaltioissa. Slovenia on alttiina suurille julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyvyyteen liittyville riskeille, sillä sen pitkän aikavälin kestävyysvajeindikaattori on jäsenvaltioiden suurin, mikä johtuu eläkkeisiin liittyvien julkisten menojen sekä terveydenhuoltoon ja pitkäaikaishoittoon liittyvien menojen ennustetusta kasvusta. Ennustetut eläkkeisiin liittyvät julkiset menot ovat jäsenvaltioiden suurimpia, ja niiden arvioidaan kasvavan 11,8 prosentista (vuonna 2013) 15,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen (vuonna 2060). Vanhushuoltosuhteen ennustetaan yli kaksinkertaistuvan vuosina 2013–2060, mikä aiheuttaa merkittävää painetta eläkejärjestelmille. Ikääntymisestä aiheutuviin kustannuksiin liittyvät ennustetut implisiittiset vastuut ovat osoitus ikääntyvästä väestöstä aiheutuvista pitkän aikavälin haasteista. Lisäksi vajaan työuran tehneillä työntekijöillä on tulevaisuudessa odotettavissa eläkkeen riittävyyteen liittyviä ongelmia, sillä yhä useampien työura on epätäydellinen tai lyhyt. Ongelmat voivat johtua myös esimerkiksi myöhäisestä työmarkkinoille tulosta, katkonaisista työsuhteista ja suoritettujen eläkemaksujen vähäisyydestä. Huhtikuussa 2016 julkaistiin eläkkeitä koskeva valkoinen kirja, joka toimii laajan julkisen kuulemisen pohjana. Kuulemisen tuloksia käytetään hyväksi uudessa eläkeuudistuksessa, joka on määrä hyväksyä tämän vaalikauden aikana. Se olisi aloitettava nopeasti työmarkkinaosapuolten kanssa tehtävällä sopimuksella uudistuksen keskeisistä kohdista eli eläkeiästä, eläkkeiden tasosta, indeksoinnista ja toisen pilarin optimikäytöstä.
- (9) Pitkäaikaishoittoon käytettävien julkisten menojen ennustetaan yli kaksinkertaistuvan vuoteen 2060 mennessä väestön ikääntymisen vuoksi. Tämä aiheuttaa Slovenian julkisen talouden kestävyydelle merkittävän haasteen. Vähintään 80-vuotiaiden osuuden ennustetaan kolminkertaistuvan 4,6 prosentista (vuonna 2013) 12,4 prosenttiin vuonna 2060. Pitkäaikaishoidon kokonaiskustannukset kasvoivat 85 prosenttia vuosina 2003–2013, ja yksityiset menot kasvoivat julkisia nopeammin. Sloveniassa ei ole integroitua pitkäaikaishoittojärjestelmää. Menot keskitetään virallisiin luontoistetuksiin, joista valtaosa käytetään laitoshoittoon, ei kotihoitoon, vaikkakin molempia koskevat luvut ovat alle EU:n keskiarvon. Terveydenhuoltojärjestelmän kustannustehokkuutta voidaan lisätä merkittävästi lisäämällä toimenpiteitä, joilla parannetaan perusterveydenhuollon asemaa ”portinvartijana”, siirtymällä sairaalahoidosta avohoitoon, parantamalla sairaaloiden tehokkuutta ja hallintotapaa, parantamalla terveydenhuoltopalvelujen sopimus- ja maksumenettelyjä, luomalla parempia kustannustietoja diagnoosiin sidottujen ryhmien mukauttamista varten ja kehittämällä laadukasta valvontakehystä edelleen. Yhteisten hankintojen osuus on pieni, ja alhaisimmalla hinnalla on suuri painoarvo hankintasopimusten tekoperusteena. Terveydenhuoltojärjestelmästä on saatu valmiiksi kattava selvitys, ja hallitus hyväksyi päätöslauselman vuosia 2016–2025 koskevasta kansallisen terveydenhuollon suunnitelmasta vuoden 2015 lopussa ja parlamentti maaliskuussa 2016. Päätöslauselmassa esitetään strateginen suunnitelma terveydenhuoltojärjestelmän kehittämiseksi. Joitain siinä esitetyistä toimenpiteistä ollaan panemassa täytäntöön. Ehdotuksia muiksi keskeisiksi ja sitoviksi täytäntöönpanotoimenpiteiksi ollaan valmistelemaan, eikä niitä ole vielä esitetty. On myös epäselvää, puututaanko uudistuksessa keskeisiin kysymyksiin, esimerkiksi sisäänrakennettuihin automaattisten vakauttajien järjestelmiin, jotka toimisivat tulovaihtelujen puskureina suhdannevaihteluissa, tai palvelujen piiriin pääsyyn ja palvelujen laatuun. Pitkäaikaishoittoa sekä terveydenhuoltoa ja sairausvakuutusta koskevien lakien hyväksyminen on toistuvasti viivästynyt, ja nykyinen etenemissuunnitelma niiden hyväksymiseksi vuoden 2016 jälkipuoliskolla vaikuttaa optimistiselta.
- (10) Työmarkkinoiden toiminta paranee asteittain ja yhteiskunnallinen tilanne on vakiintunut. Työpaikkoja luodaan merkittävästi aiempaa enemmän ja työttömyys vähenee. Ikääntyvien ja matalan osaamistason työntekijöiden työvoimaosuus on kuitenkin edelleen haaste. Kaikista työttömistä yli puolet on pitkäaikaistyöttömiä, ja merkittävä osuus näistä on matalan osaamistason työntekijöitä tai yli 50-vuotiaita. Aktiivisia työmarkkinatoimenpiteitä koskevilla suuntaviivoilla vuosiksi 2016–2020 jatketaan tähänastista lähestymistapaa, ja kyseisen politiikan alan

menot ovat edelleen pienet. Marraskuussa 2015 hyväksyttiin väliaikaisia vapautuksia työnantajien suorittamista yli 55-vuotiaiden vastapalkkattujen työntekijöiden sosiaaliturvamaksuista. Vuonna 2016 odotetaan esityksiä uusista toimenpiteistä, joilla pyritään pidentämään työuraa esimerkiksi mukauttamalla työympäristöä. Nämä toimenpiteet ovat tärkeitä myös eläkejärjestelmän kestävyyskannalta. Palkkojen nousu oli tuottavuuden kasvun mukaista ja tuki edelleen ulkoista kilpailukykyä. Parlamentti hyväksyi marraskuussa 2015 ammattiliittojen ehdottaman lain, jossa vähimmäispalkka määriteltiin uudestaan siten, että tietyt bonukset jätettiin sen ulkopuolelle. Tämän tuloksena työnantajajärjestöt vetäytyivät työmarkkinasopimuksesta, mikä heikensi työmarkkinavuoropuhelua merkittävästi.

- (11) Järjestämättömien lainojen suhteen on saatu aikaan edistystä, vaikka niitä on edelleen paljon verrattuna aikaan ennen kriisiä. Slovenia on toteuttanut useita politiikkatoimia pankkisektorin kestävyysparantamiseksi. Nämä ovat pankkien toimintakyvyn parantaminen ja sellaisten toimien käyttöönotto, joilla asetetaan järjestämättömien lainojen tarkat vähentämistavoitteet. Slovenia on myös ottanut käyttöön useita toimenpiteitä luottoriskin hallitsemiseksi. Myönteisiä tuloksia odotetaan vuoden 2016 puolivälissä. Poliitiikan ensisijaiset tavoitteet lyhyellä aikavälillä ovat joka tapauksessa järjestämättömien lainojen selvittämisen jatkaminen ja luottoriskin hallinta. Suurten yritysten operatiivinen ja taloudellinen uudelleenjärjestely on saatu valmiiksi, ja uudelleenjärjestelyä koskevia yleissopimuksia valvotaan jatkuvasti. Pankkien varainhoitoyhtiö on täysin toiminnassa, ja sen vuosia 2017–22 koskeva strategia on vahvistettu. Vaikka pankkien varainhoitoyhtiö on edistynyt lainasalkkunsu selvittämisessä, se on edelleen merkittävä riski julkisen talouden kestävyydelle. Sen toimien osuus julkisen talouden 2,9 prosentin alijäämästä oli 1 prosentti suhteessa BKT:hen vuonna 2015. Pankkien varainhoitoyhtiön toiminnan valvonta vaikuttaa riittämättömältä, sillä viranomaiset aliarvioivat sen alijäämän huomattavasti eli 0,7 prosentilla suhteessa BKT:hen vuonna 2015 ja vaikuttivat olevan tietämättömiä sen luottotappioiden määrästä. Myös muita uudelleenjärjestelyvälineitä on tarjolla. Suurten yritysten uudelleenjärjestelyssä aikaansaadun merkittävän edistyksen myötä Slovenia on aloittanut myös useiden pk-yritysten uudelleenjärjestelyt. Pankit toteuttavat pk-yritysten uudelleenjärjestelyä koskevia suuntaviivoja. Pk-yritysten ja mikroyritysten rahoituksen saanti on parantunut. Vaihtoehtoisten rahoituslähteiden, esimerkiksi pääomasijoitusten, piiriin pääseminen on kuitenkin edelleen rajallista. Pienet yritykset ovat edelleen liian riippuvaisia pankkien luotonannosta huolimatta siitä, että markkinoilla on tarjolla entistä enemmän oman ja vieraan pääoman ehtoisia rahoitusvälineitä. Tämän vuoksi tämä segmentti on hyvin haavoittuva luottomarkkinoiden kehittymisen suhteen.
- (12) Investoinnit ovat lisääntyneet viime vuosina vaimeasti, mikä on rajoittanut Slovenian talouden tuotosta ja kasvunäkymiä. Yksityiset investoinnit vähenivät jyrkästi talouskriisin aikana, ja niiden osuus BKT:sta on supistunut siitä alkaen. Koska julkiset investoinnit ovat voimakkaasti riippuvaisia EU:n varojen dynamiikasta, talouskasvun edistämiseen ja ylläpitämiseen tarvitaan tuottavampia investointeja. Suorat ulkomaiset sijoitukset ovat lisääntyneet Sloveniassa selvästi viimeisten kahden vuoden aikana pääasiassa yksityistämistoimien lisääntymisen vuoksi. Slovenian liiketoimintaympäristöä haittaavat kuitenkin edelleen meneillään oleva velkaantumisen vähentäminen ja suuri hallinnollinen rasitus erityisesti rakennusallalla, maankäytön suunnittelussa ja verosäännösten noudattamisessa. Myös säänneltyjen ammattien piiriin pääsyä ja näiden ammattien harjoittamista koskeva rajoittava sääntely haittaa sijoitusten tekemistä. Jotta Sloveniassa olisi helpompi harjoittaa liiketoimintaa, yritysten luottamusta olisi lisättävä ja julkisesta hallinnosta olisi edelleen poistettava tehottomuutta ja byrokratiaa, joka johtuu lakien ja määräysten suuresta määrästä ja lainsäädännön toistuvasta muuttumisesta. Hallinnollisen rasituksen vähentämistä koskevaan hallituksen asiakirjaan sisältyvistä toimenpiteistä on toteutettu noin puolet, mutta eräät olennaiset, erityisesti rakennuslupia ja maankäytön suunnittelua koskevat toimenpiteet ovat viivästyneet.
- (13) Slovenia hyväksyi julkishallinnon kehittämistä vuosina 2015–2020 koskevan strategian täyttääkseen vuosien 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastoihin liittymisen ennakoedellytykset. Strategia kattaa useita vastuualoja ja edellyttää ministeriöiden välistä koordinoitua, jos se halutaan toteuttaa asianmukaisesti ja ajoissa. Hallitus hyväksyi helmikuussa 2016 toisen väliraportin korruption nollatoleranssia koskevan ohjelman toteuttamisesta. Ohjelman toteuttamisessa on edistytty jonkin verran. Tietyt ohjelman toimenpiteet (terveydenhuoltoalan yhteiset julkiset hankinnat, pankkisektorin rikostutkinta sekä lahjomattomuutta ja korruption torjuntaa koskevan lain hyväksyminen) ovat kuitenkin viivästyneet. Lahjomattomuutta ja korruption torjuntaa koskevan lain suunniteltu muutos tarjoaa mahdollisuuden parantaa korruptionehkäisykomitean toimintaa, kun sen työn uskottavuuteen ja tehokkuuteen puututaan. Oikeusjärjestelmässä on edelleen lyhennetty oikeudenkäynteihin kuluvaa aikaa, ja hyvin suuri vireillä olevien asioiden määrä on vähentynyt osittain siksi, että uusien

asioiden määrä on vähentynyt. Vähennys johtuu jossain määrin myös täytäntöönpanoasioiden prosessioikeudellisen ja tilastollisen käsittelyn muutoksista. Korkein oikeus jatkaa tuomioistuinten toimintatapojen päivittämistä ja asianhallintajärjestelmien uudistamista. Vaikka maksukyvyttömyyttä koskevaa lainsäädäntöä on parannettu ja yritysten saneerausmahdollisuuksia lisätty, likvidatiomenettelyt ovat edelleen pitkiä ja tehottomia.

- (14) Valtio osallistuu edelleen vahvasti talouselämään. Valtio on Slovenian suurin työnantaja ja omaisuudenhoitaja, ja sillä on maassa eniten yritysvelkaa. Slovenialle on vuosina 2012–2015 annettu asiasta suosituksia, joiden perusteella se on luonut uuden kehyksen valtion holdingyhtiötä varten. Kehyksen kuuluu valtion omistajuutta koskeva strategia, tulosten arviointiperusteet ja hallintosuunnitelma vuodeksi 2016. Tällä järjestelmällä täydennetään vuoden 2014 lopussa hyväksytyjä uusia valtionyhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää koskevia säännöksiä. Strategiassa vahvistetaan valtion osallistuminen talouselämään nykyiselle tasolle ja siirretään painopistettä kohti valtionyhtiöiden tuloksen parantamista. Tämän vuoksi Slovenian valtion holdingyhtiön kehyksen tarkistuksen täytäntöönpano on yhä tärkeämpää, jotta voidaan varmistaa valtion omistuksen ja sääntelytoimien erottaminen toisistaan ja valtionyhtiöiden ammattimainen johtaminen. Tämän ja tiettyjen omaisuuserien yksityistämisen ansiosta valtion omistukseen liittyvien vastuusitoumusten pitäisi vähentyä talousarviossa. Nova Ljubljanska Banka (NLB) -pankin yksityistämisen on tarkoitus alkaa vuonna 2016 Slovenian valtion holdingyhtiön toimintasuunnitelman mukaisesti.
- (15) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Slovenian talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Slovenialle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Slovenian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–4.
- (16) Neuvosto on tutkinut vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto ⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.
- (17) Neuvosto on tutkinut kansallisen uudistusohjelman ja vakausohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1, 3 ja 4,

SUOSITTAA, että Slovenia toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. sopeuttaa julkista taloutta vuosittain kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuosina 2016 ja 2017 sen jälkeen, kun liiallinen alijäämä on korjattu; asettaa julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen, joka vastaa vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia; lujittaa julkisen talouden kehystä nimittämällä riippumattoman finanssipoliittisen neuvoston ja muuttamalla julkista taloutta koskevaa lakia; vie päätökseen ja toteuttaa pitkäaikaishoito- ja terveydenhuoltojärjestelmien uudistuksen, jolla niiden kustannustehokkuutta lisätään helposti saatavilla olevan ja laadukkaan hoidon pitkän aikavälin kestävyysvarmistamiseksi; toteuttaa vuoden 2017 loppuun mennessä tarvittavat toimenpiteet eläkejärjestelmän pitkän aikavälin kestävyysvarmistamiseksi;
2. parantaa työmarkkinaosapuolia kuullen matalan osaamistason ja ikääntyvien työntekijöiden työllistävyyttä muun muassa kohdennetuilla elinikäiseen oppimiseen ja aktivointiin tähtäävillä toimenpiteillä;
3. parantaa luottokelpoisten yritysten rahoitusedellytyksiä muun muassa helpottamalla järjestämättömien lainojen kestävää selvittämistä ja mahdollisuuksia käyttää vaihtoehtoisia rahoituslähteitä; varmistaa pankkien varainhoitoyhtiötä koskevan strategian asianmukaisen toteuttamisen;

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

4. toteuttaa julkishallinnon nykyaikaistamistoimenpiteitä ja vähentää yrityksiin kohdistuvaa hallinnollista raskautta; parantaa valtionyhtiöiden hallintotapaa ja tuloksia.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. KAŽIMÍR

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,
Kroatian vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Kroatian
vuoden 2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2016/C 299/23)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Kroatia kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.
- (2) Kroatiaa koskeva vuoden 2016 maaraportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Kroatian edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio esitteli 8 päivänä maaliskuuta 2016 perusteellisen

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

tarkastelun tulokset. Komissio päätelee analyysinsä perusteella, että Kroatian makrotaloudessa on liiallisia epätasapainoja. On erityisen tärkeää puuttua haavoittuvuustekijöihin, jotka korkean työttömyyden oloissa liittyvät suureen julkiseen, yritysten ja ulkomaiseen velkaan. Muut puutteet, jotka edellyttävät erityisiä politiikkatoimia, liittyvät muun muassa finanssipolitiikan ohjausjärjestelmään, valtionyhtiöiden omistajaohjaukseen, julkisen hallinnon tehokkuuteen ja järjestämättömien lainojen hoitamiseen.

- (3) Kroatia toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 lähentymisohjelmansa 28 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon. Kansalliseen uudistusohjelmaan sisältyy melko kunnianhimoisia uudistuksia, jotka täysimääräisesti ja esitetyn aikataulun mukaisesti täytäntöön pantuina auttaisivat korjaamaan Kroatian makrotalouden epätasapainoja. Ohjelmassa hahmotellaan toimenpiteitä, joilla parannetaan julkisen talouden hoitoa, terveydenhuoltoa ja liiketoimintaympäristöä, ja siinä sitoudutaan kunnianhimoisiin uudistuksiin, jotka koskevat julkishallintoa, eläkejärjestelmää, sosiaaliturvaa ja valtionyhtiöiden omistajaohjauksen parantamista. Kroatian politiikkasitoumusten arvioinnin perusteella ei tässä vaiheessa ole tarpeen siirtyä seuraavaan vaiheeseen makrotalouden epätasapainoa koskevassa menettelyssä.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Kroatiaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen korjaavaa osiota. Hallitus odottaa vuoden 2016 lähentymisohjelmassaan, että julkisen sektorin alijäämä on alle 3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016, ja että se sen jälkeen supistuu edelleen ja on 1 prosentti suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Hallitus odottaa lisäksi, että julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite, joka on 1,75 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, saavutetaan koko ohjelmakauden ajan. Julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen oli korkeimmillaan vuonna 2015, jolloin se oli 86,7 prosenttia, mutta lähentymisohjelman mukaan sen odotetaan vähitellen pienenevän 80,0 prosenttiin vuonna 2019. Sellaisenaan ohjelman kehitysarviot, jotka koskevat velkaa suhteessa BKT:hen, ovat velan supistamista koskevan vertailuarvon mukaisia. Kuitenkin samalla kun näiden julkisen talouden kehitysarvioiden pohjana oleva makrotaloudellinen skenaario on reaalisin luvuin uskottava, BKT:n nimelliskasvu on suurempi kuin komission ennusteissa, varsinkin vuonna 2016. Niinpä kehitysarvio, jonka mukaan velkasuhde pienenee, nojautuu suotuisaan nimellisen kasvun kehitysarvioon. Lisäksi siinä otetaan huomioon merkittäviä velkaa vähentäviä virta-varanto-korjauksia, jotka liittyvät rahoitusomaisuuden myyntiin mutta joita ei ole riittävästi täsmennetty. Sitä paitsi toimenpiteet, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2017 eteenpäin, ovat suurimmalta osin täsmennättä. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämän odotetaan olevan 2,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016. Tämä vastaa julkisen talouden alijäämätavoitetta, jonka neuvosto on sisällyttänyt SEUT 126 artiklan 7 kohdan nojalla 21 päivänä tammikuuta 2014 antamaansa suositukseen. Ennusteena on, että liiallista alijäämää koskevan menettelyn yhteydessä suositeltu julkisen talouden sopeutus saavutetaan. Sitä vastoin komission ennusteissa ei ole viitteitä siitä, että velan supistamista koskeva prosenttia suhteessa BKT:hen, olisikin riittävä julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen saavuttamiseksi, tarvittaisiin suurempi rakenteellinen mukautus, jotta velan supistamista koskeva vertailuarvo saavutettaisiin. Vaikuttaisi asianmukaiselta, että sopeutus olisi suurempi kuin vertailuarvo, joka on 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun otetaan huomioon Kroatian suuri velka ja tämänhetkinen suhdannevaihe. Tällä hetkellä ennusteena on, että rakenteellinen rahoitusasema huononee 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017. Neuvosto katsoo lähentymisohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella olevan vaarana, että Kroatia ei noudata vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Tämän vuoksi tarvitaan lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan vaatimusten noudattaminen vuonna 2017.
- (6) Kroatian julkisen talouden suunnittelu kärsii edelleen merkittävästä puutteesta siitä huolimatta, että vuonna 2015 tehdyllä talousarviolain muutoksella saatiin aikaan joitakin parannuksia. Monivuotisen julkisen talouden kehityksen ja vuotuisten talousarvioiden väliset yhteydet ovat edelleen heikkoja, eikä talousarviosuunnitelmien muuttamisesta kesken vuotta ole selkeitä sääntöjä. Yksittäisten talousarvioyksiköiden strategista suunnittelua ei valvota järjestelmällisesti, eikä kyseisen suunnittelun avulla saada riittävää tukea toimille, joilla ensisijaiset politiikkatavoitteet sovitetaan yhteen julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteiden kanssa. Talousarvioprosessissa ei juurikaan kiinnitetä huomiota huomattaviin talousarvion ulkopuolisiin toimiin ja kirjanpidollisiin oikaisuihin, jotka

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

vaikuttavat julkisen talouden alijäämään ja velkaan. Numeerisia finanssipoliittisia sääntöjä tarkistetaan parhaillaan. Yksi päähaasteista on parantaa kyseisten sääntöjen toimivuutta ja yhteensopivuutta vakaus- ja kasvusopimuksen kanssa. Myös julkisen talouden suunnittelun tilastopohja vaatii parannusta.

- (7) Finanssipoliittisen toimikunnan tehtävänä on valvoa finanssipoliittisten sääntöjen noudattamista kansallisella tasolla. Elimellä on läheinen yhteys kansallisiin valtiontaloudesta vastaaviin viranomaisiin, ja sillä on liian vähän henkilöstöä. Näissä olosuhteissa sen poliittinen ja toiminnallinen riippumattomuus ei ole taattu. Finanssipoliittisen toimikunnan institutionaalinen rakenne ja tehtävät on annetun ilmoituksen mukaan määrä tarkistaa vuoden 2016 kolmannella neljänneksellä.
- (8) Kroatia on alkanut uudistaa kunnallisten maksujen järjestelmää, minkä on esitetty olevan osa laajempaa kiinteistöverotuksen uudistusta. Juoksevista kiinteistöveroista ja kunnallisista maksuista kertyvä yhteenlaskettu tuotto on suhteellisen alhainen suhteessa BKT:hen.
- (9) Verorästien suuri määrä, alv-petokset ja harmaa talous ovat keskeisiä haasteita. Parhailaan toteutetaan toimenpiteitä, joilla pyritään lisäämään verosäännösten noudattamista. Tähän kuuluu sellaisen järjestelmän kehittäminen, jolla hallitaan säännösten rikkomisriskiä. Toistaiseksi on kuitenkin vain vähän näyttöä siitä, että toteutetut toimenpiteet olisivat tuloksellisia.
- (10) Julkisen velan määrä on suuri ja kasvaa edelleen, minkä vuoksi on välttämätöntä omaksua tulevaisuuteen suuntautuva, ennakoiva lähestymistapa julkisen velan hoidossa. Velanhoitostrategia vuosiksi 2016–2018 on tarkoitus hyväksyä piakkoin. Kroatia tarvitsee kuitenkin edelleen nykyistä kokonaisvaltaisemman lähestymistavan velanhoitoon. Lähestymistapaan kuuluisi esimerkiksi se, että tehtäisiin vuotuisia uudelleenarviointoja, joissa otettaisiin huomioon markkinoiden kehitys, sekä otettaisiin käyttöön toimiva riskinhallintastrategia ja vahvistettaisiin liitännäistehtäviä hoitavia toimintoja.
- (11) Suuri osa työikäisestä väestöstä ei osallistu työmarkkinoille. Yksi tärkeimmistä syistä tähän on varhaiseläke, myös parhaassa työssä olevien miesten osalta. Varhaiseläkkeelle on mahdollista jäädä täydet viisi vuotta ennen lakisääteistä eläkeikää, ja taloudelliset kannustimet jatkaa työelämässä lakisääteiseen eläkeikään asti ja siitä eteenpäin ovat heikkoja. Eläkejärjestelmälle on tyypillistä, että tiettyihin työntekijäryhmiin sovelletaan erityissäännöksiä ja että tietyissä ammateissa varhaiseläkemahdollisuudet ovat avokätisiä. Miesten ja naisten lakisääteisiä eläkeikää ollaan tuomassa samalle tasolle ja nostamassa 67 ikävuoteen, mutta tämä tapahtuu hitaasti. Sekä nykyisten että tulevien eläkkeiden riittävyys on alhainen, mistä aiheutuu suuri vanhuusiän köyhyysriski erityisesti niille, joilla on lyhyt työura.
- (12) Työmarkkinoiden ulkopuolella olevien osuus on suuri, ja tätä ongelmaa pahentaa vielä korkea työttömyys. Potentiaalisen työvoiman vähäinen käyttö jarruttaa kasvua. Nuorisotyöttömyys on edelleen keskeinen huolenaihe, mikä kertoo koulutusjärjestelmän puutteista. Nuorisotakuun tuloksellisuutta, seurantaa ja arviointia on vielä varaa parantaa. Pitkäaikaistyöttömyysaste on laskenut viime aikoina, mutta se on edelleen noin kaksi kertaa korkeampi kuin EU:n keskiarvo. Osallistuminen elinikäiseen oppimiseen on edelleen hyvin vähäistä, mikä johtuu kehittymättömästä aikuiskoulutusjärjestelmästä.
- (13) Sosiaaliturvamennoissa asukasta kohti on alueellisia eroja, ja tukikelpoisuusperusteet, jotka liittyvät yleiseen sosiaaliturvaan ja erityisryhmiä koskevaan sosiaaliturvaan, ovat epäohdonmukaisia. Lisäksi vain pieni osuus sosiaaliturvaan varatuista määrärahoista käytetään maanlaajuiseen vähimmäistulojärjestelmään. Tämä johtaa tehottomuuteen ja riittämättömään turvaan kaikkein köyhimmille. Sosiaaliturvajärjestelmän uudistus on viivästynyt siltä osin kuin on kyse erilaisten etuuksien yhtenäistämistä sekä sellaisten palvelupisteiden perustamisesta, joissa kaikki sosiaaliturvapalvelut saadaan yhdestä paikasta.
- (14) Julkishallinnon toimivallan toiminnallinen jako keskus- ja paikallistason välillä on monimutkainen, ja järjestelmä on hajanainen. Niiden hallinnollisten tehtävien määrä, jotka on hajautettu paikallisille yksiköille, ei vastaa tehtävistä vastaavien yksiköiden rahoituskapasiteettia. Tämän seurauksena paikalliset yksiköt ovat suuresti riippuvaisia keskushallinnolta tulevista määrärahoista samalla kun julkisten palvelujen tarjonnassa esiintyy huomattavia alueellisia eroja. Julkishallinnon hajanaisuus rasittaa palvelujen tarjoamista, liiketoimintaympäristöä ja julkisten menojen tehokkuutta. Julkishallinnon uudistus ei ole edennyt asiasisällön osalta. Valtion paikallishallinnon yksiköiden vapaaehtoiselle yhteenliittymiselle luotiin oikeusperusta, mutta kannustimia, joiden vuoksi tätä mahdollisuutta olisi käytetty, ei annettu. Valtion virastojärjestelmän järjeistäminen edistyy hitaasti.

- (15) Julkisten laitosten soveltamat säännökset, jotka koskevat julkisen sektorin palkkoja ja jotka liittyvät työn vaativuuden, luontoisetujen ja palkanlisien määrittelyyn, ovat keskenään epäjohdonmukaisia. Tämä paitsi rajoittaa valtionhallinnon kykyä hallita palkkamenoja myös vähentää julkisen sektorin tehokkuutta. Koska suhteellisen suuri osuus kokonaistyöllisyydestä sijoittuu julkiselle sektorille, julkisen sektorin palkkakehityksellä on merkitystä taloudelle myös laajemmin.
- (16) Valtion yritysomistuksilla on varsin merkittävä asema kansantaloudessa. Valtionyhtiöiden ohjauksessa on puutteita, jotka koskevat esimerkiksi niiden toiminnan tuloksellisuuden seurantaa, ja tästä johtuu, että valtionyhtiöt tuottavat selvästi vähemmän voittoa kuin vertailukelpoiset yksityiset yritykset. Tämä vaikuttaa kielteisesti julkiseen talouteen. Se, että valtionyhtiöitä listataan pörssiin, voi parantaa niiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää erityisesti sen seurauksena, että yhtiöiden raportointiin ja sisäiseen valvontaan liittyvät mekanismit kohenevat. Viime vuoden aikana toimet, joiden avulla yksityiset voivat tulla valtionyhtiöiden omistajiksi, etenivät hitaasti.
- (17) Kansallisella kehityspankilla eli Kroatian jälleenrakennus- ja kehityspankilla (HBOR), joka on valtion omistama yksikkö, voisi olla keskeinen asema Kroatian elpymisessä. Sen antolainauksella voitaisiin edistää merkittävästi investointeja samalla kun puututtaisiin markkinoiden toimimattomuuteen. Jotta HBORin toimintariskejä voidaan rajoittaa nyt kun pankki harjoittaa entistä enemmän suoraa antolainausta, se tarvitsee asianmukaisen sääntely-kehityksen ja luotettavan hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän.
- (18) Riippumaton omaisuuserien laadun tarkastelu, jonka kohteena on HBORin lainasalkku ja jonka viranomaiset aikovat toteuttaa vuonna 2017, on yksi toimenpiteistä, joilla edellä mainittuihin haasteisiin pyritään vastaamaan. Tällä välin on tarpeen tehostaa HBORIin sovellettavia valvonta- ja vastuuvollisuusmekanismeja.
- (19) Euroopan rakenne- ja investointirahastojen varojen käyttöaste on tähän mennessä ollut matala, mihin ovat syynä esimerkiksi riittämättömät hallinnolliset valmiudet, raskaat menettelytavat ja toteutusvalmiiden hankkeiden rajoitettu määrä.
- (20) Kroatian liiketoimintaympäristö kärsii edelleen suurista puutteista, jotka huonontavat investointi-ilmapiriä. Monet veronluonteiset maksut, joita yrityksiltä peritään, haittaavat edelleen liiketoimintaympäristöä. Palveluntarjoajia ja säänneltyjä ammatteja koskeva sääntely-ympäristö on edelleen rajoittava. Pääsy tiettyihin säänneltyihin ammatteihin ja tällaisten ammattien harjoittaminen on rajoitettua. Tällaisia ovat esimerkiksi oikeusalan ammatit ja veroneuvonta. Kroatia on tutkinut, tarvitaanko näitä rajoituksia ja ovatko ne oikeasuhteisia, mutta toimiin ryhtymistä on lykätty. Lisäksi säänneltyihin ammatteihin ja yrityksiin kohdistuu merkittäviä hallinnollisia rasitteita.
- (21) Myös sääntelyn epävakaus ja se, että lainsäädännön laatua pidetään yleisesti heikkona, vaikuttavat kielteisesti liiketoimintaympäristöön. Oikeuslaitoksen ja varsinkin kauppatuomioistuinten toiminnan laatuun ja tehokkuuteen liittyy haasteita, sillä oikeudenkäynnit kestävät pitkään, asiaruuhka on merkittävä ja oikeuskäytäntö on epäjohdonmukaista. Tieto- ja viestintätekniset järjestelmät ovat kehittymättömiä, mikä näkyy erityisesti yhteyksissä oikeudenkäyntien osapuoliin tai kun on tarpeen toimittaa tuomioistuinasiakirjoja sähköisesti.
- (22) Järjestämättömien lainojen hoito on ratkaisevan tärkeää, kun pyritään puuttumaan talouden ylivelkaantumiseen. Tältä osin on toteutettu merkittäviä toimia eli parannettu säännöksiä, jotka koskevat yritysten maksukyvyttömyyttä sekä sitä edeltäviä tilanteita, sekä hyväksytyt säännökset yksityishenkilöiden maksukyvyttömyysmenettelystä. On tarpeen seurata tarkoin, mikä vaikutus uusilla säännöksillä on. Oikeudellinen epävarmuus, joka koskee luottotappioiden verokohtelua, kuitenkin edelleen estää pankkien järjestämättömien lainakantojen nopeaa purkamista.
- (23) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Kroatian talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös lähentymisohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Kroatialle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Kroatian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyyden kannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–5.
- (24) Neuvosto on tutkinut lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.

(¹) Asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

- (25) Neuvosto on tutkinut kansallisen uudistusohjelman ja lähentymisohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–5,

SUOSITTAA, että Kroatia toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. varmistaa, että liiallinen alijäämä korjataan kestäväällä tavalla viimeistään vuonna 2016; toteuttaa tämän jälkeen julkisen talouden vuotuisen sopeuttamisen, joka on vähintään 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017; käyttää mahdollisia satunnaistuloja nopeuttaakseen julkisen talouden velkasuhteen pienentämistä; lujittaa numeerisia finanssipoliittisia sääntöjä ja vahvistaa finanssipoliittisen toimikunnan riippumattomuutta ja tehtävänantoa syyskuuhun 2016 mennessä; parantaa julkisen talouden suunnittelua ja vahvistaa monivuotista julkisen talouden kehystä vuoden 2016 loppuun mennessä; käynnistää juoksevia kiinteistöveroja koskevan uudistuksen vuoden 2016 loppuun mennessä; vahvistaa julkisen velan hoitokehystä; hyväksyy velanhoitostrategian vuosiksi 2016–2018 ja alkaa soveltaa sitä;
2. toteuttaa toimenpiteitä, joilla pyritään vähentämään varhaiseläkkeelle siirtymistä, nopeuttamaan siirtymistä korkeampaan lakisääteiseen eläkeikään ja yhdenmukaistamaan erityisryhmiä koskevia eläkesääntöjä yleisen eläkejärjestelmän sääntöjen kanssa vuoden 2016 loppuun mennessä; parantaa työikäisten työllistävyyttä tarjoamalla heille jatko- ja uudelleen koulutusta, painopisteenä matalan taitotason työntekijät ja pitkäaikaistyöttömät; muodostaa sosiaalietuuksista, erityisjärjestelmät mukaan lukien, kiinteämmän kokonaisuuden yhdenmukaistamalla kelpoisuus-kriteerejä ja yhdentämällä sosiaaliturvahallintoa; kohdistaa tukea erityisesti niille, jotka sitä eniten tarvitsevat;
3. ryhtyy vähentämään julkishallinnon hajanaisuutta ja parantamaan sen toimivallan toiminnallista jakoa ja siten parantamaan julkisten palvelujen tehokkuutta ja vähentämään kyseisten palvelujen tarjoamiseen liittyviä alueellisia eroja vuoden 2016 loppuun mennessä; yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa yhdenmukaistaa palkanmääräytymisjärjestelmiä kaikkialla julkishallinnossa ja julkisissa palveluissa; edistää valtion omaisuuden myyntiä ja vahvistaa valtionyhtiöiden toiminnan tuloksellisuuden seuranta ja näiden yhtiöiden johtokuntien vastuuvollisuutta, myös edistämällä valtionyhtiöiden listausta pörssiin;
4. vähentää merkittävästi veronluonteisia maksuja; poistaa perusteettomat lainsäädännölliset rajoitukset, jotka haittaavat pääsyä säännelyihin ammatteihin ja kyseisten ammattien harjoittamista; vähentää yritysten hallinnollista taakkaa;
5. parantaa kauppatuomioistuinten ja hallintotuomioistuinten toiminnan laatua ja tehokkuutta; edistää järjestämättömien lainojen hoitamista erityisesti parantamalla verokohtelua, jota kyseisten lainojen hoitamiseen sovelletaan.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. KAŽIMÍR

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,
Luxemburgin vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu
Luxemburgin vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2016/C 299/24)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ perusteella varoituskansallismekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Luxemburg ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016 ⁽³⁾. Koska Luxemburg kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa tiiviisti yhteydessä toisiinsa, Luxemburgin olisi varmistettava, että suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (2) Luxemburgia koskeva maaraaportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Luxemburgin edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa.

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EYVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ EUVL C 96, 11.3.2016, s. 1.

- (3) Luxemburg toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 vakausohjelmansa 29 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Luxemburgiin sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 vakausohjelmassaan tasapainoisen rahoitusaseman saavuttamista vuonna 2017 ja tämän jälkeen pieniä ylijäämiä siten, että ylijäämä on 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2020. Julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteessa pysytään edelleen koko ohjelmakauden ajan. Vuoden 2016 vakausohjelmassaan Luxemburg kuitenkin ilmoittaa, että sen julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite muuttuu vuodesta 2017 alkaen 0,5 prosentin rakenteelliseksi alijäämäksi suhteessa BKT:hen, kun se oli 0,5 prosentin rakenteellinen ylijäämä suhteessa BKT:hen vuoteen 2016 asti. Vakausohjelman mukaan julkisen talouden velan suhteessa BKT:hen ennakoitaan kasvavan vähitellen siten, että se on 23,5 prosenttia vuonna 2020. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava lukuun ottamatta vuosia 2017 ja 2018, joina se on suotuisa. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan rakenteellisen ylijäämän ennustetaan supistuvan 1,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ja edelleen 0,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2017, mikä ylittää edelleen julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen. Mahdollisia tulevia poikkeamia arvioidaan suhteessa vaatimukseen pitää rakenteellinen rahoitusasema julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteessa, kun otetaan huomioon tarve varmistaa julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys erityisesti eläkkeiden suhteen. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella, että Luxemburgin odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.
- (6) Luxemburgin viranomaiset ovat esitelleet päälinjat kattavasta verouudistuksesta, jonka on määrä tulla voimaan vuonna 2017. Uudistuksessa on tarkoitus muuttaa pääasiassa sekä yksityishenkilöitä että yrityksiä koskevaa välitöntä verotusta. Tavoitteena on alentaa asteittain yritysverokantaa (tarkoituksena lisätä kilpailukykyä) ja lisätä henkilöiden tuloveron progressiivisuutta (tarkoituksena parantaa oikeudenmukaisuutta). Samaan aikaan tiettyjen, erityisesti asumiseen liittyvien, verotukien korottaminen uhkaa kaventaa veropohjaa. Tietty kansainvälinen kehitys saattaa vaikuttaa Luxemburgin verojärjestelmän rakenteeseen ja tuoda esiin, miten haavoittuvia ainakin osa verotuloista on. Jotta verotulot olisivat paremmin ennakoitavissa, veropohjaa voidaan laajentaa edelleen erityisesti tarkastelemalla kiinteistöomaisuuden nykyään alhaista verotusta ja käyttämällä enemmän vaihtoehtoisia lähteitä, esimerkiksi ympäristöverotusta. IPR-boksin kumoamisen ansiosta yhtiöveropohjaa voidaan laajentaa jonkin verran. Verouudistusten hyväksymistä ja toteuttamista seurataan myös jatkossa tiiviisti eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa.
- (7) Luxemburgin viranomaiset ovat pyrkineet monipuolistamaan taloutta ja myöntäneet riskit, jotka liittyvät voimakkaaseen riippuvuuteen finanssialasta. Koska työvoimakustannukset ovat maassa suuret, toiminnalla, joka tuottaa suuremman arvonlisäyksen, on potentiaalia vapauttaa vaihtoehtoisia kasvun lähteitä. Tämän vuoksi Luxemburgin talouden monipuolistamisen onnistuminen riippuu paljolti sektoreista, joihin työvoimakustannusten taso ei vaikuta yhtä paljon. Ne perustuvat pitkälti tutkimukseen ja innovointiin, jotka ovat yleensä teknologiapainotteisia ja osaamisvaltaisia. Myös rahoitusalan ulkopuolisen palvelusektorin, jolla on jo saavutettu menestystä, laajentaminen edelleen voisi monipuolistaa taloutta. Investointien ja innovoinnin talouskehitystä rajoittavien esteiden vähentäminen tai poistaminen vapauttaisi innovointipotentiaalia ja edistäisi monipuolistamista. Julkisia investointeja tehdään euroalueen keskiarvoa enemmän, mutta yksityiset investoinnit ovat odotuksia vähäisempiä. Investointien korkean tason ylläpitäminen on keskeisen tärkeää kasvunäkymien kannalta. Maaraportin analysointi osoittaa, että Luxemburgissa on EU:n rajoittavien yrityspalveluja ja vähittäiskauppoja koskeva sääntely. Päärajoitukset liittyvät yrityspalvelusektorilla osakkeenomistusta koskeviin vaatimuksiin, äänioikeuteen ja monialaisuutta koskeviin rajoituksiin ja vähittäissektorilla operatiivisiin ja sijoittautumista koskeviin rajoituksiin.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (8) Asuntojen hintojen jatkuva nousu viime vuosikymmenten aikana sekä tuleviksi vuosiksi ennakoitu väestön ja työllisyyden kehitysdynamiikka saattavat muodostaa esteen väestön ja työvoiman ennustetulle kasvulle. Tämä on entistä todennäköisempää sen vuoksi, että talous on pitkälti riippuvainen naapurimaista tulevien korkean osaamistason työntekijöiden panoksesta. Näiden työntekijöiden osuus on noin kolmannes kaikista. Asuinkiinteistöjen hintojen dynaamisuuden taustalla on kysynnän ja tarjonnan välinen epäsuhta ja erityisesti kohtuuhintaisten asuntojen puute. Uudisrakentamiselle ei ole tarpeeksi maata, ja heikkoudet rakennuslupien myöntämismenettelyn hallinnoinnissa haittaavat asuntotarjonnan joustavuutta. Asuntotarjonnan jäykkyyksien vuoksi merkittävä osa nykypolitiikan mukaisesti tarjolla olevista verotuista näkyy asuntojen hinnoissa. Myös toimia kohtuuhintaisten, yhteiskunnan tukemien vuokra-asuntojen tarjoamiseksi voitaisiin vauhdittaa. Nykyiset asuntomarkkinat paitsi vähentävät kotitalouksien halukkuutta asettua Luxemburgiin, myös pahentavat liikenne- ja saasteongelmaa. Vuoden 2015 ikääntymisraportissa esitetyt uudet väestöennusteet myös lisäävät painetta poistaa pullonkauloja liikenne- ja asuntoinvestoinneilta. Tämän pitäisi näkyä tulevissa neljässä sektorikohtaisessa suunnitelmassa, jotka koskevat asumista, liikennettä, talouden toiminta-alueita ja viheralueita.
- (9) Talouden monipuolistamista voi haitata se, että joillakin sektoreilla palkkojen kehitys ei vastaa tuottavuuden kehitystä. Tämä rajoittaa edelleen sektoreita, joihin toimenpiteitä voi kohdistaa, pääasiassa niihin, joilla arvonlisäys on suuri. Viime vuosikymmenen aikana yksikkötyökustannukset ovat kasvaneet Luxemburgissa nopeammin kuin useimmissa euroalueen jäsenvaltioissa. Koko talouden kattavalla palkkojen automaattisella indeksoinnilla on oma roolinsa eri sektoreiden välisen palkkavaihtelun rajoittamisessa, ja se voi estää työn tuottavuuden erojen ottamisen huomioon. Pitkään jatkunut alhainen inflaatio on kuitenkin viivästyttänyt palkkojen automaattisen mukauttamisen käynnistymistä, ja palkkakehitys on ollut maltillista. Heikon palkkakehityksen ja tuotannon äkillisen kasvun myötä kustannuskilpailukyvyyn heikkeneminen on vähentynyt. Tässä tilanteessa on syytä seurata palkkakehitystä.
- (10) Väestön ikääntymiseen liittyvät vastuut muodostavat edelleen pitkällä aikavälillä riskin erityisesti eläkekustannusten vuoksi. Luxemburg on edistynyt vain vähän lakisääteisen ja tosiasiallisen eläkeiän välisen eron kaventamisessa varhaiseläkkeelle jäämistä rajoittamalla. Parlamentille annettiin heinäkuussa 2015 lakiesitys, jolla muutetaan varhaiseläkejärjestelmiä. Vaikka yksi järjestelmä poistetaan, muihin varhaiseläkejärjestelmiin pääsemisen edellytyksiä samalla helpotetaan osittain. Heinäkuussa 2015 hyväksyttiin laki työrajoitteisten työntekijöiden uudelleenluokittelusta. Sitä on pantu täytäntöön 1 päivästä tammikuuta 2016. Lailla lisätään työrajoitteisten työntekijöiden mahdollisuuksia pysyä työmarkkinoilla, mikä merkitsee osaltaan varhaiseläkkeelle jäävien henkilöiden määrän vähenemistä. Varhaiseläkkeelle siirtyminen on edelleen yleistä, ja kannustimet työskennellä pidempään ovat rajalliset. Edelleenkin Luxemburgilla ei ole todellista ikääntymiseen liittyvää strategiaa, jolla ikääntyvät työntekijät pidettäisiin aiempaa kauemmin töissä ja tarjottaisiin kannustimia ja taitoja työelämään palaamiseksi. Parlamentissa käsitellään yhä pakettia, jolla kannustetaan yli 150 työntekijän yrityksiä pitämään ikääntyneet työntekijät töissä.
- (11) Vuoden 2012 eläkeuudistuksen mukaan eläkejärjestelmän kestävyys olisi tarkastettava ja arvioitava viiden vuoden välein uudistuksen hyväksymisestä. Hallitus on vahvistanut aikovansa tehdä arvioinnin jo vuonna 2016, ei vuonna 2017, kuten alun perin oli kaavailtu. Se on myös perustanut eläketyöryhmän, jolle arviointi annetaan tehtäväksi. Lakisääteisen eläkeiän ja elinajanodotteen kytkemisessä toisiinsa neuvoston aiemman suosituksen mukaisesti ei ole edistytty. Luxemburg on ainoa EU:n jäsenvaltio, jossa ei ole säädetty lakisääteisen eläkeiän ja varhaiseläkeiän nostamisesta edelleen vuosien 2013 ja 2060 välillä. Ikääntymiseen liittyvien menojen ennustettua kasvua on tarkistettu vuoden 2015 ikääntymisraportissa alaspäin, mutta tätä muutosta selitetään miltei yksinomaan suotuisammilla väestöennusteilla, eikä uusia uudistuksia ole hyväksytty. Tarkistuksen jälkeenkin eläkemenojen ennustettu kasvu on suurin EU:ssa. Lisäksi Luxemburgilla on riskejä, jotka liittyvät pitkäaikaishoidon menojen odotettuun kasvuun. Niiden osuus suhteessa BKT:hen on yksi suurimmista jäsenvaltioissa. Tämä vaikuttaa johtuvan siitä, että työssäkäymättömän väestön osuuden arvioidaan kasvavan eniten EU:ssa vuoteen 2060 mennessä. Valmisteilla on ollut uudistus, jolla varmistetaan pitkäaikaishoitokuutuksen pitkän aikavälin kestävyys.
- (12) Komissio on eurooppalaisen ohjauksjakson osana tehnyt kattavan analyysin Luxemburgin talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Luxemburgille viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Luxemburgin finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n

yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1 ja 2.

- (13) Neuvosto on tutkinut Luxemburgin vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella ja katsoo ⁽¹⁾, että Luxemburgin odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia,

SUOSITTAA, että Luxemburg toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. varmistaa julkisten eläkkeiden pitkän aikavälin kestävyuden nostamalla todellista eläkkeellesiirtymiskäyä, rajoittamalla varhaiseläkkeelle siirtymistä ja lisäämällä kannustimia jatkaa työntekoa pidempään sekä kytkemällä lakisääteisen eläkeiän elinajanodotteen muutoksiin;
2. poistaa investointien ja innovoinnin esteet, jotka rajoittavat talouskehitystä yrityspalvelusektorilla; puuttuu pullonkauloihin, jotka haittaavat asuntoinvestointeja.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,
Maltan vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Maltan
vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2016/C 299/25)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ perusteella varoituskansalaisia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Malta kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016 ⁽³⁾. Koska Malta kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa tiiviisti yhteydessä toisiinsa, Maltan olisi varmistettava, että suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (2) Maltaa koskeva vuoden 2016 maaraportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Maltan edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa.

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ EUVL C 96, 11.3.2016, s. 1.

- (3) Malta toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 vakausohjelmansa 15 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Maltaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja velkasääntöä. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 vakausohjelmassaan julkisen talouden rahoitusaseman parantamista siten, että 0,1 prosentin ylijäämä suhteessa BKT:hen saavutetaan vuoteen 2019 mennessä. Rakenteellinen rahoitusasema paranee asteittain niin, että Malta saavuttaa julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen, joka on rakenteellisesti tasapainoinen julkisen talouden rahoitusasema, vuoteen 2019 mennessä. Vakausohjelman mukaan on odotettavissa, että julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen supistuu 62,6 prosenttiin vuonna 2016 ja edelleen 55,5 prosenttiin vuonna 2019. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on vuonna 2016 uskottava ja vuosina 2017–2019 varovainen. Toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2017 eteenpäin, ei kuitenkaan ole vielä riittävästi täsmennetty. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan on olemassa suuri riski, että keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeutusuralta poiketaan merkittävästi vuosina 2015 ja 2016, kun molemmat vuodet otetaan huomioon, mikä johtuu ennen muuta vuoden 2015 poikkeamasta, joka on korjattava vuonna 2016. Jos politiikka säilyy muuttumattomana, poikkeaminen jatkuu myös vuonna 2017. Vuoden 2015 poikkeama johtuu osittain investointien äkillisestä kasvusta, mikä johtuu pitkälti EU-varojen poikkeuksellisen korkeasta käyttöasteesta ennen ohjelmakauden 2007–2013 päättämistä. Jotta poikkeamaa saataisiin kavennettua vuosina 2015 ja 2016, vuoden 2016 vakausohjelmassa esitetään vuonna 2016 toteutettavaksi lisätoimia, joita ei vielä voitu ottaa huomioon komission kevään 2016 talousennusteessa. Näiden toimenpiteiden tarkoituksena on supistaa perusmenoja (0,16 prosenttia suhteessa BKT:hen) erityisesti palkansaajakorvausten, väliuotekäytön ja pääomansiirtojen osalta. Lisäksi eräitä vuosien 2016–2019 tulopuolen toimenpiteitä koskevia arvioita on tarkistettu, jotta voidaan ottaa huomioon ajantasaiset tiedot, sekä vuoden 2015 toimenpiteiden toteutunut vaikutus. Yhteensä näiden toimenpiteiden alijäämää supistava nettovaikutus on 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kun nämä toimenpiteet otetaan huomioon, julkisen talouden sopeutus paransi komission ennusteeseen verrattuna, ja rakenteellisen rahoitusaseman pilari viittäisi jonkinasteiseen keskimääräiseen poikkeamiseen vuosina 2015 ja 2016, kun taas vuonna 2017 olisi edelleen olemassa merkittävän poikkeamisen riski. Maltan arvioidaan noudattavan velan supistamista koskevaa vertailuarvoa sekä vuonna 2016 että vuonna 2017. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella olevan vaarana, että Malta ei noudata vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Tämän vuoksi tarvitaan lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan vaatimusten noudattaminen vuosina 2016 ja 2017.
- (6) Maltan julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys on edelleen haaste. Tämä johtuu pääasiassa väestön ikääntymiseen liittyvien terveydenhuolto-, pitkäaikaishoito- ja eläkemenojen vaikutuksesta talousarvioon. Eläkejärjestelmään kohdistuu kaksinkertainen haaste, sillä sen on saavutettava kestävyys ja varmistettava samalla eläkkeiden riittävyys. Eläkemenojen osuus oli vuonna 2013 EU:n keskiarvoa pienempi eli 9,6 prosenttia suhteessa BKT:hen, mutta sen ennustetaan kasvavan 12,8 prosenttiin vuoteen 2060 mennessä, jolloin se kuuluu EU:n suurimpiin. Hallitus hyväksyi maaliskuussa 2016 useita toimenpiteitä eläkejärjestelmän kestävyuden ja riittävyyden parantamiseksi, mutta niiden talousarviovaikutusta ei ole vielä arvioitu. Järjestelmän riittävyyden parantamiseksi maksuihin perustuvaa kansallista vähimmäiseläkettä korotetaan myös vuonna 2016, jotta se nousisi 60 prosenttiin mediaanitulosta vuoteen 2027 mennessä, ja sen kattavuutta laajennetaan. Uudistuksen tulokset riippuvat siitä, miten vanhempien ikäryhmien työllisyys onnistutaan turvaamaan. Eläkkeiden lisäksi EU:n keskiarvoa nopeammin kasvavat ennusteen mukaan myös terveydenhuoltoon ja pitkäaikaishoitoon liittyvät julkiset menot, joiden osuudet ovat nyt 2,1 prosenttia ja 1,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Viranomaiset ovat hyväksyneet kansallisen terveydenhuoltojärjestelmän strategian, ja meneillään on terveydenhuoltomenojen arviointi, jonka tarkoituksena on parantaa menojen tehokkuutta. Näistä toimista saatavat säästöt eivät kuitenkaan ole vielä toteutuneet. Pitkän aikavälin kestävyyttä edistäisi potentiaalisten säästöjen käyttäminen kattamaan ennustettua menojen kasvua.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (7) Oppimis- ja koulutustulokset ovat huomattavista investoinneista huolimatta edelleen jäljessä tavoitteista. Tämä vaikuttaa työvoiman tarjonnan laatuun ja työvoimaosuuteen. Maltaan työvoiman koulutustaso on edelleen EU:n alhaisimpia. Malta toteuttaa parhaillaan kattavaa elinikäisen oppimisen strategiaa, mutta osallistuminen elinikäisen oppimisen ohjelmiin on edelleen rajallista etenkin heikon koulutustason työntekijöiden keskuudessa. Tähän liittyviä haasteita ovat tiettyjen kohderyhmien tavoittaminen, koulutukseen pääsyn parantaminen sekä oppilaitosten ja työnantajien väliset kumppanuudet. Vuonna 2015 hyväksyttiin säädös opettajien täydennyskoulutuslaitoksen (Institute for Education) perustamisesta. Tämän oppilaitoksen päätavoitteena on i) antaa opettajille päivittäisessä työssä tarvittavat taidot; ii) tarjota opettajankouluttajille tapaamispaikka kokemusten jakamiseen ja iii) edistää koulutusalan johtamista. Oppilaitos on nyt aloittamassa toimintaansa, ja sen odotetaan muodostuvan tärkeimmäksi tekijäksi opettajien ammatillisiin kehitystarpeisiin vastaamisessa. Edistymistä tällä alalla on seurattava.
- (8) Lukuun ottamatta vuosina 2014 ja 2015 toteutettuja yksittäisiä suuren mittakaavan hankkeita investoinnit ovat olleet Maltassa vähäisiä, mikä johtuu talouden rakenteellisista muutoksista ja pullonkauloista. Tämä liittyy lähinnä vähemmän pääomavaltaiten palvelualojen kasvavaan merkitykseen, mikä vähentää talouden tulevia investointitarpeita. Maassa on kuitenkin edelleen eräitä investointitoimintaa heikentäviä haasteita, kuten riittämätön innovointikapasiteetti, osaamisvajeet, julkishallinnon ja oikeusjärjestelmän tehottomuus, sääntelytaakka ja huomattavat liikenneuuhkat.
- (9) Liikenne- ja kuljetusinfrastruktuuri on yksi tärkeimpiä ulkomaisten investointien tekemistä haittaavia esteitä. Liikenteen ulkoiskustannukset ovat Maltaan taloudessa huomattavat. Ne johtuvat pääasiassa maan liikenneverkon tehottomasta käytöstä ja siitä, ettei yksityisautoilulle ole olemassa todellisia vaihtoehtoja. Henkilöautojen suuri määrä, saasteet ja liikenneuuhkat aiheuttavat haasteita myös kansalliselle liikennesektorille. Kattavaa liikennestrategiaa ei ole vielä pantu täytäntöön siitä huolimatta, että kansallisen liikennestrategian ja yleiskaavan laatiminen on edellytys varojen saamiselle EU:n rakenne- ja investointirahastoista (2014–2020), joista osarahoitetaan liikenneinvestointeja.
- (10) Hallitus on toteuttanut useita toimenpiteitä parantaakseen pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) rahoituksen saantia. Toimenpiteillä on pyritty tarjoamaan oman pääoman ehtoista ja riskipääomarahoitusta, johon on viime vuosina todettu liittyvän pullonkauloja. Tuleviin toimenpiteisiin kuuluvat keskitetyn luottorekisterin ja kehityspankin perustaminen, minkä lisäksi Maltaan pörssiin on tarkoitus perustaa väline, joka auttaa erityisesti pk-yrityksiä saamaan rahoitusta pääomamarkkinoilta. Pankkialan ulkopuolisten instrumenttien saatavuuteen liittyy edelleen vaikeuksia, mutta Maltaan pk-yritysten rahoitusympäristö on silti parempi kuin monissa muissa EU:n jäsenvaltioissa.
- (11) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Maltaan talouspolitiikasta ja julkaisut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Maltalle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Maltaan finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1 ja 2.
- (12) Neuvosto on tutkinut vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1,

SUOSITTAA, että Malta toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. merkittävää tavoitteesta poikkeamista koskevan suuren riskin vuoksi sopeuttaa julkista taloutta vuosittain 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta vuosina 2016 ja 2017 toteuttamalla tarvittavat rakenteelliset toimet; vauhdittaa toimenpiteitä julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyysvarmistamiseksi;

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

2. toteuttaa toimenpiteitä työvoiman tarjonnan lujittamiseksi erityisesti lisäämällä matalan osaamistason työntekijöiden osallistumista elinikäiseen oppimiseen.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. KAŽIMÍR

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,
Portugalin vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu
Portugalin vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2016/C 299/26)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoituskansalaisia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Portugali kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016 ⁽³⁾. Koska Portugali kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa tiiviisti yhteydessä toisiinsa, Portugalin olisi varmistettava, että suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (2) Portugalia koskeva vuoden 2016 maaraaportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Portugalin edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

⁽³⁾ EUVL C 96, 11.3.2016, s. 1.

kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio esitteli 8 päivänä maaliskuuta 2016 perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päätelee analyysinsä perusteella, että Portugalin makrotaloudessa on epätasapainoja. Erityisesti suuri ulkomainen nettovelkakanta, yksityinen ja julkinen velka sekä järjestämättömien lainojen merkittävä osuus ovat haavoittuvuustekijöitä tilanteessa, jossa työttömyysaste on korkea. Tarvitaan edelleen politiikkatoimia, jotka kohdistuvat tuote- ja palvelumarkkinoihin, yritysten velkojen uudelleenjärjestelyyn, finanssipolitiikkaan ja työmarkkinoiden tiettyihin osa-alueisiin.

- (3) Portugali toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 vakausohjelmansa 29 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon. Portugalin kansallisessa uudistusohjelmassa puututaan riittävän määrätietoisesti liiallisiin epätasapainoihin, esitetään asianmukaisia toimenpiteitä kilpailukyyn edistämiseksi ja yksityisen velan vähentämiseksi, viitataan vuoden 2016 maaraportissa esitettyihin haasteisiin ja euroaluetta koskeviin suosituksiin, joissa keskitytään tarpeeseen käynnistää investoinnit uudelleen ja varmistaa julkisen talouden kestävyys. Jos nämä toimenpiteet toteutetaan nopeasti kokonaisuudessaan, ne auttavat ratkaisemaan Portugalin makrotalouden epätasapainoon liittyviä ongelmia. Portugalin poliittisia sitoumuksia koskevan arvioinnin perusteella tässä vaiheessa ei ole tarvetta nopeuttaa makrotalouden epätasapainoa koskevaa menettelyä.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Portugaliin sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen korjaavaa osiota. Se ei korjannut liiallista alijäämäänsä vuoden 2015 määräaikaan mennessä eikä toteuttanut kaikkia neuvoston suositamia julkisen talouden toimia. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 vakausohjelmassa korjaavansa liiallisen alijäämän ja saavuttavansa julkisen talouden alijäämän, joka on 2,2 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016. Kun liiallinen alijäämä on saatu korjattua kestäväällä tavalla, Portugaliin aletaan soveltaa vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja väliaikaista velkasääntöä. Maan (uudelleenlasketun⁽²⁾) rakenteellisen rahoitusaseman odotetaan kohenevan vuosina 2016–2020 vain noin 0,35 prosenttia suhteessa BKT:hen vuodessa, mikä on alle vaadittu 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen eli 0,25 prosentin rakenteelliseen ylijäämään suhteessa BKT:hen ei odoteta päästävän ohjelmakaudella. Vakausohjelman mukaan on odotettavissa, että julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen supistuu 124,8 prosenttiin vuonna 2016 ja edelleen 110,3 prosenttiin vuonna 2020. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on varsin optimistinen. Lisäksi toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2017 eteenpäin, ei ole vielä riittävästi täsmennetty. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämän odotetaan olevan 2,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016, eli alittavan SEUT-sopimuksen mukaisen 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen, ja 2,3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2017. Koska rakenteellisen alijäämän ennustetaan kasvavan hieman vuosina 2016 ja 2017, julkisen talouden toimet eivät vastaa vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Portugalin ei myöskään ennusteta noudattavan väliaikaista velkasääntöä vuonna 2017. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella olevan vaarana, että Portugali ei noudata vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Tämän vuoksi tarvitaan lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan vaatimusten noudattaminen vuosina 2016 ja 2017.
- (6) Asetuksen (EY) N:o 1467/97 10 artiklan 1 kohdan mukaan komissio seuraa säännöllisesti toimia, joita Portugali toteuttaa SEUT 126 artiklan 7 kohdan nojalla 21 päivänä kesäkuuta 2013 annetun neuvoston suosituksen johdosta. Tämän vuoksi komissio suosittaa, että neuvosto toteuttaa liiallista alijäämää koskevan menettelyn mukaiset aiheelliset toimenpiteet.
- (7) Uudistetun julkisen talouden kehystä koskevan lain, sitoumusten valvontaa koskevan lain sekä veronkannon ja menojen valvonnan lisäparannusten nopealla ja tehokkaalla täytäntöönpanolla voidaan edistää merkittävästi

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

(2) Rakenteellinen rahoitusasema sellaisena kuin komissio on sen laskenut uudelleen vakausohjelman tietojen perusteella ja yhteistä menetelmää noudattaen.

julkisen talouden vaaditun sopeutuksen saavuttamista. Portugalilla on kaksinkertainen haaste, sillä sen on saavutettava terveydenhuoltojärjestelmän pitkän aikavälin taloudellinen kestävyys ja säilytettävä samalla terveydenhuollon saatavuus tehostamalla järjestelmää. Vaikka julkisten menojen osuus terveydenhuollon kokonaismenoista on Portugalissa tällä hetkellä yksi EU:n alhaisimmista, julkisten terveydenhuoltomenojen ennustettu kasvu, 2,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuoteen 2060 mennessä, on yksi suurimmista. Terveydenhuoltoalan pitkän aikavälin kestävyyttä koskevien haasteiden ratkaiseminen edellyttää kattavia toimenpiteitä, joilla edistetään tautien ehkäisemistä ja kansanterveyspolitiikkaa sekä varmistetaan perusterveydenhuollon tarjonta varhaisessa, vähemmän kustannuksia aiheuttavassa vaiheessa. Näitä toimenpiteitä ei ole vielä toteutettu. Lyhyellä aikavälillä merkittävänä haasteena on edelleen asianmukainen talousarvion suunnittelu ja toteutus sairaaloissa, jotta voidaan varmistaa maksurästien hoitaminen. Vaikka eläkejärjestelmän pitkän aikavälin kestävyys on puututtu viimeaikaisilla uudistuksilla, järjestelmän lyhyen ja keskipitkän aikavälin kestävyys haasteita ei ole ratkaistu. Julkiselle eläkejärjestelmälle on tyypillistä suuri riippuvuus talousarviosta tehdyistä varainsiirroista ja sukupolvien välinen eriarvoisuus. Toteutuksen viiveet ja politiikkatoimien puutteet haittaavat edelleen valtionyhtiöiden talouden kestävyttä erityisesti liikennealalla. Tehokkuutta edistävien toimenpiteiden vahvistaminen valtionyhtiöiden rakenneuudistussuunnitelmissa on edelleen olennaista julkisen talouden säästöjen aikaansaamiseksi.

- (8) Veronkierron hillitsemiseksi on toteutettu tuntuvia toimia, joilla tehostetaan edelleen verohallinnon toimintaa. Parhailaan toteutetaan toimenpiteitä, joilla torjutaan veropetoksia, kehitetään tietojen jakamista rahoituslaitosten kanssa ja lujitetaan rahanpesun vastaisia säännöksiä. Saavutetusta edistyksestä huolimatta verosäännösten noudattamista olisi vielä parannettava. Verohallinnon uudistaminen tehostamalla sen toimintaa auttaisi myös kannustamaan investointeja.
- (9) Yleinen palkkakehitys on ollut maltillista, mikä on linjassa korkean työttömyysasteen ja ulkoisen tasapainon palauttamisen tarpeen kanssa ja vastaa tuottavuuden kasvua keskipitkällä aikavälillä. Alakohtaiset työehtosopimusneuvottelut ovat tukeneet tätä suuntausta, vaikka käytetyn työehtosopimusneuvottelujärjestelmän ominaisuudet rajoittavat edelleen työehtojen sopimista yritystasolla. Koska inflaatio on alhainen ja työttömyysaste korkea, tammikuussa 2016 vähimmäispalkkaa korotettiin 505 eurosta 530 euroon kuukaudessa. Sitä on tarkoitus korottaa edelleen vähitellen siten, että se on 600 euroa kuukaudessa vuonna 2019 (maksetaan 14 kertaa vuodessa). Portugali sijoittuu EU:n keskitasolle, kun vähimmäispalkkaa tarkastellaan prosenttiosuutena keskipalkasta. Se on kuitenkin yksi maista, joissa vähimmäispalkka on korkeimpia mediaanipalkkaan suhteutettuna. Tämä viittaa siihen, että Portugalissa matalien palkkojen osuus palkkajakaumassa on painottunut vahvasti ja että vähimmäispalkan uudet korotukset voivat laajentaa nopeasti sen piiriin kuuluvien työntekijöiden osuutta, joka vuonna 2016 oli jo lähes neljännes kaikista työntekijöistä. Vaikka näin voitaisiin vähentää työssäkäyvien köyhyyttä, se myös kaventaa edelleen palkkaeroja ja aiheuttaa kokonaispalkkojen korotuspaineita. Jollei tuottavuus vastaavasti parane, tämä kehitys uhkaa vahingoittaa työllisyys- ja kilpailukykyäkymä, erityisesti työvoimavaltaisilla teollisuudenaloilla. Lisäksi riskinä on, että se voi vähentää kannustimia investoida osaamiseen.
- (10) Portugalin työmarkkinoiden elpyminen jatkui vuosina 2014 ja 2015. Merkittäviä toimia on toteutettu aktivointitoimien uudistamiseksi, julkisten työvoimapalvelujen nykyaikaistamiseksi ja rekisteröitymättömät nuoret tavoittavien toimenpiteiden lisäämiseksi, vaikka joitakin täytäntöönpanoon liittyviä haasteita on edelleen. Koska sosiaalinen tilanne on heikentynyt viime aikoina ja erityisesti lasten köyhyys on lisääntynyt, merkittäviä toimenpiteitä on myös toteutettu sosiaaliturvan parantamiseksi, etenkin vähimmäistoimeentulojärjestelmän, lapsilisien ja pienten eläkkeiden osalta. Näiden toimenpiteiden vaikutusta köyhyyden vähentämiseen on arvioitava. Pitkäaikaistyöttömien suuren määrän vähentäminen on edelleen haaste, ja se vaikuttaa kielteisesti talouskasvuun ja sosiaaliseen tilanteeseen. Pitkäaikaistyöttömien aktivointia olisi lisättävä edelleen kohdennettujen työvoimapolitiittisten toimien avulla ja parantamalla työvoima- ja sosiaalipalvelujen välistä koordinoitua. Vaikka elpyminen on tuonut mukanaan useita uusia pysyviä työpaikkoja, työmarkkinoiden segmentoituminen on edelleen merkittävää. Määräaikaisten työntekijöiden osuus on edelleen Euroopan korkeimpia, ja siirtyminen määräaikaisestä työsopimuksesta vakituiseen on harvinaista.
- (11) Yksityisen sektorin velkaantuneisuus on edelleen merkittävä haavoittuvuustekijä Portugalin taloudessa, ja pienten ja keskisuuren yritysten on yhä vaikeaa saada rahoitusta. Yritysten suuren velkataakan vähentämisessä ja yksityisen sektorin velkavivun keventämisessä on edistytty jonkin verran, mutta Portugalin yksityinen sektori on edelleen EU:n velkaantuneimpia. Tämä on merkittävä este investointien ja potentiaalisen tuotannon kasvulle. Rahoitusalan ulkopuoliset yritykset sopeuttavat taseitaan, mutta vähäisemmässä määrin kuin kotitaloudet. Yritysten järjestämättömien lainojen suuri ja kasvava osuus rasittaa yrityksiä sekä rahoitusallalla että sen

ulkopuolella, ja se on merkittävä este investoinneille. Eri tasoilla on toteutettu yritysten velkaantumisen purkamiseen tähtäviä toimia, mutta tuloksia on syntynyt hitaasti. Velanottoa suositetaan edelleen voimakkaasti yhtiöverotuksessa. Viime vuosina hallitus on pyrkinyt ratkaisemaan tämän ongelman ottamalla käyttöön alikapitalisointia koskevat säännöt ja yritysten oman pääoman ehtoista rahoitusta koskevan verohelpotuksen. Kuitenkin vuonna 2015 vieraan ja oman pääoman ehtoisesti rahoitettujen investointien välisten pääomakustannusten ero (verotusta ennen ja sen jälkeen) oli EU:n suurimpia. Luotonsaanti on edelleen kallista ja vaikeaa yrityksille, erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille ja aloitteleville yrityksille. Vaihtoehtoisia rahoituslähteitä, kuten yksityiset pääomasijoitukset, riskipääomarahoitus, joukkorahoitus ja bisnesenkeliin tarjoama rahoitus, on edelleen vähän, ja ne ovat selkeästi alikehittyneitä.

- (12) Edistyksestä huolimatta sääntelyyn liittyvät esteet ja heikot institutionaaliset valmiudet haittaavat edelleen yritysten kasvua, kilpailukykyä ja investointeja. Portugalin oikeusjärjestelmä toimii edelleen tehottomasti, erityisesti verotusta koskevien riita-asioiden käsittelyssä. Julkiset hankinnat ovat suurelta osin läpinäkyviä Portugalissa. Alan BASE-verkkosovelluksen tietojen mukaan Portugalin hankintaviranomaiset käyttävät kuitenkin usein suoraa sopimusmenettelyä. Sen osuus kaudella 2013–2015 oli keskimäärin 87,3 prosenttia kaikista julkisista hankintasopimuksista, mikä on 47 prosenttia hankintasopimusten kokonaisarvosta. Läpinäkyvyys on edelleen haaste käyttöoikeussopimusten ja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien osalta, erityisesti paikallis- ja aluetasolla. Valtiovarainministeriön julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien työryhmä (UTAP) valvoo joitakin keskushallinnon hallinnoimia julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia, mutta käyttöoikeussopimukset sekä alueelliset ja paikalliset julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet eivät kuulu sen valvonnan alaan. Satama-alan uudistukset kärsivät edelleen täytäntöönpanon viivästyksistä ja uusien toimijoiden markkinoille pääsyn esteistä. Yrityksen rekisteröinti on helpottunut, mutta lupamenettelyt ovat edelleen raskaita, ja monimutkaiset hallinnolliset menettelyt heikentävät sijoittajien luottamusta. Haasteita on yhä rakennuslupien saamiseen ja rakennusluvan saamiseen liittyvissä menettelyissä sekä ympäristölupia koskevien yksinkertaistettujen sääntöjen tehokkaassa täytäntöönpanossa. Sääntelystä johtuvat esteet joillakin liike-elämän palvelujen aloilla estävät resurssien tehokkaan jakautumisen, erityisesti oikeudellisten palvelujen alalla. Ammatillisia elimiä ja erityisesti niiden perussääntöä ja työjärjestystä koskevat säännöt ovat rajoittavia ja voivat estää sekä luonnollisia että oikeushenkilöitä pääsemästä kyseisille ammattialoille. Tämä koskee erityisesti oikeudellisia ammatteja, joissa muun muassa mainontaa ja monialatoimintaa koskevat rajoitukset ovat yleisiä.
- (13) Portugalin tulokset tiedeyhteisön ja yritysten yhteistyön sekä osaamisen kaupallistamisen osa-alueilla ovat heikkoja. Korkeakoulujen ja yritysten välisen yhteistyön esteet ovat suuria, mikä johtuu sääntelyyn ja hallintoon liittyvistä esteistä sekä yhteistyön kannustimien puutteesta korkeakoulujärjestelmässä. Tämä vaikeuttaa tutkinnon suorittaneiden työllistymistä ja innovointia. Uusien alimman korkeasteen teknisten koulutusohjelmien (TeSPs) käynnistäminen on tarjonnut uusia mahdollisuuksia ammattikorkeakoulujen ja alueellisten talouden toimijoiden väliseen yhteistyöhön, mutta nykyaikaistamisprosessi ei kata korkeakoulujen opinto-ohjelmia.
- (14) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Portugalin talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Portugalille viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Portugalin finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–5.
- (15) Neuvosto on tutkinut vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.
- (16) Neuvosto on tutkinut kansallisen uudistusohjelman ja vakausohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–5,

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

SUOSITTAA, että Portugali toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. varmistaa liiallisen alijäämän kestävästi korjaamisen liiallisia alijäämiä koskevassa menettelyssä tehtyjen päätösten ja siinä annettujen suositusten mukaisesti niin, että toteutetaan tarvittavat rakenteelliset toimenpiteet ja käytetään kaikki satunnaistulot alijäämän ja velan supistamiseen; toteuttaa tämän jälkeen julkisen talouden vuotuisen sopeuttamisen, joka vastaa vähintään 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen; toteuttaa helmikuuhun 2017 mennessä kattavan menojen arvioinnin ja lisää menojen valvontaa, kustannustehokkuutta ja asianmukaista budjetointia kaikilla julkishallinnon tasoilla; varmistaa terveydenhuoltoalan pitkän aikavälin kestävyden heikentämättä perusterveydenhuollon saatavuutta; vähentää eläkejärjestelmän riippuvuutta talousarviosta tehdyistä varainsiirroista; kohdentaa käynnissä olevat valtionyhtiöiden rakenneuudistus suunnitelmat uudelleen vuoden 2016 loppuun mennessä;
2. varmistaa työmarkkinaosapuolia kuultuaan, että vähimmäispalkan kehitys on linjassa työllisyyden ja kilpailukyvyn edistämistä kaikilla toimialoilla koskevien tavoitteiden kanssa;
3. varmistaa pitkäaikaistyöttömien tehokkaan aktivoinnin ja parantaa työvoima- ja sosiaalipalvelujen välistä koordinaatiota; lisää yritysten kannustimia palkata työntekijöitä vakituisiin työsuhteisiin;
4. toteuttaa lokakuuhun 2016 mennessä toimenpiteitä, joilla helpotetaan luottolaitosten taseiden puhdistamista ja puututaan järjestämättömien lainojen suureen määrään; vähentää velanoton suosimista yhtiöverotuksessa ja parantaa aloittelevien yritysten ja pienten ja keskisuurten yritysten rahoituksen saantia pääomamarkkinoilta;
5. lisää julkisten hankintojen läpinäkyvyyttä ja tehokkuutta julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien ja käyttöoikeussopimusten osalta; parantaa ja nopeuttaa hallinto- ja lupamenettelyjä, vauhdittaa verotusta koskevien riita-asioiden käsittelyä ja vähentää sääntelyyn liittyviä esteitä erityisesti säänneltyjen ammattien osalta vuoden 2016 loppuun mennessä; tarjoaa kannustimia korkeakoulujen ja yritysten väliseen yhteistyöhön.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. KAŽIMÍR

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 12 päivänä heinäkuuta 2016,
Ranskan vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Ranskan
vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2016/C 299/27)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ⁽²⁾ ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoituskansallismekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Ranska kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016 ⁽³⁾. Koska Ranska kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa tiiviisti yhteydessä toisiinsa, Ranskan olisi varmistettava, että suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.
- (2) Ranskaa koskeva vuoden 2016 maaportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Ranskan edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

⁽³⁾ EUVL C 96, 11.3.2016, s. 1.

kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio esitteli 8 päivänä maaliskuuta 2016 perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päätelee analyysinsä perusteella, että Ranskan makrotaloudessa on liiallisia epätasapainoja. Tilanteessa, jossa kasvu on maltillista ja inflaatio alhainen, Ranskan julkinen velka on suuri ja kasvaa edelleen, ja maan kilpailukyky on heikentynyt. On erityisen tärkeää toteuttaa toimia, joilla voidaan pienentää Ranskan talouteen kohdistuvien haittavaikutusten riskiä, ja kun otetaan huomioon sen talouden suuruusluokka, myös talous- ja rahaliittoon kohdistuvien kielteisten heijastusvaikutusten riskiä.

- (3) Ranska toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 vakausohjelmansa 29 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁽¹⁾ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.
- (5) Ranskaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen korjaavaa osiota. Hallitus suunnittelee vuoden 2016 vakausohjelmassaan liiallisen alijäämän korjaamista vuonna 2017, neuvoston 10 päivänä maaliskuuta 2015 antaman suosituksen mukaisesti. Julkisen sektorin alijäämän suunnitellaan supistuvan edelleen 1,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite, joka on 0,4 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, on tarkoitus saavuttaa vuonna 2018. Vakausohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan kasvavan 96,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2017 ja supistuvan sitten 93,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2019. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on pitkälti uskottava. Toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2017 eteenpäin, ei kuitenkaan ole vielä riittävästi täsmennetty. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan julkisen sektorin alijäämän odotetaan olevan 3,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2016, mikä on neuvoston vuonna 2015 suosittelman alijäämätavoitteen mukaista. Jos politiikka säilyy muuttumattomana, vuonna 2017 julkisen sektorin alijäämän ennustetaan olevan 3,2 prosenttia suhteessa BKT:hen, mikä vaarantaa liiallisen alijäämän korjaamiselle asetetun määräajan noudattamisen. Suositetun julkisen talouden sopeutuksen ei ennusteta toteutuvan vuosina 2016 ja 2017, koska Ranskan noudattama vakauttamisstrategia perustuu ensisijaisesti suhdannetilanteen paranemiseen ja matalan korkotason säilymiseen. Viranomaiset eivät kuitenkaan voi vaikuttaa näihin tekijöihin, ja siksi on vaarana, että vaatimuksia ei pystytä noudattamaan. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella olevan vaarana, että Ranska ei noudata vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia, vaikka sen näillä näkymin arvellaankin saavuttavan julkisen sektorin alijäämää koskevan tavoitteensa vuonna 2016. Tämän vuoksi tarvitaan lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan liiallisen alijäämän korjaaminen kestäväällä tavalla vuoteen 2017 mennessä.
- (6) Julkisten menojen suhde BKT:hen on Ranskassa yksi EU:n korkeimmista, ja huolimatta hienoisesta laskusta vuonna 2015 se on edelleen huomattavasti euroalueen keskiarvoa korkeampi. Ranska toteuttaa parhaillaan suunnitelmaa, jonka avulla julkisia menoja on tarkoitus vähentää 50 miljardia euroa vuosien 2015–2017 kasvusuuntaukseen verrattuna julkishallinnon kaikilla tasoilla. Tämä ei kuitenkaan välttämättä vähennä julkisia menoja merkittävästi. Suunnitelman tehostamiseksi olisi määriteltävä yksityiskohtaisesti menoleikkauksia koskevat toimenpiteet ja huolehdittava siitä, että säästötoimenpiteissä otetaan huomioon lähellä nollaa oleva inflaatioaste.
- (7) Menosuhteen supistaminen edelleen suunnitelmien mukaisesti on yhä haasteellista, koska suurien potentiaalisten säästökohteiden määrittely ei ole tuottanut tulosta ja menojen uudelleenarviointien tulokset ovat olleet toistaiseksi vaatimattomia. Asuntosektorilla Ranskan menot ovat muihin jäsenvaltioihin verrattuna lähes kaksinkertaiset, mutta tulokset eivät silti ole merkittävästi paremmat. Paikallishallinnon investointikapasiteetti voitaisiin säilyttää toteuttamalla suunniteltu keskushallinnon myöntämien avustusten supistaminen ja tiukentamalla paikallishallinnon menojen valvontaa erityisesti hillitsemällä hallintomenojen kasvua. Menojen uudelleenarviointit voisivat olla sopiva väline tällaisten säästöjen määrittämiseen. Myös äskettäin toteutettu paikallishallintouudistus voi parantaa järjestelmän tehokkuutta keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (8) Koska sosiaaliturvamenot muodostavat yli puolet julkisen sektorin kokonaismenoista, lyhyellä aikavälillä ei voida saada aikaan merkittäviä säästöjä, ellei niiden kasvua saada kuriin. Eläkejärjestelmän kestävyyttä saatiin parannettua, kun vuonna 2015 sovittiin täydentävistä eläkejärjestelmistä, mutta se näyttäisi pysyvän alijäämäisenä lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä, etenkin jos makrotaloudellinen toimintaympäristö pysyy epäsuotuisana. Lisäksi aiempien eläkeuudistusten odotetaan saavan tällä hetkellä suuret julkiset eläkemenot kuriin vasta vuoden 2025 jälkeen. Ranska on asettanut vuosiksi 2016 ja 2017 kunnianhimoiset tavoitteet terveystoimien kasvun rajoittamiseksi. Näitä tavoitteita voitaisiin täydentää määrittämällä lisää tehostamistoimia keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.
- (9) Ranskassa on toteutettu politiikkatoimia työvoimakustannusten vähentämiseksi ja yritysten voittomarginaalien kasvattamiseksi myöntämällä 20 miljardin euron verohyvitys kilpailukyvyyn ja työllisyyden tukemiseen ja leikkaamalla työnantajien sosiaaliturvamaksuja vielä 10 miljardia euroa osana vastuu- ja solidaarisuusopimusta. Näiden toimenpiteiden vaikutus on 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja ne supistavat osaltaan Ranskan ja euroalueen keskimääräisten työvoimakustannusten välistä eroa. Toimenpiteiden toteuttamistapa voi kuitenkin heikentää niiden tehoa. Näitä kustannusten vähentämistoimia koskevien suunniteltujen arviointien tuloksia voidaan vastedes hyödyntää näiden järjestelmien muokkaamisessa, jotta voidaan varmistaa, että halutut tavoitteet saavutetaan. Arvioinneissa on erityisen kiinnostavaa selvittää toimien vaikutus palkanmuodostukseen ja työllisyyteen.
- (10) Vallitsevana korkean työttömyyden aikana on olemassa riski, että työvoimakustannukset vaikeuttavat vähimmäispalkkatasolla matalan osaamistason työntekijöiden työllistymistä. Vaikka vähimmäispalkka on mediaanipalkkaan verrattuna suuri, vapautukset sosiaaliturvamaksuista ovat vähentäneet työvoimakustannuksia vähimmäispalkkatasolla. Vähimmäispalkan korotukset johtavat palkankorotuksiin useimmissa työntekijäryhmissä ja aiheuttavat riskin palkkaerojen kaventumisesta ylöspäin. Vähimmäispalkan indeksointimekanismin vuoksi keskipalkkojen nousu ja vähimmäispalkan muutokset ovat sidoksissa toisiinsa, mikä hidastaa heikon taloudellisen tilanteen vuoksi tarvittavaa palkkojen sopeutusta.
- (11) Hiljattain toteutetuilla uudistuksilla on annettu työnantajille vain vähän mahdollisuuksia poiketa alakohtaisista työehtosopimuksista. Tämä koskee kaikkia työehtoja, eli palkkaa, työaika, työnteon edellytyksiä ja työskentelyolosuhteita, ja rajoittaa yritysten mahdollisuuksia sopeuttaa työvoimaa tarpeidensa mukaan. Eri toimialoilla voidaan tätä nykyä estää yrityksiä määrittämästä tapauskohtaisesti ja työmarkkinaosapuolten kanssa neuvottelemalla ehtoja, joiden puitteissa työaika voisi poiketa alakohtaisista sopimuksista. Poikkeamista alakohtaisista sopimuksista ja työehtoja koskevista yleisistä säännöksistä voitaisiin helpottaa yrityksen tasolla tehtävillä sopimuksilla työmarkkinaosapuolia kuullen.
- (12) Vuonna 2015 työttömyysaste nousi 10,4 prosenttiin. Työttömyys on yleisempää nuorten, EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisten ja vähemmän koulutettujen työntekijöiden keskuudessa. Työmarkkinoiden rakenne on yhä enemmän kahtiajakautunut niin, että korkeasti koulutettuja työntekijöitä palkataan toistaiseksi voimassa olevin sopimuksin ja vakio-osuus matalan osaamistason töistä käy yhä epävarmemmiksi. Alle kuukauden mittaisten määräaikaisten työsopimusten osuus kaikista uusista työsopimuksista nousi vuonna 2015 lähes 70 prosenttiin. Työmarkkinoiden voimakasta segmentoitumista saattaa lisätä myös työsopimuksia säätelevä oikeudellinen kehitys ja etenkin toistaiseksi voimassa olevia työsopimuksia koskeva irtisanomissuoja. Työmarkkinoiden pitkään jatkunut heikkeneminen rasittaa työttömyysetuusjärjestelmän kestävyyttä. Helmikuussa 2016 järjestelmän alijäämän ennustettiin olevan 4,5 miljardia euroa vuonna 2015, 4,2 miljardia euroa vuonna 2016 ja 3,6 miljardia euroa vuonna 2017. Järjestelmän velka oli 25,8 miljardia euroa vuonna 2015, ja tämä lisäisi sitä 30,0 miljardiin euroon vuonna 2016 ja 33,6 miljardiin euroon vuonna 2017. Etuuksien laskentatapa suosii useita lyhytaikaisia kokopäivätoita suhteessa pitkäaikaisiin osapäivätoihin ja kannustaa työnantajia tarjoamaan lyhytaikaisia työsuhteita, joita täydennetään työssä oleville maksettavilla etuuksilla. Lisäksi työttömyysetuusjärjestelmän toimintaperiaatteet, etenkin etuuksien myöntämisehdot ja etuuksien asteittainen aleneminen, voivat heikentää työhönpaluun kannustimia.
- (13) Siirtyminen koulutuksesta työhön on edelleen haasteellista, ja vaikeinta se on vähiten koulutetuille nuorille. Oppisopimuskoulutuksen suosio vähenee matalan osaamistason työntekijäryhmissä, sillä alueelliset strategiat eroavat toisistaan eikä järjestelmä pysty mukautumaan riittävästi talouden uusiin tarpeisiin. Työttömille, vähemmän koulutetuille ja pk-yritysten työntekijöille suunnattu koulutustarjonta on riittämätöntä. Vireillä on ammattikoulutuksen uudistuksia, jotka koskevat muun muassa hallintotapaa, kannustimia ja neuvontaa sekä uutta

kohdennettua työttömyyskoulutus suunnitelmaa, mutta ne on vielä pantava täytäntöön kokonaisuudessaan ja niitä olisi tehostettava. Yhteistyö ammatillisen jatkokoulutuksen eri toimijoiden välillä ei toimi kunnolla, mikä estää resurssien tehokkaan jakamisen. Tuleva henkilökohtainen työllisyystili (compte personnel d'activité) voi edistää koulutukseen pääsyä.

- (14) Ranskan liiketoimintaympäristö on edelleen vain keskitasoa, erityisesti kun tarkastellaan sääntelyrasitusta, jonka suhteen Ranska suoriutuu kansainvälisissä vertailuissa heikosti. Yksinkertaistamisohjelman toteuttaminen jatkuu suunnitellusti, mutta edistyminen on epätasaista etenkin yrityksiin kohdistuvien toimenpiteiden osalta ja monilla aloilla on edelleen haasteita.
- (15) Pienyritysten osuus on Ranskassa muihin jäsenvaltioihin verrattuna suhteettoman suuri, mikä heikentää yritysten tuottavuustasoa. Viime aikoina on toteutettu aloitteita, joilla on pyritty lieventämään yrityksen kokoon liittyvien vaatimusten vaikutusta, mutta erityisesti rajallisen soveltamisalansa ja joidenkin toimenpiteiden väliaikaisuuden vuoksi niiden ei odoteta vaikuttavan merkittävästi yritysten kasvuun. Tämän seurauksena kynnyksarvojen vaikutukset rajoittavat myös jatkossa ranskalaisyriyten kasvua.
- (16) Kilpailu palvelualalla on parantunut joillakin sektoreilla, mutta kilpailun esteitä on edelleen jäljellä erityisesti yrityspalveluissa, joihin viimeaikaiset uudistukset eivät ole juuri vaikuttaneet, sekä verkkotoimialoilla. Useat säänneltyjä ammatteja koskevat säännökset ja niihin pääsyä koskevat rajoitukset sekä tariffit rajoittavat talouden toimeliaisuutta ja heikentävät tuottavuutta aloilla, jotka käyttävät näitä palveluja. Loi Macron -lain hyväksyminen vuonna 2015 on vähentänyt joitakin rajoituksia, mutta lisätoimia tarvitaan. Lisäongelmia aiheuttaa lupavaatimusten rajoittavasta soveltamisesta.
- (17) Ranska on edelleen jäljessä EU:n innovointijohtajista, vaikka julkista tukea myönnetään tällä alalla runsaasti. Innovoinnille annettavan julkisen tuen järjestelmiä on leimannut 15 viime vuoden aikana heikkous ja epävakaisuus, mikä herättää huolta niiden yleisen koordinoinnin, yhtenäisyyden ja tehokkuuden suhteen. Tästä kärsivät erityisesti pk-yritykset.
- (18) Verojen suhde BKT:hen on EU:n korkeimpia. Sen koostumus ei edistä talouskasvua, koska se rasittaa merkittävästi tuotannontekijöitä mutta suhteellisen vähän kulutusta. Yritysverotus alkoi keventyä hieman vuonna 2014, ja Ranska on alkanut kuroa kiinni eroa EU:n keskiarvoon ympäristöverotuksen alalla. Alv-tulot ovat kuitenkin edelleen alhaiset sekä suhteessa BKT:hen että kokonaisverotuloihin, mikä johtuu alhaisista verokannoista, alennettujen verokantojen yleisestä soveltamisesta ja lukuisista verovapautuksista EU:n keskiarvoon verrattuna. Sen lisäksi, että Ranska lakkauttaa asteittain yrityksiltä kannetun solidaarisuuslisän ja poistaa yritysten maksaman poikkeuksellisen yhtiöveron, on määriteltävä tarkoin konkreettisia toimia, jotta tavoite yritysten lakisääteisen veroasteen alentamisesta 28 prosenttiin vuonna 2020 voisi toteutua.
- (19) Verojärjestelmä on erittäin monimutkainen. Siihen kuuluu paljon tehostomia veroja, jotka eivät tuota lainkaan tai tuottavat vain vähän tuloja. Ansiotuloverotus on erityisen monimutkainen, mikä aiheuttaa huomattavat hallintokustannukset. Vaikka julkisen rahoituksen suunnittelua vuosina 2014–2019 koskevassa laissa otettiin käyttöön vaatimus arvioida ja seurata verotukia säännöllisesti, verotukien suunniteltu vähennys vuonna 2016 jää usean vuoden kasvun jälkeen vähäiseksi.
- (20) Yksityisten investointien esteet ovat kaiken kaikkiaan kohtalaiset, ja suurimpia esteitä ovat raskas sääntelytaakka ja korkea yritysveroaste. Investointiympäristöä voitaisiin parantaa tehostamalla liiketoimintaympäristöä, alentamalla tuotantoveroja ja yhtiöveroja sekä yksinkertaistamalla verojärjestelmää. Kaikki toimenpiteet Ranskan kustannuskilpailukyvyyn ja reaalisen kilpailukyvyyn parantamiseksi voivat lisätä investointien määrää ja kannustaa yrityksiä investoimaan sekä fyysiseen että inhimilliseen pääomaan tuottavuuden parantamiseksi. Pitkän aikavälin kasvupotentiaalia rajoittaa myös vähäinen investointi innovointitoimiin.
- (21) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Ranskan talouspolitiikasta ja julkaisut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakaushjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä

jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Ranskalle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Ranskan finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–5.

- (22) Neuvosto on tutkinut vakaushjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto ⁽¹⁾ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.
- (23) Neuvosto on tutkinut kansallisen uudistusohjelman ja vakaushjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset on otettu huomioon jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–5,

SUOSITTAA, että Ranska toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. varmistaa liiallisen alijäämän korjaamisen kestäväällä tavalla viimeistään vuonna 2017 toteuttamalla edellytetyt rakenteelliset toimenpiteet ja käyttämällä kaikki odottamattomat tuotot alijäämän ja velan supistamiseen; täsmentää tuleviksi vuosiksi suunnitellut menoleikkaukset ja nopeuttaa toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on lisätä muun muassa paikallishallinnon menoja koskevista uudelleenarvioinneista saatavia säästöjä vuoden 2016 loppuun mennessä; lujittaa riippumattomia politiikan arviointoja, jotta voidaan yksilöidä tehokkuushyötyjä kaikilla julkishallinnon alasektoreilla;
2. varmistaa, että työvoimakustannusten supistukset ovat kestäväällä pohjalla ja että vähimmäispalkan kehitys noudattaa työllisyyden ja kilpailukyyn kehitystä; uudistaa työlainsäädäntöä lisäkannustimien tarjoamiseksi työnantajille, jotta nämä tekisivät uusien työntekijöiden kanssa toistaiseksi voimassa olevia työsopimuksia;
3. parantaa koulutussektorin ja työmarkkinoiden välisiä yhteyksiä erityisesti uudistamalla oppisopimuskoulutusta ja ammattikoulutusta matalan osaamistason töitä painottaen; toteuttaa vuoden 2016 loppuun mennessä toimenpiteitä työttömyysjärjestelmän uudistamiseksi, jotta järjestelmä olisi jälleen taloudellisesti kestävä ja tarjoaisi työttömille enemmän kannustimia palata työelämään;
4. poistaa palvelusektorilla ja erityisesti yrityspalvelujen ja säänneltyjen ammattien alalla toimimisen esteitä; toteuttaa toimenpiteitä innovaatiopolitiikan järjestelmien yksinkertaistamiseksi ja tehostamiseksi; vuoden 2016 loppuun mennessä uudistaa edelleen sääntelyyn sisältyviä yritysten kasvua haittaavia kokoon liittyviä kriteerejä ja jatkaa yrityksiin sovellettavien hallinto-, vero- ja kirjanpitosääntöjen yksinkertaistamista tähän liittyvän ohjelman mukaisesti;
5. toteuttaa toimenpiteitä, joilla alennetaan tuotantoveroja ja yritysten lakisääteistä veroastetta sekä laajennetaan kulutusveropohjaa erityisesti alv:n avulla; poistaa tehottomat verotuet ja verot, jotka eivät tuota lainkaan tai tuottavat vain vähän tuloja, ja hyväksyy ansiotuloveron ennakonpidätystä koskevan uudistuksen vuoden 2016 loppuun mennessä.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2016.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

ISSN 1977-1053 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-2490 (painettu julkaisu)

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI